LOOMATSIRKUS POLE PÄRNUSSE ENAM OODATUD

Lk 3

Aktifoto

Pesus või alasti tehtud pildid aitavad kallimat üllatada ja enesekindlust tõsta. Lk 12–13

Paikuselt ekraanile

Paikuse tüdruk Rebeka Kask mängib Lennat teleseriaalis "Papad Mammad". Lk 11

Pärnu Postimees

PÄRNUMAA AJALEHT — ASUTANUD J. V. JANNSEN 1857

parnu.postimees.ee — **LAUPÄEV,** 19. november 2016 NR 224

Aivar Ruukel:

Talvine loodus üllatab nii õite kui karudega

Loe lk 6–8

Mailiis Ollino

Linn tervitas väikeseid pärnakaid

Linnapea ja abilinnapea andsid eile pidulikult 24 väikesele pärnakale üle linnakodaniku tunnistuse ja hõbelusikad.

Traditsioonilisel vastuvõtul tervitasid kõige pisemaid kodanikke ja nende vanemaid linnapea Romek Kosenkranius ja abilinnapea Jane Mets.

"Raekojas toimunud üritusel tervitati 24 sel suvel ja sügisel sündinud värsket pärnakat, kellest 15 on tüdrukud ja üheksa poisid," teatas linnavalitsuse avalike suhete nõunik Gerli Kõiv.

Hõbelusikaid ja tunnistusi oli teiste hulgas vastu võtmas ka üks paar kaksikuid.

Möödunud aastal registreeriti Pärnus 407 sündi. *(PP)*

Kilingi-Nõmme klubis näeb talve

Kilingi-Nõmme klubis avatakse ülehomme kunstnik Viive Noore näitus "Talv", vaadata on üle 30 lasteraamatute illustratsiooni.

"Meil algavad advendiüritused ja korraldame suure kogu pere jõulumaa. See näitus sobib aasta lõpu ja talvemeeleoluga," rääkis Kilingi-Nõmme klubi juhataja Piia Kajando.

Kajando jutu järgi oli kunstnik üsna üllatunud, kui klubi tema poole näitusesooviga pöördus, kuid saatis oma tööd meelsasti vaatamiseks.

"Viive Noor on paljude lemmik lasteraamatute illustraator, sellest tekkiski huvi. Talvepiltide kogumiku sobib just nüüd välja panna," mainis Kajando.

Lastekirjanduse keskuse kunstieksperdi ja lasteraamatute illustratsioonikonkurssidel tunnustust pälvinud Viive Noore tööd jäävad Kilingi-Nõmme jaanuari lõpuni. *(PP)*

ILM TÄNA

Päeval **8°**
Öösel **4°**

12 m/s

Täna on pilves selgimistega ilm. Puhub lõuna- ja edelatuul 5–12 m/s. Õhutemperatuur jääb vahemikku +3 kuni +8 kraadi.

Agne Kiviselg tegi Poolas elu parima võistluse. Igor Kopcek, Estlab Team

Pärnakas tuli fitnessi MMil seitsmendaks

Pärnu Spa & Sport spordiklubis treeniv Agne Kiviselg tegi elu parima võistlustulemuse, kui saavutas Poolas Bilaystokis fitnessi maailmameistrivõistlustel kuni 169sentimeetriste naiste seas bikiinifitnessis seitsmenda koha.

"Emotsioonid on ülevad: ikkagi maailma seitsmes," kommenteeris Kiviselg, kes jäi finaalist ehk esikuuikust välja vaid kahe punktiga.

Tänavu kevadel Euroopa meistrivõistlustel 16.–17. kohta jaganud naine tunnistas, et tegi vahepeal treener Ramil Lipi juhendamisel ja tema metoodika järgi kõvasti tööd ja see saavutuse tõigi.

"Sain juurde nii lihasmassi kui ka kvaliteeti. Lihvisin poseerimist ja kogu lavakomplekti olemust," täpsustas Kiviselg.

Kiviselja kategoorias võistles 31 naist ja ta oli eestlastest parim. Tänavu tema ees Eesti meistriks tulnud Reet Reimets oli 12. ja kodumaine pronks Ene Tomingas 15 parema sekka ei pääsenud.

Peale nende kahe võistluse võitis Kiviselg tänavu sügisel Tyngre Classicu Rootsis ja Riga Pearli Lätis. Soomes Ben Weider Legacy Cupil oli ta kaheksas.

12.–13. novembril Poolas peetud maailmameistrivõistlustel tuli maailmameistriks kaks Eesti sportlast: meeste fitnessis võitis Oleg Anissimov ja kuni 163sentimeetriste naiste fitnessis Kristina Koroljak. *(PP)*

Kutsevõistluse kolmas ihkab tuleval aastal võita

Pärnumaa kutsehariduskeskuse õpilane Erik Naissaar, kes sel aastal pürgib oma ideega "Ajujahile", tuli nädala keskel Tallinnas toimunud elektrooniku kutsemeistrivõistlustel kolmandaks, kuid kinnitas, et tuleval aastal läheb ta võistlusele esikohta püüdma.

Parim elektroonik 2016 on Rene Uring Tallinna polütehnikumist. Teise koha saavutas samas koolis õppiv Valter Õunapuu.

"Järgmisel aastal soovin noore meistri võistluselt tuua raudse võidu," ütles Naissaar, kelle sõnul sel aastal noore meistri võistlust ei toimunudki: end sai proovile panna vaid parima elektrooniku võistlusel. Äsjane võistlus oli noormehele esimene kutsekoolidevaheline võistlus.

Mõõduvõtul pani oma võimeid proovile kuus võistlejat, kes pidid kahe tunni jooksul koostama võistlusülesandes ette nähtud trükiplaadi. "Mina olin ainus, kes ettenähtud trükiplaadi kahe tunniga koostada suutis, aga kuna kohtunikud nägid, et ülejäänud võistlejad pole veel valmis, anti ülesande lõpetamiseks pool tundi lisaaega," selgitas Naissaar. Ta tunnistas, et ei ole tegelikult kolmanda kohaga rahul, sest arvab, et tema töö sai korrektsem kui kaasvõistlejate oma.

Parim elektrooniku kutsemeistrivõistlused peeti Eesti Näituste messikeskuses korraldatud Instrutec 2016 messil. See võistlus on mõeldud kutseõppeasutuste õpilastele, kes õpivad elektroonika ja automaatika või info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonna erialal, ning kutsekeskharidusõppe, kutseõppe keskhariduse baasil või töökohapõhise õppe õpilastele. *(PP)*

Rõugu tänaval hävis tules aiamaja

Eile öösel kell 3.33 sai häirekeskus teate põlengust Pärnus Rõugu tänaval, kus teataja sõnutsi oli aiamaade piirkonnas näha leeke.

Lääne päästekeskuse pressiesindaja Kristi Kaisi sõnade kohaselt ei osanud helistaja öelda, mis täpselt põles.

Päästjad selgitasid kohapeal välja, et süttinud oli 3 x 4 meetri suurune aiamaja. Hoone hävis tules. *(PP)*

Depressioonigrupp aitab ületada valehäbi

Karin Klaus

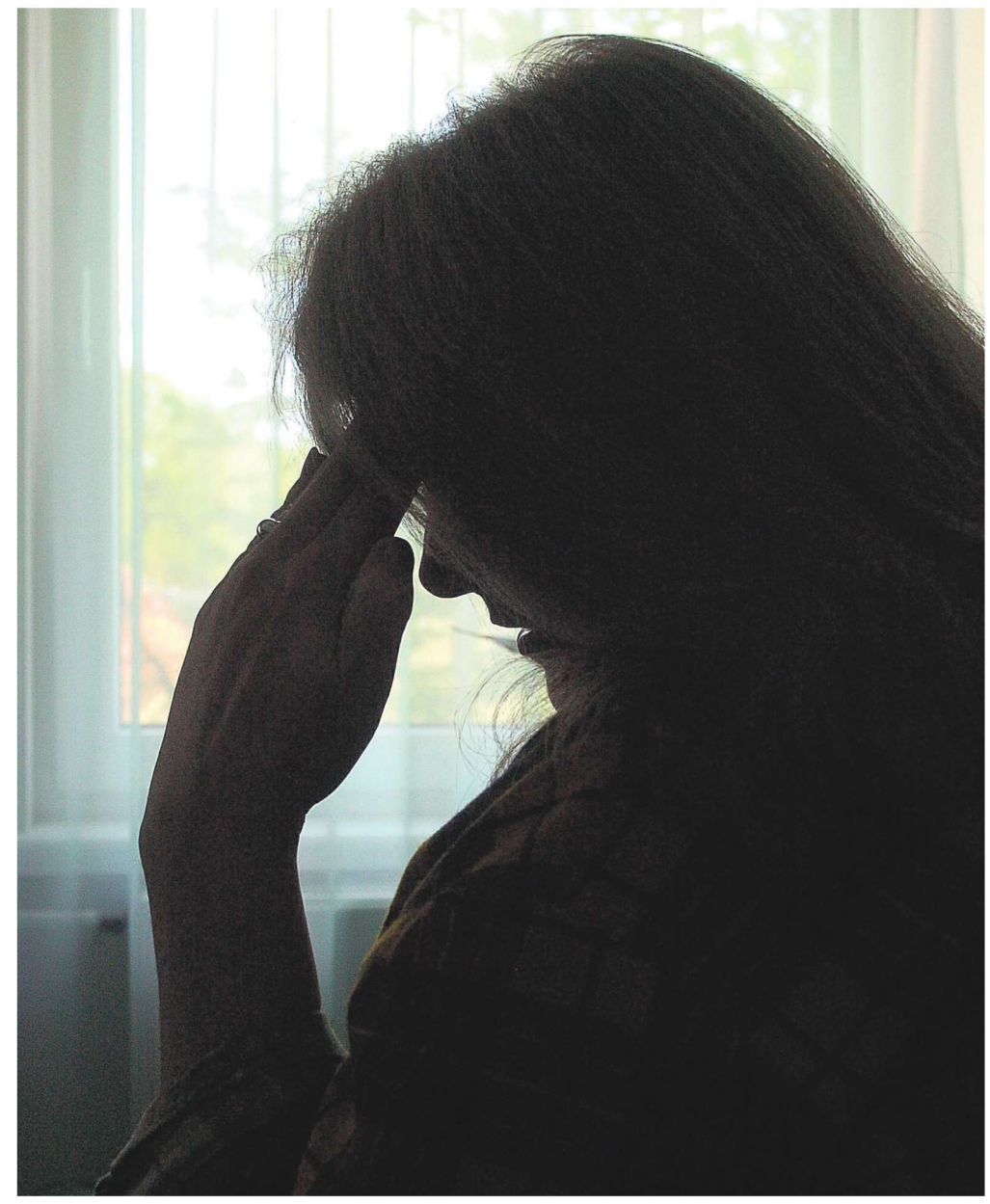

Depressioonis inimesele on sageli saavutuseks ainuüksi kodust välja tulemine. Urmas Luik

Piimedad sügiskuud on rasked ajad hingehädade all kannatajatele. Pärnu keskraamatukogus käib alates septembrikuust koos tugirühm depressiooni ja bipolaarsete häirete all kannatajatele, kuhu on oodatud kõik, kes meeleolu-häirete koormat leevendada soovivad.

Tugigrupi eestvedajad Terje Tamm ja Ivo Mikson läbisid kevadel arengukeskuse Avitus kogemusnõustaja koolitused. Koolituse raames tuli teha nõustamispraktika ja kuna depressiooniteemad tundusid mõlemale olulised, avatigi Pärnus vastav tugirühm. Tamm peab tugigrupi juhendamist teatud mõttes missiooniks, kuna tema sõnutsi on depressioon väga levinud haigus, mille suhtes sageli tuntakse ikka veel valehäbi.

"Kogemusnõustamisega tegelevad inimesed, kes on elus pidanud mõne probleemiga toime tulema ning kes soovivad nüüd saatusekaaslasi aidata," selgitas Tamm. "Mind kõnetas just depressiooniteema, kuna olen ise sellega maadelnud ja koolitus aitas mul oma kogemusi sünteesida."

Avituse kogemusnõustamine põhineb ühe selle algataja Anneli Valdmanni kogemuse põhjal väljatöötatud programmil. Üheksa kuu jooksul õpitakse algul tundma depressiooni tekkepõhjusi, räägitakse inimese arenemisest ja närvisüsteemi töö põhimõtetest. Programmi teises omandatakse uusi oskusi: kuidas lõdvestuda, stressi maandada, ei öelda jne.

Oluline osa tugigrupis on vestlustel, üksteise ärakuulamisel ja kogemuste vahetamisel.

"Rängas masenduses olles võib tekkida tunne, et oled oma murega täiesti üksi ja keegi ei mõista sind," teab Tamm oma kogemustest. "Pole abi, kui lähedased ütlevad, et "ole rõõmsam ja saa üle", depressioon on tunduvalt sügavam probleem. Grupis oleme kõik samal lainel ja saame nii üksteist toetada."

Tugigrupiga liitumine ei too kaasa kohustust igal kohtumisel kohal käia. Kui pole tahtmist, ei pea kaaslastele oma kogemustest rääkima. Depressiooniga kaasneb sageli suur passiivsus ning selles olukorras inimestele on saavutuseks ainuüksi kodust välja kohtumisele tulemine.

Tamm rõhutab, et tugigrupp võib depressioonis inimesele olla esimene abikäe ulataja ja murede jagamise koht. Nõustamise järgmisel tasandil võib osutuda vajalikuks psühholoogi ja psühhiaatri külastamine, kuid vahel on inimesel raske otse spetsialistide poole pöörduda: depressiooni peetakse tabuteemaks ja nõrkuseks, vahel tuleb oodata pikas ravijärjekorras vms.

> Pole abi, kui lähedased ütlevad: "ole rõõmsam ja saa üle", depressioon on tunduvalt sügavam probleem.
>
> Terje Tamm

Tugigrupist võivad lisatoetust leida ka juba ravi saanud inimesed, kuna koos õpitakse uusi asju ja jagatakse kogemusi erinevatest teraapiatest, ravimite mõjust jne. Gruppi on oodatud depressiooniga võitlevate inimeste lähedasedki, kuna haigus mõjutab tugevalt kogu perekonda.

"Põhiline on see, et depressioonis inimene ei tunneks end üksikuna ja suudaks taas oma igapäevaeluga hakkama saada," julgustab Tamm abivajajaid grupiga liituma.

Depressioonigrupiga saab ühendust kirjutades terje@avitus.ee, uurides Avituse veebilehte või tulla järgmisele kohtumisele 1. detsembril.

Ants Liigus

Linn saadab teele 20miljonise soovi

Martin Laine

Pärnu linnavolikogu kiitis heaks otsuse saata majandus- ja taristuministeeriumile taotlus, milles palutakse suunata 20 miljonit eurot Lelle–Pärnu raudteelõigu remondilt Pärnu lennujaama korrastamiseks ja Via Baltica Pärnu–Uulu lõigu neljarealiseks ehitamiseks.

Taotlus kiideti heaks eilsel volikogu istungil. Volikogu majanduskomisjon palus täpsustada jaotust nii, et 13 miljonit liiguks lennujaama tarbeks ja seitse miljonit maantee ehitamiseks.

Linnavalitsus on veendunud, et kuna Rail Balticu ehitamisega muudetakse Lelle–Pärnu raudteelõiku nii või naa, pole sinna mõtet nii suuri kulutusi teha. Sama meelt on Pärnu omavalitsuste liidu juht Lauri Luur.

"Arvestades, et raudteelõigu renoveerimiseks oleks tarvis 20 miljonit eurot, seejärel veel raha hoolduseks ja muudeks kuludeks, kulutaksime ühe inimese kohta järgmisel kümnel aastal vähemalt miljon eurot," selgitas ta Pärnu Postimehe arvamusloos.

Volikogu istungil kostis saalis küsimus, mis juhtub, kui Rail Balticut ei tule. "Siis peab riik nagunii tegema väga mahukaid uuendusi Tallinna–Pärnu rongiliinil," vastas abilinnapea Rainer Aavik.

"Pärnu lennujaama renoveerimine on kriitilise tähtsusega piirkonna hooajalisuse vähendamisel, mida võimaldab madalhooajal ravi- ja konverentsiturismile keskendumine," seisis volikogu eelnõu seletuskirjas.

"Meie oleme pakkunud, et investeerime selle kas maanteesse või lennujaama, täpselt paika pole seda kindlasti veel pandud. Siin on vaja eelkõige täpsustada seda, kui palju suudavad Pärnu kohalikud omavalitsused ja ettevõtjad õla alla panna," ütles majandusministri nõunik Hannes Virkus oktoobris.

Linnavalitsuse pressiesindaja Gerli Kõiv sõnas, et taotlust pole veel teele saadetud, sest on vaja oodata, kuni moodustunud on uus valitsus.

Metsloomi kasutavate tsirkuste vastu korraldatud protestiüritusele kogunes poolsada plakatitega varustatud inimest, kes ei kohkunud, kui tsirkusesõbrad kostitasid neid vängete sõnadega. Madis Sinivee

Loomatsirkus kupatati Pärnust minema

Martin Laine

Üleeile teatas Pärnu linnapea Romek Kosenkranius, et metsloomi kasutavad tsirkused pole suvepealinna enam oodatud. Meeleavalduste tõttu lahkus rändtsirkus Zoo Impeerium Maxima parklast enneaegu.

Teisipäeval kirjutas Pärnu Postimees, et Pärnu linnavalitsuse avalike ürituste lubade komisjon väljastas eksootiliste loomade tsirkusele loa neljaks etenduseks. Uudis tekitas loomaõiguslastes pahameelt.

Nii maaliti valmis plakatid, võeti kaasa valjuhääldid ja korraldati Maxima parklas protestiüritus.

"Mõtlesime sõpradega, kuidas on sellised etendused 21. sajandil veel võimalikud," arutles ettevõtmise üks korraldajaid Andres Tölp. "Eriti sütitas see, kui Tartu tuttavad küsisid, kas meie ei teegi midagi. Otsustasime, et teeme siis ära."

Umbes tund enne meeleavaldust teatas linnavalitsus, et sedalaadi loomatsirkused pole Pärnusse enam oodatud. "Loomade ebaeetiline kohtlemine on taunitav ükskõik kus, olgu see koduses majapidamises või tsirkuseareenil," selgitas linnapea Romek Kosenkranius.

"Pärnu linnapeana toetan seda, et Eestis kehtestataks rangemad normid loomade kasutamises eri valdkondades, sealhulgas tsirkuseetendustes," rääkis ta.

> Meile on see väike võit oluline. Me ei jäta loomade õiguste nimel võitlust edaspidigi.
>
> Danel Rinaldo

Üleeile kella 18 ajal kogunesid loomasõbrad tsirkusetelkide ette ja juba pool tundi hiljem olid korraldajad riputanud väravale sildi, et etendus jääb ära.

Nii pidid Zoo Impeeriumi külalised piletid tagasi müüma.

Meeleavaldajate sõnutsi oli hulk inimesi pahased ja loopisid protestijate suunas solvavaid repliike, kuid sellest end häirida ei lastud.

"Meile on see väike võit oluline. Me ei jäta loomade õiguste nimel võitlust edaspidigi," sõnas protesti üks eestvedajatest Danel Rinaldo.

"Meil on väga kahju, et väikesed lapsed pidid pettuma, et tsirkuseetendus jäeti ära," tõdes Rinaldo, kuid lisas, et laste nördimust ei saa võrrelda kannatustega, mida tsirkuseloomad taluma peavad.

Seni on 23 riiki võtnud vastu metsloomade tsirkuses näitamise keelu.

Maaeluministeeriumi pressiesindaja Eva Lehtla sõnas, et metsloomi kasutavate tsirkuseetenduste keelamise eelnõu on arutluse all Eestiski.

Linn plaanib Räämale 13 elamut

Pärnu linnavalitsus on koostanud detailplaneeringu, mille järgi erastatakse Rääma rajoonis 2,4 hektari jagu krunte elamute ehitamiseks.

Ehitajate tee vahetuses läheduses on 24 000 ruutmeetrit metsa kasvanud ja kasutamata maad. Linna planeerimisosakonna juhataja Kaido Koppel tõdes, et maareform on vaja lõpuni viia ja nii tegi linnavalitsus maa-ametile ettepaneku koostada alale detailplaneering.

"Planeeringu eesmärk on moodustada 13 elamumaa krunti. Nii kerkivad võsastunud piirkonda uued pereelamud," kirjeldas ta.

Nüüd on detailplaneering valmis, läbinud esmase väljapaneku ja volikogu peab selle vastu võtma.

Kuigi neljapäevase linnavolikogu istungil oli vastuvõtmine päevakorras, ei saanud istungil seda arutada, sest terviseamet ei jõudnud õigeks ajaks oma seisukohta saata.

Kui volikogu kiidab planeeringu heaks, algab avalik väljapanek. Pärast seda saaks linnavolikogu detailplaneeringu lõplikult kehtestada.

Seejärel võib maa-amet krunte müüma hakata. Koppel ei osanud kommenteerida, kas krundid müüakse edasi mõnele kinnisvaraettevõttele või on eraisikutel võimalik neid kohe ühekaupa osta. "See on juba riigi otsustada," ütles ta. *(PP)*

Vändra alevis selgusid parimad värvijad

Konkursi "Värvid Vändrasse" osavõtjatest otsustas alevivolikogu tunnustada kahe eramu omanikke: Pärna 6 elanikke Ülle Kivisilda ja Urmas Jürioja ning Uus 28 elavat Ene Arvat.

Esikohapreemia 200 eurot pälvis Pärna ja teise koha preemia 150 eurot Uue tänava eramu omanik.

"Hea meel on, et alevi ilme muutus aasta-aastalt paremaks, korrastatakse järjest rohkem maju, tänavused konkursi võitjad olid tegelnud peamiselt välisvoodri uuendamisega," rääkis Vändra alevivolikogu majanduskomisjoni esimees Nils Sempelson.

Majaomanikke innustab konkursil kaasa lööma 45protsendine soodustus, millega on võimalik kauplusest Remont & Viimistlus osta kindla firma välisvärve, toonitavaid baasvärve ja puidukaitsevahendeid. Vändra alev tasub viiendiku kauba jaehinnast.

Volikogus kinnitatud määruses on tingimused ja tunnustussüsteem, mille järgi paremini ja terviklikumalt renoveeritud eramute omanikke, korteriühistute ja korterelamute esindajaid premeeritakse. Enne on volikogu majanduskomisjoni liikmed esitatud hooned üle vaadanud ja järjestanud. Seekord oli kandidaate tagasihoidlikult, sõelale jäi kaks eramut.

Konkurssi "Värvid Vändrasse" on alevis korraldatud järjepidevalt üle kümne aasta. *(PP)*

Esikoha eramu Vändras Pärna tänaval. Anne Kangert

KOLUMN

Eno-Gerrit Link

Staadionibändi tõusud ja mõõnad

Kui Eesti jalgpallikoondis 24 aastat tagasi kokku tuli ja hakkas esimesi arglikke katsetusi tegema, oli staadionibänd selgelt nišiansambel, millele elasid kaasa vaid *hardcore*-fännid ja käputäis melomaane, kelles igasugused uued helid huvi äratavad.

Ehkki suur publikumenu neid alguses ei saatnud, kukkus nii mõnigi pungilik kolme duuri lugu päris rajult ja ägedalt välja, ning neid, kellele meeste repertuaar silma-kõrva jäi, tuli riburada pidi juurde.

Kui bändi telliti dirigeerima islandlane Teitur ja hollandlased Arno ja Jelle, paranes pillimänguoskus silmaga nähtavalt ja kõrvaga kuuldavalt. Siis tuli ka rahva armastus. Mõne aasta kauamängivalt leidis põnevaid palu, mis läksid korda nii tõsistele kriitikutele kui ka traktoristile Kanakülast. Kuulajad hakkasid uusi lugusid ootama samasuguse põnevusega nagu lapsed jõulukingitust. Andunumad poolehoidjad ei pidanud paljuks käia tuhandete kaupa lemmikutega kaasas staadionikontsertidel naabervabariigis Lätis ja isegi pikemal reisil udusel Albionil, kus sai paraadil koos *britpop*'i megastaaridega nautida kuulsa Wembley' aurat.

Tõelist tähelendu sai koondis nautida neli–viis aastat tagasi, kui dirigendipulti oli pääsenud meie oma mees Tarmo, kes sinisärkidega koos vallandas samasuguse hitisaju nagu Smilers parimatel päevadel. Lugusid "Kinky Serbia", "Kurvad põhjaiirlased", aga ka "Kuradi Fääri saarte lambakasvatajad" mängiti söögi alla ja söögi peale ning neid oskas kaasa ümiseda iga lapski.

> **Lugusid "Kinky Serbia" ja "Kurvad põhjaiirlased" mängiti söögi alla ja söögi peale.**

Ühel hetkel sai Tarmo jaks siiski otsa ja bändi telliti kureerima rootslane Magnus. Süvaanalüütilise koolkonna esindajana üritas Magnus eestlaste repertuaari uusi tuuli tuua ja muusikat natuke matemaatilisemaks ajada. Kui esialgu avaldas seesugune *techno* isegi muljet, jooksis mõne aja möödudes bändimeestel juhe uuendusliku biidi peale särinal kokku. Fännidelegi hakkas kakofooniliseks muutunud kõla närvidele käima ja nad ei hoidnud oma arvamust vaka all. Käredamad neist nõudsid ajalehtedes ja veebifoorumites dirigendi lahkumist.

Bändi ohjajatel ei jäänudki muud üle kui rootslasega sõbralikult lahku minna ja palgata tema asemele noor ja vihane Martin.

Juba esimese uue ninamehe eestvõttel antud setiga ajas bänd fännid taas pöördesse ja tõstis lootused paljulubava kõlapildiga kõrgele. Järgmisel esinemisel kõlasid võõrapärased sirtakihelid ja viimane laiv, kus Belgia staaride paraad viimase vindini viimistletud EDMiga meie mehed pahviks lõi, on tekitanud poolehoidjates taas segadust.

Loodetavasti aitavad sellesse tohuvabohusse veidi selgust tuua lähiajal toimuvad külalisesinemised Kariibi mere saartel.

KÜSITLUS

Milline on teie arvates Pärnu aasta tegu 2016? (vahekokkuvõte)

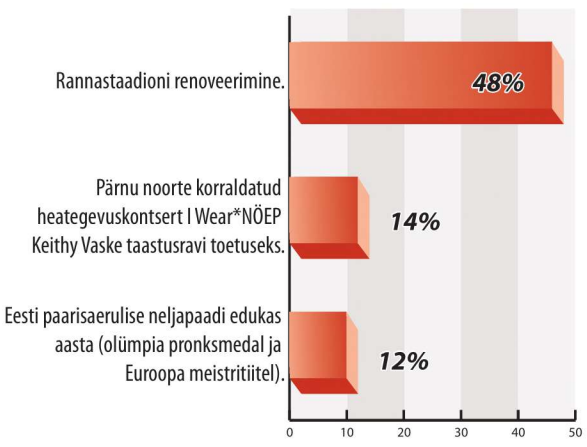

Pärnu Postimehe veebiväljaande parnu.postimees.ee küsitlusel osaleti 14. novembrist kuni eile keskpäevani 2612 korral.

NÄDALAST JÄI KÕLAMA

Andres G. Adamson

Liidu sünd

Uus võimukoalitsioon on lõplikult paigas: see koosneb kolmest osalisest, neljas võimalik osaline keeldus. Keskerakonna uue esimehe Jüri Ratase juhitav võimuliit võib arvestada matemaatiliselt 26 + 15 + 14 = 55 häälega, sest keskfraktsiooni 27. liige Rein Ratas on raske haiguse tõttu riigikogu töölt eemal olnud. Ratas juuniori probleem seisneb selles, et vastupidi enda väidetule ei kontrolli ta kõiki keskfraktsiooni hääli.

Tartu ülikooli politoloogi Rein Toomla arvates võib sõnakuulmatuid keskerakondlasi olla neli–viis. Kui lisada, et alati on keegi saadikutest lähetuses, ähvardab olulistel hääletustel võimuliitu pooldajate nappus. Nii olnuks neljas partner väga käepärane.

Sotsid välistasid algusest peale koostöö Eesti Konservatiivse Rahvaerakonnaga (EKRE). Vabaerakond kuulutas, et on valmis kandma valitsusvastutust. Nad ütlesid selgelt välja oma tingimuse: oleme kas koalitsioonis või sellest väljas: ühe kannikaga võimupingil istumine ei tule kõne allagi, ikkagi jube ebamugav.

Paraku eile toimunud läbirääkimistel just sellist varianti, et vabaerakondlased võimuliitu ei kuulu ja ministriportfelle ei saa, aga peaksid hääletama koalitsiooni poolt, Vabaerakonna juhile Andres Herkelile pakutigi. Vastus oli arusaadavalt eitav.

Eeloleval kolmapäeval saab täis kaks nädalat, mille jooksul Eesti president Kersti Kaljulaid peab andma kellelegi ülesande moodustada uus valitsus. Moodustajal on omakorda aega kaks nädalat, et seada kokku valitsuskabinet.

Ametlikult öeldi veel eilegi, et ministriportfellide jaotust ei ole arutatud, aga ajakirjandus on mitu päeva spekuleerinud võimalike ministrikandidaatide nimedega.

Siiani on võimuliidu moodustajad tegutsenud koalitsioonileppe koostamisega.

Sümpaatne, et kaasati valdkondade asjatundjaid tõsiste ämbrite vältimiseks.

Suhkrustatud jookide maksustamisega võiks vaadata nende Euroopa riikide kogemust, mis kehtestasid sellise maksu ja üritavad nüüd seda tagasi keerata.

Probleemne on tõsta veini-, siidri- ja õlleaktsiisi ennaktempos. Aktsiisipoliitikaga oleme kaotanud Lätile juba 15–20 miljonit eurot ning uus koalitsioon lubab naabrite toetamist sel viisil jätkata. Tarbijal on Valka ja Ikla tee juba selge.

Üldiselt aga oleks vaja tõsist arvepidamist, et aru saada, kes ja kui palju lubatust võidab, sest veel pole juhtunud, et koalitsioon ühe käega andes ei võtaks teisega mingil moel tagasi.

Kalev Vilgats

KAJAB

Hull maanteel

Teeolud olid enam-vähem normaalsed, kolm miinuskraadi, aga ikkagi talvised. Sõidukiiruse valisin vastavalt põhimõttele, et parem karta kui kahetseda. Kui midagi juhtub, jääb ikkagi aega reageerimiseks, pidurdamiseks näiteks. Kuid seda mõtteviisi ei kasuta vist paljud.

Pilk tahavaatepeeglisse ... ja juba sain olukorrast aru: mõrtsukreka oli oma reast välja sõitnud ja vilgutas tulesid. Sain aru, et tuledega andis ta märku vastutulevatele autodele, et need kas aeglustaksid või sõidaksid tee äärde, sest tema ei suuda möödasõitu veel selleks ajaks lõpetada. Taas meetrite mäng ja reka reastus õnnelikult oma ritta. Seekord vedas.

Nüüd oli ta siis minu taga ja ootas uut võimalust. Nagu röövloom ootas ja passis ja üritas, aga tõmbus siiski paaril korral veel minu taha varju. Viiendal korral tuli viitsütikuga pomm mu auto tagant välja lauges kurvis (iga rekajuht ju teab, et veok suudab kiiruseks saada vaid kuni 95 kilomeetrit tunnis) ja kui ta oli minu kõrval, paistis juba ees vastutulev auto. Rekajuht hakkas kohe pasunatega märku andma, sain aru, et ju see oli mulle mõeldud, et ma kas aeglustaks sõitu või tõmbaks üldse tee serva, aga tema peab saama oma möödasõidu lõpetada.

Kui see reka lõpuks minust mööda oli sõitnud, alustas ta juba jälle samasugust hullu möödasõitu minu ees, kuulsin jälle neid pasunaid ...

Helistasin politseisse, kirjeldasin olukorda, autot, päritolumaad (Leedu), asukohta (15 kilomeetrit enne Märjamaad), häirekeskusest lubati mulle, et teavitatakse politseid.

Lootsin, et politsei ootab ehk juba Märjamaal, sest olukord oli tõesti hirmus, aga ei olnud veel. No võib-olla ei suutnud nii kiiresti reageerida, hea küll, Enges siis. Ei. Pärnu-Jaagupi – ei midagi. Ehk siis ootavad Pärnu linna piiril – ei kedagi.

Ehitajate tee lõpus võtsin uuesti ühendust häirekeskusega, kirjeldasin olukorda ja küsisin selgitust. Sealt hakati minult küsimusi küsima: nimi, vanus, aadress, sünnipäev. Sain siis teada nii palju, et info on edastatud teist korda patrullile (esimesest kõnest häirekeskusele oli möödunud tund ja 15 minutit ehk umbes 80 kilomeetrit).

Õhtul helistasin veel häirekeskusesse, tundsin muret, kuidas asi lahenes. Kas see hull rekamees, kes otseselt seadis minu silme ees inimeste elusid ohtu, võeti kontrolliks maha? Mulle vastati, et andmesidekaitse, ja soovitati pöörduda kohaliku politseijaoskonda info saamiseks.

Päris muljet avaldav: andmeid kaitstakse suurepäraselt ja inimeludest ei hoolita.

Kellele siis korraldab politsei kampaaniaid, et ära lase purjus sõpra rooli ja ära lase purjus sõpra ujuma ja inimesed, olge teadlikud sellest, mis teie ümber toimub.

Minu küsimus on: kuhu siis politsei jäi? Jutt käib ju ikkagi Via Balticast, rahvusvahelisest maanteest. Kas politsei selline suhtumine/käitumine kõnealuses olukorras on ikka normaalne ja kas mina ega sina, lugeja, ei ole tõesti ohus, kui sõidame töölt koju, kus pere ootab meid?

Jüri Järv

Sügisulg tõi kohale üle 190 laulja

Anu Jürisson

Tänavusel Pärnu linna ja maakonna solistide konkursil Sügisulg püüdis eelvoorudes finaalikohta üle 190 noore lauljа, peale lõppvoorukohtade jagati hulganisti eriauhindu.

"Kui mullu tegi konkurss osalejarekordi üle 200 lauljaga, võttis tänavu konkursi eelvoorudest osa üle 190 noore," avaldas konkursi korraldaja Helen Erastus Pärnu kontserdibüroost. Ta möönis, et paarsada osalejat on žüriile ja korraldajatele ülemine piir, et ei tekiks pikka ootamist.

"Alati on tore, kui on palju laululapsi, samal ajal on hea, kui konkursile jõuavad tõesti need, kellel on potentsiaali. Lapsed väsivad ootamisest ära, kui on liiga palju osalejaid," märkis Erastus.

Žürii märkis ära, et konkurrents on kõige tugevam 11–13aastaste solistide hulgas ja seda mitte osalejate arvu, vaid lauluesituse taseme poolest. Erastus lisas, et žüriile on kõnealune solistide rühm jäänud samal põhjusel silma juba teist aastat järjest. Enim on alati võistlema tulnud seitsmekuni kümneaastasi lauljaid.

Finalistidel avaneb võimalus publiku ees suurel laval esineda ületuleval nädalavahetusel, 11–19aastastel lauljatel 25. novembril Pärnu kontserdimajas ja kolme- kuni kümneaastastel solistidel 27. novembril Endla Küünis.

Rebecca ja Aurelia Murrand pääsesid mõlemad finaalkontserdile 9–10aastaste lauljate kategoorias. Elo Kesküla

SÜGISULG 2016

Pärnu linna ja maakonna solistide konkursi eelvoorude tulemused

3–4aastased finalistid:

Johanna Palu, Eliise Mengel, Lukas Kojus, Mia Tammeleht.

Väga hea algus – Karl Armin Klemmer.

5aastased finalistid:

Emma Jürisoo, Aaron Mathiesen, Getri Guljaev, Lisanna Nõmm, Elisabeth Kõiv, Lore-Andra Raud, Robin Põder.

Tubli esitus – Isabella Saharov.

Vahva esitus – Jaan-Jakob Ots.

Tubli esitus – Janeta Luhaär.

6aastased finalistid:

Karena Lehtmaa, Anna-Loore Ots, Marin Tiits, Madleen Luik, Eva Beljaev, Iti Eliise Jõul.

Julge esitus – Tõiv Johannes Tiits.

Väärikas rokimees – Gregor Peterson.

7–8aastased finalistid:

Mihkel Jürgens, Heidi Saulep, Maribel Pärnaste, Brylen Demiry Toomsalu, Cathrin Erm, Karmen Kartau, Ranek Vridolin, Jete-Pauline Ollep, Rebecca Maria Rändvee.

Stiilne esitus – Karmen Käär.

Tulevikulootus – Anna Maria Tõnisson.

Mõtestatud esitus – Elsa Makarov.

9–10aastased finalistid:

Liset Antsmaa, Aurelia Murrand, Elise-Marleen Eek, Pärtel Taaniel Palu, Märten Mägi, Hans-Martti Mägar, Hipe Maaroos, Rebecca Murrand.

Särav tämber – Ebe-Triin Reinsalu.

Tulevikulootus – Tuule Lind.

11–13aastaste B-kategooria finalistid:

Mirtel Metsmaa, Keili Parts, Ann Marii Kirsi, Merit Rahu, Jaanika Karjus, Kert Johan Sommer.

Tulevikulootus – Berit Potman.

Helisev hääl – Mirith Haavandi.

Hea repertuaarivalik juhendajalt – Ester Murrand.

11–13aastaste A-kategooria finalistid:

Rasmus Tilk, Elise Pani, Elbe Reiter, Aurelia Pärtelson, Adele Sillat.

14–16aastaste B-kategooria finalistid:

Arabella Saks, Margaret Tähiste, Juula Kesküla, Mirjam Kits, Steven Ilves.

Tulevikulootus – Martin Hansschmidt.

14–16aastaste A-kategooria finalistid:

Wanda Helene Ollep, Kätlin Kits, Laura Laud, Carol Annuk, Tauno Tamm.

17–19aastaste B-kategooria finalistid:

Analore Närep, Simon Oja, Anti-Holger Muttik, Lisbet Raedov, Kärt Valgenberg, Gäroly Rohelsaar (osaleb finaalis A-kategoorias).

Hingestatud esitus – Anna-Maria Pink.

17–19aastaste A-kategooria finalistid:

Anastasia Poddubko, Marta Lotta Kukk, Krisdelle Viljak, Gert Gentalen.

Andmed: Pärnu kontserdibüroo

Mailiis Ollino

Toris meenutab vabadussõja alguse päeva tõrvikutuli

Toris Eesti sõjameeste mälestuskirikus meenutatakse vabadussõja alguse päeva 28. novembri õhtul tänujumalateenistuse ja tõrvikutega rongkäigu ning pärgade asetamisega vabadussõja sangarite monumendi jalamile.

Tori kiriku taastajate ühenduse esimees Jüri Kask ütles, et teenistuse korraldab Eesti kaitseväe kaplaniteenistus ja tähtpäeva üritusel osalevad Soome ja Läti Vabariigi esindajad.

Eesti vabadusvõitlejate liit tänab mälestusmedalitega neid, kelle panus Eesti iseseisvuse taastamisel ja arendamisel on olnud märkimisväärne.

Vabadussõda pidas Eesti rahvavägi Eesti iseseisvuse kaitseks ja kindlustamiseks 28. novembrist 1918 kuni 3. jaanuarini 1920 Nõukogude Venemaa vägede ja 1919. aasta suvel Lätis Landeswehr'i ja Rauddiviisist koosnenud Saksa väekoondise vastu. *(PP)*

omniva

Tule meie toimekasse ja usaldusväärsesse meeskonda

AUTOJUHT-KIRJAKANDJAKS
Lihula kandepunkti

Sinu ülesandeks on postisaadetiste sorteerimine ja kliendile kohaletoimetamine Lihula kandepiirkonnas.
Töö on täiskoormusega E–L algusajaga kell 6.00.

Lisainfo ja kandideerimine
helgi.peek@omniva.ee

EESTI POST

Mida Sa teeksid säästetud 100 euroga?

Vahetades fikseeritud elektripaketi börsipaketi vastu, säästad igal aastal!

Info ja reeglid: www.imatraelekter.ee/kampaania

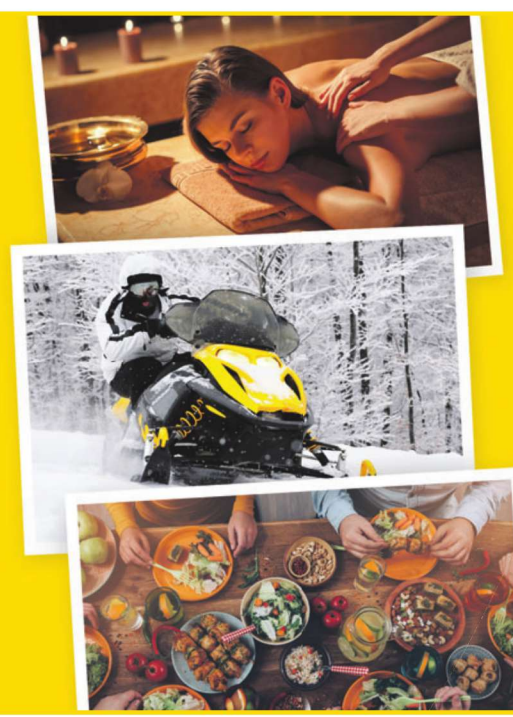

IMATRA ELEKTER

Kampaaniaperioodil liitunute vahel loosime välja 10 ELAMUSPAKETTI ja pakume esimesel kuul marginaali 0 €

Aivar Ruukel: Loodus üllatab pärast kümneid aastaid matkajuhiks olemistki

Lumeräätsadega käib Aivar nii talvel kui suvel. Suviti kannavad räätsad matkalisi turvaliselt üle raba.
Mailiis Ollino

Siiri Erala

Juba mitukümmend aastat Soomaa rabades ja jõgedel matku korraldanud loodusmees ja ökoturismi eestvedaja Aivar Ruukel sattus täpselt nädal tagasi jõe ääres tammede all tõrudega maiustanud karu jälgedele. Tänu seesugustele üllatustele rõõmustab ta alati esimese lume üle. Pealegi võimaldavad kaksikutest tütred Luule ja Lille näha neid hetki laste siira pilgu läbi.

> Lapsed – minu eas elad palju laste kaudu – rõõmustasid väga, kui sel aastal esimesed lumehelbed tulid.

Talve tulek pärnumaalasi enamasti ei rõõmusta, kuna reisiäris valitseb madalhooaeg ja elu surevat siinmail justkui välja. Kas nii on loodusturismiski?

Teen Soomaal matku aasta ringi. Sellisel külmal ajal, kui veel lund pole, on tõesti vähe käijaid. Vähesed, kes meile satuvad.

Öökülmadega, härmatise tuleku ja laugastele jääkirme tekkega hakkab maastik ja valgus muutuma kutsuvamaks. Aga lumega kaasneb loodusturismis juba uus aktiivsuslaine. Lumi on kui ahvatlus tulla näiteks räätsamatkale. Jube hea on käia loomade jälgedes ja kogeda: ahaa, siin oli metsnugis. Meil on ju ilvesed ja hundid kõik olemas!

Eelmisel laupäeval leidsime jõe äärest tammede alt karu jäljed. Ta sõi seal kõhu kõvasti tõrusid täis talveunne sättides. Peale tema põder, kits, kährik, rebane, kobras, mink, nirk, hiireke ja koer, kelle jälgi kannataks ilvese omadeks interpreteerida. Selles mõttes on kahju, et taas läheb soojemaks.

Nii et teile on talv ja esimene lumi hoopis oodatud sündmused.

Jaa, see on väga rõõmus sündmus! Mu naine on udmurt ja udmurdid armastavad lund veel enam kui meie, eestlased. Juba novembri alguses, kui meil esimene suur lumi tuli, oli seal seitse külmakraadi ja lumi maas. Meil kaob see esimene lumi, kuid seal juba jääb. Seal on pikemad talved.

Paar aastat tagasi olime aastavahetusel Udmurtias. See oli esimene talvine käik sinna koos lastega. Meiega reisisid lasteaiast kaasa antud karud, mida kasutatakse väärtuste õpetamisel. Lastel tuli teha pilte sellest, kus nad oma karudega puhkuse ajal käisid. Eestis lund siis ei olnud, kuid meil olid aia taga suured lumehunnikud, kuhu kaevasime koopad. Nii said lapsed näidata lasteaias oma karude aastavahetuse pilte. Teistel olid fotod spaast või mänguväljakult.

Lapsed – minu eas elad palju laste kaudu – rõõmustasid väga, kui sel aastal esimesed lumehelbed tulid. Poole kümne aegu õhtul panime riided selga ja läksime vaatama, kuidas lund sajab. Nad olid pettunud, kui see kohe soojale maale langedes sulas. Järgmisel hommikul, kui maa oli ikkagi valge, saabus rõõmuaeg.

Kas kasvatate oma lastes teadlikult loodusearmastust?

Neid mõjutab palju see, et nad on ikka igal aastal päris pikalt Udmurtias. Ja Soomaal elab vanaema. Nende lasteaiaski ollakse väga palju õues. Nad on nüüd seitsmeaastased ja õnneks on nii, et ehkki neile meeldib telefonis mängida, pole õueminek neile mingi karistus. Pigem on tuppasaamine raske.

Sama mäletan endagi lapsepõlvest. Meil ei olnud nutitelefone ja mängud olid ikka õues ning kes siis tahtis õhtul tuppa minna.

Aga kaksikud lähevad nüüd kooli ja kuigi ma ei ole kunagi koolis töötanud, leian, et õuesõpet võiks olla palju rohkem. Ma kujutan ette, et nad teeksid oma õppetööd looduses. Mitte ei käiks ainult matkal ega jooksmas õues, vaid teeksidki väljas tunde. Mis iganes teemal, kõikides ainetes. Kogu ainekava võiks võtta läbi nii, et vaadata, mismoodi asjad päriselt, looduses käivad.

Kui palju kaksikud teiega tööl kaasas käivad?

Kui on kliendid, siis harva. Vahel on meil matkad, kus on emad lastega, siis nad on sattunud. Aga tavaliselt käime ise, ekstra. Soojemal ajal, kui on kanuumatkade hooaeg, paneme vahel kliendid jõele ja siis sõidame oma perega kaasa. Seda juhtub suvel korra–paar kuus ikka. Talvel, sügisel on metsaskäimisi, mis kliente ei puuduta: seenel- ja marjulkäigud.

Tuletegemine on see, mis kaksikutele hästi meeldib ja milleks tuleb ikka loodusesse, Soomaale minna. Möödunud aastal käisime ema talu juures kuuske toomas. Oli ilus ilm ja tegime tuld tunnikese. Leivaviilud olid kaasa võetud ja seal nad sussitasid neid pulkade otsas. Seda võiks korrata.

> Meil ei olnud nutitelefone ja mängud olid ikka õues ning kes siis tahtis õhtul tuppa minna.

Mis teid ennast lapsepõlves sel moel mõjutas, et loodus niivõrd köitma hakkas?

Minu lapsepõlv oli nii maalapse oma, kui vähegi olla saab. Kuna ema oli kodune, käisin lasteaias vaid pool aastat. Olin ema, vanaemaga. Isa käis rohkem tööl. Kuna emal olid minu nooremad õedki, kujunes minu kõige suuremaks lapsepõlvesõbraks vanaema.

Vanaema õpetas taimi tundma, onni ehitama ja puu otsa köisredelit tegema. Tal oli selleks aega. Ta pidas kanu ja mina olin tema abiline selles töös.

Sellest ajast silme ette tulevad pildid – mitte ainult suvest, vaid sügisest, talvest – ongi mind mõjutanud. See on see keskkond, mis on mind elus suunanud.

Aga praegu elate Pärnu linnas. Miks?

Ega ma oleks isegi uskunud, kui keegi oleks seda mulle kümme aastat tagasi öelnud. Aga nüüd on elu niimoodi läinud. Ma elasin seitse aastat tagasi ühe talve Tartus. Olin seal magistriõppes ja käisin pea iga päev loengutes. Seal sündisid kaksikudki. Pärast seda me Pärnusse tulimegi.

Meil oli mõte minna Soomaale tagasi, aga siin on lastel lasteaed, mis on nii lähedal, et ei pea autoga sõitma. Minu äri-

CV

Aivar Ruukel

- Sündinud 24.03.1967.
- Enda kohta: "Laisk, aga uudishimulik."
- Gurmaan soome-ugri toidukultuuri seltsis.
- Soomaa.com-i partner.
- Doktorant maaülikoolis.
- Elukoht Pärnu.
- Abielus Ljudmila Ruukeliga.
- Nelja lapse isa.

partner elab näiteks Soomaal ja tema viib oma lapsi iga päev autoga Torisse lasteaeda. Peagi lähevad kaksikud kooli ...

Ütleme siis selle küsimuse vastuseks nii, et linnas pidavat elu magusam olema, ja eks ta ole ka. Võib-olla pole see minu jaoks koht, kus veeta kogu oma ülejäänud elu, kuid praegu on selline periood. Ja mis linn see Pärnu on? Ma elan Riia agulis, seal on nii vaikne. Kui Soomes algab kool, jääb tänavapilt väga rahulikuks. Pigem võiks linnas olla rohkem melu!

Mul ei ole erilist igatsust Soomaal elamise järele, sinnasõit võtab 35 minutit. Tartus või Tallinnas sõidavad inimesed ühe linna sees kodu ja töö vahet niisama kaua.

Te olete siis erandlik näide: elate linnas ja käite maal tööl.

Jah. Eks see matkavärk, loodusturism ole ju nagu hobi. Aga ma teen tööna muudki, näiteks turunduse tarvis tuleb pildistada, postitada ettevõtte Facebooki ja Instagrami lehele. Turundus on osa minu tööst ja seda võin linnaski teha.

Teie turismiettevõtjatest tuttavad nimetavad teid turunduse vallas lausa pioneeriks. Kuidas ja miks te sellega alustasite?

See on, jah, mulle tekitanud põnevust. Kui ma 1990ndate alguses oma ettevõtte lõin, teisi ju polnud. Ehitasin seda kõike kõhutunde järgi. Ma ei ole turundust õppinud. Aga mulle meeldis lugeda ja praegugi loen pidevalt turundusblogisid. Just seda materjali, mis puudutab internetti ja sotsiaalmeediat, digitaalturundust.

Reklaamindus mind üldse ei huvita. Ma arvan, et reklaamindus ongi surnud. Seesama inimeselt inimesele kommunikatsioon digitaalses vormis on põnevam. Inimesed räägivad oma kogemustest sotsiaalmeedias, aga seal on turundajatel võimalus olla kaasatud ja teemasid suunata. Samuti saab sotsiaalmeedias olla alati kohal, et kiiresti reageerida negatiivsetele kogemustele.

Kui palju negatiivseid kogemusi matkakorraldaja töös ette tuleb?

Ikka juhtub, kui mitu halba asja kokku langeb ja näiteks kanuu ümber läheb. Aga neid, kes tulevad ja virisevad, on looduses vähe. Mujal turismis kohtab seda palju rohkem, et kliendid pole rahul majutuse, toiduga. Need, kes loodusega rahul pole, matkale ei tulegi. Meie alal on justkui filter ees. Kes loodusesse tulevad, on läbi mõelnud, kuhu ja kas nad ikka tahavad tulla.

Aga eks alati ole kahju, kui on kehv ilm. Ma pole leidnud mingisugust valemit, millega halba ilma müüa.

Siin on suur vahe eestlastel ja välismaalastel. Juhtub üliharva, et välismaalased ei tule. Suvel oli selline kogemus, kui vihma kallas, ja mõtlesin, et oma lastega küll välja ei tahaks minna, aga sakslased, šveitslased ja hollandlased olid peredega kohal.

Kas eestlased ja välismaalased reageerivad erinevalt meie looduse imedelegi?

> Mul on peas nimekiri asjadest, mis võib matkal juhtuda, kuid mis tegelikult juhtub, ei tea kunagi ette.

Eestlasi meie loodus väga ei üllata. Siiras üllatus tuleb neilt, kes pärit mujalt. Nad ei kujutagi ette, mis need rabad maastiku mõttes on. Kui nad siis esimest korda sellist uut maastikku, kooslust näevad, on neile kõik põnev. Sinna juurde minu lood, mis see raba on, kuidas tekkinud ja et see turbamaa kerkib pidevalt nagu tainas.

Kogu matk sõltub ilmast ja juhustest. Mul on peas nimekiri asjadest, mis võib matkal juhtuda, kuid mis tegelikult juhtub, ei tea kunagi ette. Näiteks oktoobris leidsime õitsva näsiniine, eelmisel nädalal karu jäljed. No kust sa seda ette tead! Kui kohtad koos matkalistega looma, näed linnuparve üle taeva lendamas, rähn toksib – see kõik loob elamust.

Milline on teie enda kõige põnevam matkakogemus?

Eks kohtumised loomadega ole alati hästi meeldejäävad. Isegi kui käid suhteliselt tihti giidiks, ei näe alati põtra. Tänavu oli kanuumatk, kus põder oli jõekaldal ja sõi seal pajupõõsast. See pilt on pikaks ajaks meeles. Me olime õnnelikud, sest märkasime teda esimesena ja saime teda vaadelda ja pildistada enne, kui ta minema jooksis. Selles õnnes mängis rolli mitu asja: oli õhtune aeg vastu pimedat ja põder oli einestamiseks valinud kalda kahe jõe ühinemiskohas. Tulime kanuuga temast kaugemal jõeharust ja kui see vaade avanes ... See tuli ootamatult. Tuul oli vaikne ja põdra kõrval vulises rabakraav. Loom ei näinud, kuulnud ega haistnud meid.

Olin kanuus paariga, kes maailmas rändab: noormees oli prantslane ja neiu Singapurist.

Aivar armastab lund oma udmurdist naise pärast. Pika talvega Udmurtias on lumi ülitähtsal kohal.
Mailiis Ollino

Nad püüdsid teha videot, aga läksid sellest olukorrast nii ähmi täis, et said ainult ühe foto põgenevast põdrast.

Ja erilised ilmaolud jäävad meelde. Ükskord oli meil ees üle raba tulek, mis võtab neli–viis tundi. Ja siis ümber raba käisid vihmahood ära ja meie ei saanud midagi. Milline taevas selle aja jooksul oli! Pidevas muutuses: pilved muudkui tumedaks, uuesti eredaks, sekka sinist taevast. Päris matka lõpus saime pool tundi paduvihma.

> Ma pole leidnud mingisugust valemit, millega halba ilma müüa.

Aga noh, kui mitukümmend aastat matkajuhi tööd teed, tekib mingi rutiin. Tean oodata esimest varsakapja, lindude minekut-tulekut, marju, seeni, jäätumisi, lund. Aga ikka vahel loodus üllatab nagu esimene lumi alati autojuhte.

Teist on aastaid tagasi kirjutatud kui teadusliku suuna valinud loodusemehest. Kas teete teadust edasi?
See oli siis, kui tegin magistrit. Ma olin seitse aastat Tartus õppejõud. Selle aasta jaanuarist enam ei ole. See on kaugel, ropult alamakstud ja see periood sai läbi. Ma ei olnud sellega laulatatud. Magistritöö tegin ära, "Eesti rahvusparkide külastajate internetikasutuse muster".

Nad kutsusid mind doktorantuuri ka. Ainepunktid on mul koos, aga peaksin mõne teadusartikli kirjutama ja muidugi doktoritöö enda. Aga ei ole niisama lihtne neid asju ingliskeelsetes teadusajakirjades avaldada.

Mis teemal doktoritöö tuleb?
Võib jätkata magistritöö teemat või näiteks kirjutada jätkusuutlikust turismist. See on mulle alati huvi pakkunud. Aga tuleb parem fookus leida. Ma saan järgmisel aastal 50, pole nagu kiiret selle doktoriga. Tavaliselt tehakse see asi poolel maal ehk 25selt ära, siis paneb see aluse teadlaskarjäärile. Mulle on ülikool huvitav kogemus, ma ei näe, et pühenduksin nüüd puhtalt teadusele. See on hoopis teine maailm ikkagi.

Nüüdki käib meil siin Tipu looduskoolis sooülikooli projekt. Selle eesmärk on viia teadustööd kokku kohalike vajaduste ja nõudlusega. Ideaalis võiksid need olla paari-kolmepäevased seminarid, kuhu saavad tulla kohalikud ja need, kes neid teadustöid on kirjutanud. Tehakse ettekandeid, arutatakse. Nüüd oli kultuuripärandi teema ja tulekul turism. Sellega olen rohkem seotud ja mõte jookseb. Eks sooülikooli seminari ettevalmistamise käigus või tekkida konkreetsemaid mõtteidki, suundi doktoritöö tarvis. Praegu on see veel laialivalguv.

Mida soovitate sügistalve läbi akna jälgijatele? Kas tasub ikka välja minna?
Ma ei ole veel pidanud kedagi oma elus õue tirima. See on loomulik, et kui on liiga tuuline või, hullem veel, tuul ja vihm koos, siis inimene külmetab ja on parem toas. Võime küll panna hea jope selga, kuid see läheb juba matkaspordi ja -varustuse armastuse valdkonda. Matka mõte on ikka looduses viibimine ja loodus on ju väga põnev.

Lapsemeelselt looduse nautimine pole Aivarile võõras, selle eest hoolitsevad kaksikutest tütred.

Rabade ja räätsamatkade kõrval on Aivari teine armastus Soomaa jõgedel matkamine, olgu see siis kanuu või omatehtud haabjaga.
Henn Soodla

KOMMENTAARID

Andres Metsoja,
riigikogu liige

Ma olen Aivarit tundnud juba üsna pikka aega seoses ettevõtlusega. Temal oli oma turismiettevõtmine ja minul siis samuti Kaisma kandis. Nii sattusime koos isegi mõnele õppereisile. Samuti suhtlesime ajal, kui ta maavalitsuses töötas ja kogu maakonna turismiarenduse eest seisis.

Aivar on fenomenaalne kuju. Ta on olnud oma ajast ees. Kui me turismiga tegelema hakkasine, oli tema see mees, kes juba siis turunduse peale mõtles. Tema loodud on portaal Soomaa.com ja ta on võtnud oma südameasjaks kogu Soomaa turundamise. Selles kontekstis on ta olnud Eestis üks teerajajatest.

Aivar on soe inimene ja temas on see eriline miski. Ja eks see olegi talle andnud võimalusi oma tegemistest ja Soomaast palju rääkida. Ta on juba esmapilgul huvitav inimene ja oskab teatud teemadega inimesi kohe võluda. Tema avatus ja hoiak on kaasakiskuv.

Annely Akkermann,
Pärnu linnavolikogu liige

Ma ei mäleta, kas oli see 1992. või 1993. aastal, kui ma kohtasin pikkade punaste lokkidega Aivar Ruukelit Pärnu maavalitsuses. Tal oli kindel plaan alustada oma kodukohas Soomaal kanuumatkadega.

Aivar on Eesti kanuumatkamise isa. Ta alustas 1994. aastal esimesena ja läks mitu aastat, kui tekkisid esimesed järgijad, ja veel mitu aastat, kui kanuuga sõitmine Soomaa jõgedel ja luhtadel viiendal aastaajal muutus eestlaste rahvuslikuks matkaalaks.

Aivar on vaba mees. Ta ei ole kasvatanud suureks oma ettevõtet ega liitunud ühegi ärikontserniga. Ta usub võrgustikesse, kus ei täideta käske, vaid tehakse koostööd.

Aivar on eesmineja internetiturunduses ja sotsiaalmeedias. 25 aastaga on virtuaalne kommunikatsioon pöörase kiirusega arenenud. Iga kord, kui mina mingit uut sotsiaalmeediakanalit uudistama hakkan, on Aivar seal juba muljet avaldava võrgustiku valmis pununud. Ta nimelt turundab oma väikest matkaäri globaalsel turul just sotsiaalmeedia kaudu.

Eelkõige on Aivar loodusemees, kelle missioon on viia inimese loodusesse ja juhendada teda, kuidas loodusega ühes hingata ja toimida.

Heli Tooman,
Tartu ülikooli Pärnu kolledži turismimajanduse dotsent

Aivariga olen ühel või teisel moel kokku puutunud juba 1990. aastate algusest. Aivari mõtted ja teod on olnud alati lennukad, säravad ja mingil moel oma ajast ees.

Aivar oli Eestis esimeste hulgas, kes haaras kinni ökoturismi ainestikust. Ta on olnud võtmeinimesi Eesti ökoturismi tutvustamisel laias maailmas ja riigisiseselt, Eesti ökoturismi ühenduse asutaja. Aivari enda arusaamad ökoturismist on aastatega muutunud. Tean, et ta püüab turistidega suhtlemisel seda mõistet pigem vältida ja rääkida inimestele arusaadavas keeles.

Minu huvi meie rabade vastu arenes Aivari innustusel. Mul on hästi meeles esimene rabamatk, kus Aivar giidina pani sõna otseses mõttes elama iga rohukõrre, loodushääle, aga ka rabavaikuse – see oli lausa rabav kogemus. Ja esimese kanuutamisõpetuse sain samuti Aivarilt.

Raskelt haige naine ei saanud mitme päeva kestel abi

Triin Ärm, Postimees

Haruldasse tõppe haigestunud naise lähedased pole rahul Pärnu haigla erakorralise meditsiini osakonna (EMO) ega kiirabitöötajate käitumisega ja leiavad, et nood ei võtnud patsiendi muret tõsiselt. Haigla palub vabandust, kuid leiab, et diagnoos pandi patsiendile küllalt kiiresti ja enne seda raviti sümptomeid, nagu tavaks on.

Septembri viimasel neljapäeval tuli Ingemaril (perenimi toimetusele teada) kutsuda oma ema Liivile kiirabi, sest ema oksendas ja tundis end teist päeva järjest halvasti.

Kiirabi tegi oma tööd hästi ja suhtumine oli sõbralik. Ema aga soovis jääda koju, sest reedeks oli ta saanud aja perearsti vastuvõtule. Selleks ajaks oli aga naise enesetunne kehvemaks läinud ja perearsti juurde ta ei jõudnud.

Laupäeval kutsus pere Liivile taas kiirabi. Poja sõnutsi tegi kiirabitöötaja emale süsti ja lahkus. Liivi tervis aga ei paranenud, pigem halvenes.

Sama päeva õhtul tuli Liivile taas kiirabi kutsuda ja ta viidi haiglasse. Ingemari väitel tuli pereliikmetel endal ema kiirabiautosse viia, sest ta ei suutnud kõndida.

EMOs koheldi ema poja jutu järgi halvasti. "Ta lubati keset ööd koju, aga ema kukkus uuesti kokku," kõneles Ingemar ja tõdes, et seejärel jäeti ema siiski haiglasse.

Uuringuid ei tehtud

Poega pani imestama, et pärast kokkukukkumist tulid emale appi vaid turvatöötaja ja üks arst, kes aitasid ta tagasi voodisse viia. Midagi muud Ingemari kinnitusel Liiviga ei tehtud. "Emale öeldi, et alkoholism, kuigi ema pole elu sees joonud," lisas poeg.

Pühapäeval läks tütar Angela Liivile haiglasse järele. Tütrele ulatati paberileht, kus oli kirjas, et patsient

> **Liivi oli nädalaid Tallinnas haiglas, ta ei saanud ise hingata. Vahepeal oli raskendatud söömine ja rääkimine, sest naise kurku oli paigutatud toru.**

oli stabiilses seisundis. "Ometi ei saanud ema ikka veel käia, jalgu alla ei võtnud. Taksojuht aitas ta autosse ja koju tuua," imestasid pereliikmed selle üle, et niisugust seisundit nimetati stabiilseks.

Kodus läks olukord hullemaks. Liivi jalad värisesid. Tal oli raske süüa ja juua. Lapsed veensid ema tagasi haiglasse minema, kuid ta polnud nõus, sest haiglatöötajad olid teda halvasti kohelnud.

Esmaspäeva varahommikul kutsutud kiirabi naistöötaja suhtumine jättis pere väitel soovida. "Ta ütles, et olukord pole eluohtlik, söögu rohtusid – kui on valud, siis valuvaigisteid," rääkis Ingemar. Ta tõdes, et õel tuli kiirabitöötajaid pikalt veenda, et nad ema haiglasse viiksid. Lõpuks veenmine õnnestus.

Haiglast tahtis esimene arst Liivi samas seisundis taas koju saata. Teine arst rääkis perega olukorrast ja kõneles sisearstiga, seejärel tuli veel üks tohter, kes jättis ema haiglasse. Liivit hakati uurima. "Siis tuli välja, et olukord oli väga hull ja oleks pidanud ta juba laupäeval haiglasse jätma," lausus Ingemar.

Liivi viidi nakkusosakonda, kus temaga hakati kohe tegelema. Ingemari kinnitusel olid selles osakonnas tööl väga toredad õed, keda ta kiidab südamest.

Kui esmaspäeval ei teadnud pere Liivi diagnoosist veel midagi, selgus teisipäeval, et tõenäoliselt on tegu ohtliku haigusega, mida Pärnus ei saa ravida. Patsient sõidutati Tallinna haiglasse.

Liivi oli nädalaid Tallinnas haiglas, ta ei saanud ise hingata. Samuti polnud täpsemalt teada, mis haigus teda vaevab.

Praeguseks on Liivil diagnoositud Guillain-Barré sündroom. Ta saab nüüd taas ise hingata ja tooli abil lühemaid vahemaid kõndida. Jätkuvalt on raske süüa, lõuad ei taha kokku minna ja suu on justkui pidevalt avatud. Liivi toodi nüüd tagasi Pärnu haiglasse.

Haigla palub vabandust

Pärnu haigla ravijuht Veiko Vahula ütles, et haigla ei saa arutada sisuliselt eriteadmisi nõudvaid keerukaid haigusjuhtumeid ajakirjanduse vahendusel.

"Konkreetse juhtumi kohta saame öelda vaid seda, et mõistame täielikult patsiendi lähedaste muret, samuti etteheiteid," lausus Vahula. Ta tõdes, et tegemist on tõepoolest keeruliselt diagnoositava haiguse ootamatu ja ägeda alguse ja selle kiire progressiooniga.

Ravijuhi sõnutsi ei ole enamasti raskete ja harva esinevate haiguste esmased ilmingud väga selgelt väljendunud ja nende kulg võib olla ettearvamatu, mistõttu üldjuhul võtab diagnoosimine rohkem aega, kui sooviks. Ta lisas, et sellistel juhtudel käsitletakse haigeid sümptomaatiliselt nagu kõnealusel puhulgi.

Haiguse kliinilise pildi väljakujunemisel püstitati esmane diagnoosi hüpotees haigla hinnangul siiski õigel ajal ja patsient suunati kiiresti uuringuteks, diagnoosi täpsustamiseks ja raviks selleks sobivaimasse raviasutusse.

"Mõistame, et patsiendile ja tema lähedastele on selline ebamäärane aeg haiguse algusest diagnoosi selgumiseni häiriv, sageli koormav ja võib tagantjärele tarkusena tunduda haige jooksutamisena, liiga hilise hospitaliseerimisena või lausa justkui abita jätmisena," rääkis Vahula.

Ravijuhi selgitust mööda on inimlik, et asjaosalistel tekivad küsimused, kui algul kergeks arvatud haigus järsult progresseerub ja osutub hoopis raskeks, isegi eluohtlikuks. Sellistel juhtudel soovitab haigla püüda saada esmased vastused raviarstidelt või raviosakondade juhtidelt.

Vahula nentis, et on loomulik, kui lähedased satuvad haige sugulase pärast muretsedes ja võideldes suhtlemiskonflikti tervishoiutöötajatega, kes paraku kahjuks alati ei suuda kriisisituatsioonis vastata patsientide ja nende lähedaste kõrgetele ootustele suhtlemise ja hoiakute suhtes. Haigla palub vabandust patsiendilt ja tema lähedastelt neile põhjustatud ebameeldivuste pärast ja soovib patsiendile paranemist. Samuti tänab Vahula patsiendi lähedasi, et hoolimata etteheidetest kiirabile ja haiglale jätkus neil siiski häid sõnu ja tänulikkust.

60+ TERVISERAAMATUTE SARI

Hea kingiidee!

Hind toimetustes 10 €

- vanema inimese südame tervis
- kuulmisprobleemid
- voodielu
- hingeline vananemine
- toitumisnõu

Hind toimetustes 10 €

- osteoporoos
- reumatoidartriit
- harjutused liigestele
- jalalaba asjust
- puugihaigused
- abivahendid ja liikumine

Hind toimetustes 12 €

- südame äkksurm
- eesnäärmehaigused
- erektsiooniprobleemid
- mehe hingehädad
- kiilaspäisus
- sportlikud mehed

Hind toimetustes 12 €

- naise süda, menopaus
- rinnavähk ja taastusravi
- veenilaiendid
- naise hingehädad
- unehäired
- ilus nahk ja juuksed

60+ terviseraamatute sari müügil raamatupoodides üle Eesti, Postimehe toimetuses Tallinnas ja Tartus ning Pärnu Postimehe, Virumaa Teataja, Sakala, Valgamaalase ja Järva Teataja toimetuses.

Koolipäev venib 12tunniseks

Liis Rekand jõuab koolist koju kella viieks–kuueks õhtul ja peab veel järgmiseks päevaks õppetükke ette valmistama. Urmas Luik

Sirle Matt

Kui arvestada kokku nii koolis kui ka kodus õppimisele ja sõidule kuluvad tunnid, kujuneb nii mõnegi noore päev 11–12tunniseks. "Mul tuleb palju pikem tööpäev kui täiskasvanutel," nendib Pärnu ühisgümnaasiumi 11. klassi õpilane Liis Rekand.

Kui Liis koolipäeva alustab, on väljas veel kottpime. Ärkab ta juba kell 5.30, et õigeks ajaks bussiga Tootsist 40 kilomeetri kaugusele Pärnusse kella 8.15ks kooli jõuda.

Varajane ärkamine ei ole Liisile enam suur pingutus, ometi tunnistab ta, et alguses oli see raske. Liisi sõnutsi peab emagi teda nii vastutustundlikuks, et ei käi hommikuti äratamas, ja ülejäänud pere saab seitsmeni magada.

Liisil pole tekkinud kiusatust sõita hilisema bussiga, millega ta hilineks esimesse tundi 15 minutit. Audrust tulevad lapsed jäävad direktori loal iga päev viis minutit hiljaks, sest ühistranspordi ajad ei klapi tundide algusega. Varasem buss jätab Liisile enne koolipäeva algust aega hommikuputru süüa.

Samuti Tootsist iga päev Pärnusse kooli sõitev Harlis All on Sütevaka abiturient. Kuna Sütevakas algavad tunnid 8.30 ja bussijaam asub kooli lähedal, kasutab tema tund hilisemat bussi.

Harlis saab küll Liisiga võrreldes kauem magada, aga jõuab tundi nii napilt, et kooli hommikupuder jääb söömata ja päeva esimene toit on tihti alles koolilõuna.

Kuigi varane ärkamine ei käi kummalegi noorele üle jõu, peavad mõlemad suureks puuduseks, et ei jagu aega huvitegevusele.

Liis käis varem Tootsis näiteringis. Linna kooli tulles uuris ta, kus ja millal Pärnus rühmatreeningud toimuvad, kuid on pidanud neist loobuma, sest kõige hilisem buss Tootsi väljub Pärnust kell 19, kuid trennid ei saa selleks ajaks läbi.

Samuti näiteringis ja peotantsutrennis käinud Harlisel jagub aega Sütevaka kooris laulmiseks, aga mitte spordiks.

Harlis oleks nõus koolipäevadel õpilaskodus elama, et säästa sõitmise arvelt aega trenniks ja

> **Kuigi varane ärkamine ei käi kummalegi noorele üle jõu, peavad mõlemad suureks puuduseks, et ei jagu aega huvitegevusele.**

õppimiseks, kuid Liis eelistab oma kodu. "Mulle meeldivad vaiksed kohad. Pärnus oleks küll lihtsam, aga ma olen nii harjunud," ütleb ta.

Liisil oleks olnud võimalus astuda kodust 25 kilomeetri kaugusele Vändra gümnaasiumisse, millel on õpilaskodu, kuid Vändraga on isegi kehvem bussiühendus kui Pärnuga.

Mullu avatud Pärnumaa ainsa riigigümnaasiumi, Koidula gümnaasiumi direktori Indrek Kaldo sõnade järgi noored õpilaskoju ei kipugi, vaid eelistavad üürikorterit, kus saavad ise olla peremehed. "Õpilaskodu vajaduse kohta tegime koolis küsitluse mõni aasta tagasi ja huvi puudus," tõdes ta.

Haridusministeeriumi andmetel ei ole plaanis Pärnusse õpilaskodu rajada. "Esimese eelistusena võiksid lapsed käia kooli kodust. Kellel riigigümnaasiumi õpilastest on koolitee pikk, võib taotleda majutustoetust," teatas haridusministeeriumi koolivõrgu osakonna juhataja Raivo Trummal.

Riiklik poliitika on paraku selline, et kuni 50 eurot kuus üürikulude kompensatsiooniks antakse ainult riigigümnaasiumi õpilastele, kellel kulub kooli ja kodu vaheliseks ühistranspordiga sõiduks päevas üle kahe tundi. Munitsipaalkoolis õppivale Liisile ja erakooli õpilasele Harlisele võimaldab Tootsi vald tasuta bussisõidu linna.

Haridusministeeriumi koolivõrgu osakonna juhataja näeb ainsa võimalusena kaugelt kooli käimist kergendada, kui kohandada ühistranspordi ja koolitundide algusaegu. Trummal ütles, et sel põhjusel ongi tundide algusaeg kooli otsustada, sest see peab arvestama kohalikku eripära.

Koidula gümnaasiumis nihutati tundide algus just õpilaste soovil 8.30 peale, et väljastpoolt Pärnut tulijad jõuaksid õigeks ajaks kooli. "Hilisemaks nihutamine venitab koolipäeva veel pikemaks ja õpilastel oleks palju raskem huviringidest osa võtta," rääkis direktor Indrek Kaldo.

Pärnu ühisgümnaasiumi direktor Mart Kuuskmann selgitas, et õppeaasta alguses peeti Pärnumaa ühistranspordi keskusega läbirääkimisi, et bussiajad kooli algusega klapiksid. Kokkuleppel nihutati Pärnu-Jaagupi poolt tulev buss pisut varasemaks, et lapsed kooli jõuaksid. Pärnu-Jaagupis kadus gümnaasiumiosa sellest kooliaastast.

Häädemeeste busside suhtes lepiti kokku, et need teeksid kooli lähedal peatuse. "Õpilased saavad kell 8.05 maha ja jõuavad 8.15ks kooli," rääkis Kuuskmann.

Ühisgümnaasiumi direktor nentis, et kooli alguse aega hilisemaks viia ei saa, sest arvestada tuleb õpetajatega, kelle põhitöökoht on mujal. Õpilaste päevagi ei saa liiga pikaks venitada. "Muidu jõuaksid need, kes elavad linnast väljas, õhtul seitsmeks koju," avaldas ta.

Liis nõustub, et kui koolipäev hiljem algaks, läheks päev veel pikemaks. Koju pääseb tüdruk kella viieks või isegi kuueks, kui teisipäeviti autokooli läheb. "Siis ma puhkan ja hakkan järgmiseks päevaks jäetud ülesandeid ette valmistama," kirjeldab ta.

Õppimine võtab aega paar tundi ja magama heidab Liis tunnike enne südaööd, et varavalges tõusta. Harlis püüab kuus–seitse tundi magada. Peale pingsa koolitöö teenib Harlis nädalavahetustel taskuraha Pärnu kontserdimaja garderoobis.

Hoolimata vähesest uneajast ei kurda Liis ega Harlis kurnatuse üle, kuid tunnistavad, et väsimus tuleb peale, kui koolis on rohkem õppida. Õnneks on õpetajad Liisi sõnutsi väga vastutulelikud ega pane samale päevale mitut kontrolltööd.

Unevõlg tekitab suhteprobleeme

Põhja-Eesti regionaalhaigla kopsu- ja unearst Erve Sõõru selgitab, et hommikuseks ärkamiseks peaks inimene olema unetunnid täis maganud.

Noorukite piisav uneaeg ulatub üldjuhul kaheksa tunnini. Kui vähem magada, tekib unevõlg.

Nädalavahetustel kauem magamine Sõõru kinnitusel kroonilist unevõlga ei vähenda. Pidev unevõlg omakorda võib noortel põhjustada depressiooni, stressi ja toimetulekuraskusi koolis ning suhtlusprobleeme pereliikmete ja sõpradega.

Unepuudus võib põhjustada kehakaalu tõusu, sest bioloogiline kell on paigast ära, kui inimene küllalt puhata ei saa.

Sõõru nendib, et inimesed on erinevad ja mõni võibki väljapuhkamiseks vähem und vajada. "Individuaalsed erinevused on alati eksisteerinud. On inimesi, kes taluvad varast ärkamist hästi, ja neid, kes ei talu: bioloogilise kella on igaühele loodus kaasa andnud," märkis ta.

Samuti kohanevad noored kergemini ja nende unerežiimi on lihtsam korrigeerida. *(PP)*

GÜMNAASIUMID PÄRNUMAAL:

- Häädemeeste keskkool
- Kilingi-Nõmme gümnaasium, 15 riiklikult toetatavat õpilaskodu kohta
- Pärnu-Jaagupi gümnaasium
- Pärnu Koidula gümnaasium
- Pärnu täiskasvanute gümnaasium
- Pärnu ühisgümnaasium
- Pärnu Sütevaka humanitaargümnaasium
- Sindi gümnaasium
- Tõstamaa keskkool, 22 riiklikult toetatavat õpilaskodu kohta
- Vändra gümnaasium, 12 riiklikult toetatavat õpilaskodu kohta

Andmed: Eesti.ee ja Riigiteataja.ee

SUUR HULK NOORI KÄIB MAALT LINNA KOOLI

- Pärnu Koidula gümnaasiumi 10. klassi astus tänavu 196 õpilast, kellest 64 elab väljaspool Pärnut. Kokku õpib koolis ligikaudu 550 õpilast.
- Sütevaka humanitaargümnaasiumi õpilastest pea kolmandik ei ole Pärnusse sisse kirjutatud. Kõige enam on õpilasi lähivaldadest. Kooli gümnaasiumiosas õpib 199 noort.
- Pärnu ühisgümnaasiumi õpilaste arv oli septembri seisuga 413, kellest 208 on väljastpoolt Pärnut.

Andmed: koolid, Pärnu linnavalitsus

Vanaisa Jüri (Tõnu Oja) on haaranud Lenna sülle, tema järel Ulla (Piret Kalda), Volli (Raivo E. Tamm) ja Vaike (Kaili Närep) ning stseenis teeb kaasa ka võttekoha pere koer. TV3

Väike staar hoiab tänaval kapuutsi varju

Silvia Paluoja

Paikuse põhikooli 2.c klassi õpilane Rebeka Kask hoiab ennast jope kapuutsi varju, et talle ei hüütaks tänaval järele "vaata, papad-mammad läheb", sest tema tegi tuntuks samanimeline teleseriaal.

Rebekal kui Lennal on kogupereseriaalis "Papad Mammad" maavanavanemad Vaike (Kaili Närep) ja Volli (Raivo E. Tamm) ning linnavanavanemad Ulla (Piret Kalda) ja Jüri (Tõnu Oja), kelle hooleks on suvel jäetud lapselaps, kelle ümber põimuvad omavahelised ja külasuhted, aga ka eri kasvatusarusaamad. Säravas näitlejaplejaadis jääb kaheksa-aastane Rebeka lapseks, keda ta Martin Alguse stsenaariumi järgi kehastabki.

"Mul on nendega lõbus," ütleb Rebeka ja seletab hoogsalt, kuidas ta sattus filmi tänu ema tuttavale, kes mainis emale, et osaühingu Kassikuld Facebooki lehel on üleskutse, millega otsitakse filmi super julget tüdrukut. "Ema vastas sellele ja mina olin nõus, et vaatame, mis juhtub. Siis kästi saata endast tutvustusvideo, ema aitas seda teha ja pärast öeldi, et tulge Tallinnasse, proovime, kas te ikka sobite."

Rollikandidaate oli palju, ema teada paarsada. Rebekal kästi võtteproovis kujutada ette, kuidas ta vanaema ehmatab, ja tüdrukul fantaasia lendas. Näitlemiskogemus on tal lasteaiast, mudilaste lavatükkides peaosatäitmistest.

"Rebeka jäi silma oma särava isiksuse ja julge pealehakkamisega, tootja sõnutsi teadsid nad kohe, et tüdruk on Lenna rolliks ideaalne," vahendab Kadi Poll TV3st.

OÜ Kassikuld ja režissöör Ergo Kuld olid oma valikus kindlad ja seriaali jätkudes uuel hooajal on Rebekal ees veel palju filmitööd.

Läinud suvel korraldasid ema Regina ja isa Kajar Kask noorema lapse ootamatu filmikohustuse pärast elu ja töö nii, et olid kordamööda puhkusel ja sõitsid võtete paika Laulasmaale vastavalt võtteplaanile. Mõnikord venisid päevad nii pikaks, et tagasitee jäi öösse.

"Pikemad tekstid võtsime läbi autos võtteplatsile sõites, aga tal lubati seda teksti oma sõnadega öelda. Peaasi, et on loomulik," räägib isa.

"Ta pidi ühes stseenis ütlema, et "isa ei saanud tulla telefonile", aga ütles "ei saand". Ei tulnudki seda õiget sõna ja lõpuks juba produtsent naeris, et ju see on teie Paikuse murrak," haarab ema jutuotsast.

> **Rebeka jäi silma särava isiksuse ja julge pealehakkamisega, tootja sõnutsi teadsid nad kohe, et ta on rolliks ideaalne.**
>
> Kadi Poll

"Võtted oli suvel ja mustikad said valmis, Rebekale maitsevad need väga, aga ta tuli metsast eemal hoida, ta ei tohtinud neid süüa, sest muidu saavad hambad siniseks," mainib isa.

"Saime õigel ajal jaole," naeratab ema.

"Minule jäi kõige rohkem meelde see, kui hakkasin aknast alla hüppama, jäin kampsunisaba pidi aknakonksu külge kinni ja siis ma rippusin seal ... Kui ma kuidagimoodi alla sain, öeldi: teeme uuesti! Siis ma olin ise ka õnnetu, see oli kolmas võte juba. Võtsin vaikselt selle kampsuni üles ja sain alla," seletab Rebeka, kuidas ta pidi mitu korda maamaja aknast õue ronima.

Septembrist ekraanile jõudnud seriaali esimeses pildis sööb Lenna filmivanematega koos laua taga. See oli algus trupilegi ja stseene korrati, kuni režissöör rahule jäi.

"Istusin sinna lauda, et ma pean nüüd sööma. Mingi 11–12 korda tehti, mul oli tunne: oo, ma ei taha enam," meenutab Rebeka veel seika, mis oleks tal peaaegu pisarad lahti päästnud.

"Ta ei teadnud, millal kaamera võtab, millal peab sööma ja millal võib lasta lõdvemalt. See esimene söömine oli kõige hullem, sest ta on nagunii niru sööja. Mõtlesin, et nüüd ta läheb küll lõhki," lisab ema.

Koolikaaslased ütlevad Rebekale "Lenna", küsivad autogrammi, teevad selfisid.

"Terve kooli peale tuntakse mind, olen palju uusi sõpru leidnud, aga vahel proovin ära kaduda, kui koolist koju lähen, sest inimesed tulevad kogu aeg: "Oo, vaata, papad-mammad läheb"," räägib Rebeka ja võtab kitarri, mida ta Paikuse huvikoolis õpib. Üle toa kostab talvemeloodia, mida tuleb kuulama ka vend Kevin-Kajar.

Paikuse huvikoolis õpib Rebeka Kask kitarri ja harjutab koduski mängu, huvi pilli vastu tekitas temas vend Kevin-Kajar. Urmas Luik

"Kui ma teada sain, et Rebeka on valitud filmi, olid mul rõõmupisarad silmas. Tema emotsioonid olid veel suuremad. Ma ei tea, kust kohast tal see näitlejaanne pärit on, me ei ole kumbki sellised inimesed, kes avalikku tähelepanu tahaks," ütleb ema tütre musitseerimist jälgides.

"Ta on vaba, loomulik, mingit kartust tal kaamera ees ei ole," lisab isa.

Teleseriaal jätkub, Rebekal on ees järgmised filmivõtted. Küsimusele, kas ta tahab näitlejaks saada, kostab üle avara elutoa kõlav ja kindel "jah".

Pärnulane, näitleja Kaili Närep mängib seriaalis Lenna maavanaema Vaiket ja tundis Rebekat ning tema peret juba aastaid ega olnud tüdrukule võõras.

Hästi vahetu tüdruk

Pärnulane Kaili Närep nimetab juhuste kokkulangevuseks Rebekaga samas seriaalis osalemist, sest ta on Kase peret tundnud nende juuksurina aastaid. Sellepärast ajaski Lenna rolli valitud tüdruk teda reklaamiproovis nähes silmad suureks ajaks ja kuulutas valjult: see on minu juuksur ju!

Lenna maavanaema Vaiket kehastava Närepi jutu järgi on Rebeka vahetu ja imetlusväärne tüdruk, kes pidas vastu pikad võttepäevad, ei näidanud väsimust välja ja kui oli vaja ennast kokku võtta, oli plaksti! platsis.

"Eks me enamasti müdista seal tööd teha, aga Rebekal on tore komme siis, kui tal on igav ja keegi tal seal ümber on, hakata anekdoote või lugusid rääkima, igasuguseid, lausa peast paneb ja korraldab meile viktoriine, selles suhtes on ta hästi terane tüdruk," räägib Närep sellest, mis toimub Laulasmaa majas kaadri taga.

Kogenud näitlejad panid tähele, et Rebekal oli võttele tulles tekst pähe õpitud, aga kohapeal tuli mingeid asju kohandada olukorrale. Ühe stseeni ajal ei jäänud režissöör Lenna lausega rahule ja käskis seda aina uuesti öelda.

"Mõtlesin, et vaene laps, nüüd läheb asi kriitiliseks, laps väsib ära. Aga ma ütlen: täiesti super laps, ei anna alla. Ikka ütlen ja kui vaja, kas või kümme korda," on Närep õhinas.

Rebeka soovi kohta saada näitlejaks arvab Närep, et teleseriaali sattumine on väga hea platvorm tutvuda selle ametiga. Kas kogu eluks peab lavale saama, on iseküsimus. Kogemus ütleb, et vaja on õppida amet, millega leib lauale tuua, ja näitlemise võiks lisaerialaks võtta.

Kuuldes väikese staari pugemisest kapuutsi varju, möönab Närep, et kuulsusega käib alati kaasas tähelepanu.

"Rebeka rääkis, et kõik tulevad temaga selfisid tegema, autogrammi küsima, juttu rääkima. Aga ju talle on nüüd kohale jõudnud, et see, kui sind tahetakse kogu aeg näpuga katsuda, võib muutuda väsitavaks. Sa ei saagi olla iseenda oma, oled veidi nagu teiste oma – paraku on see karm pool, mis kuulsusega kaasas käib," nendib Närep. *(PP)*

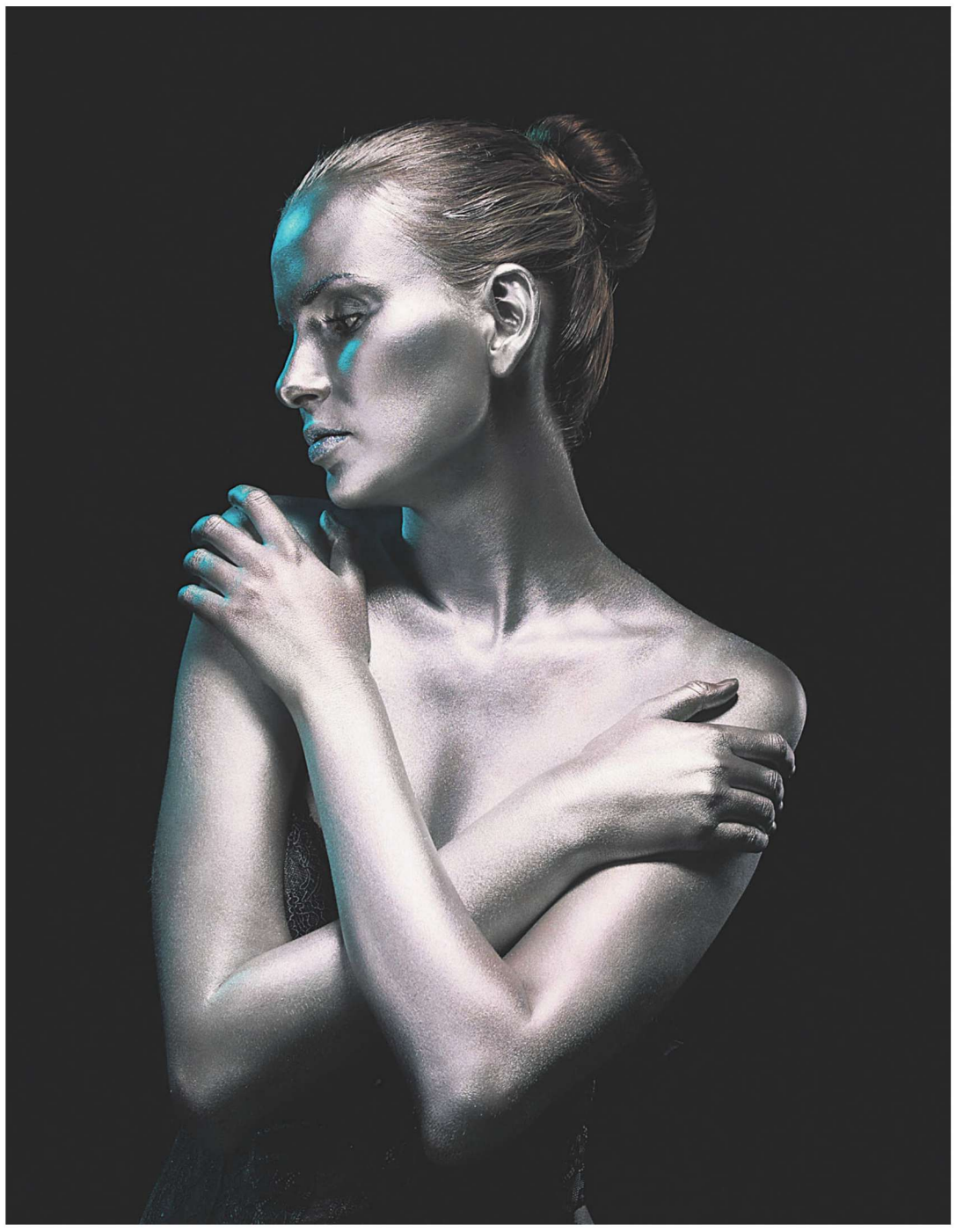

Lehola on veendunud, et pildistama tulles ei tohiks olla üleliia sätitud.
Meelika Lehola

Aktifoto ku hingehaava

Pildid, mida 60aastasena vaadata

Teele Talve

Lasta end pildistada pesus või alasti sobib üldlevinud arvamuse järgi vaid noortel ja saledatel neidudel. Fotograafi sõnutsi on see arvamus ekslik. "Näiteks on mu klient olnud 63aastane naine, kelle pildid tulid väga ilusad," kinnitab ta.

Pärnu stuudio Vikonfoto omanik ja fotograaf Viktoria Reiman tegi esimesed aktifotod üle kümne aasta tagasi.

"Kohe enda fotograafitee alguses ma neid teha ei julgenud. Ma olen alati arvanud, et fotograafia on valgusega joonistamine, et kui on valgus, on ka vari ja see, kuidas sa paned valguse kehale, teeb ta kas ilusaks või rikub ära," räägib Reiman, et julgus valgusega mängida tuleb kogemusega. Seepärast tasuks akte pildistama hakata alles siis, kui fotograaf on juba kindel, mida ta teeb.

> **Päris palju on neid, kes on saanud haiget ja tulevad, et tuletada endale meelde, et nad on endiselt kaunid naised.**
>
> Viktoria Reiman

Aastatega on Reiman saanud aru, et inimesi, kes endast alastipilte tegema tulevad, on mitut tüüpi. Leidub neid, kes lasevad fotod teha kallimale mingi tähtpäeva puhul; paare, kes soovivad kauneid pilte; samuti elus saanud haiget saanuid, kes tahavad seeläbi enesehinnangut tõsta.

"Päris palju on neid, kes on saanud haiget ja tulevad, et tuletada endale meelde, et nad on endiselt kaunid naised. Selle fotosessiooniga äratavad nad endas lootuse, et neil hakkab veel hästi minema," selgitab Reiman, et enamasti on need naised üle 30aastased ja läbi elanud näiteks abielulahutuse.

"Aga vahel tunneb suhtes naine, et mees on ta unustanud. Siis aitavad päris tihti sellised pildid tundeid värskendada," kõneleb fotograaf, kelle tööst väga olulise osa moodustab kuulamine.

"Ma räägin inimesega alati enne pildistamist, sest ma pean aru saama, mis otstarbel ta seda pilti teeb. Nii tajun ma tema hinge ja tean, mis talle sobiks, tuimalt seda tööd teha ei saa," sõnab Reiman. Lisades, et üks põhjusi on inimeste eri kehakuju.

"Me ei ole kõik ühtmoodi, *copy-paste* (ingl k kopeeritud-kleebitud). Isegi peenikesed tüdrukud on väga erinevad, mis tähendab, et neile ei sobi sama valgusskeem," ütleb fotograaf.

"Ise vanuses mõjuvad eri asjad. Kui naine on küpsem, toimivad hoopis teised detailid tema ilu rõhutamiseks. Mitte et ma tunnen, et midagi tuleks varjata, vaid hoopis tahaksin jätta tema puhul selle saladuse," selgitab Reiman.

"Alastipilt võiks olla selline, mida ei oleks piinlik näidata oma lastelegi. Naised ei peaks oma ilu häbenema, vaid saaksid sellega hoopis õpetada, mis on ilus ja kust jookseb piir ilusa ja labase vahel."

Üleüldse on Reiman veendunud, et naisi, kes aktifotosid tegema ei sobi, polegi, sest iga naine on kaunis. "Ei ole standardeid. Kohe kindlasti ei sõltu naise ilu kehakaalust, vanusest ega juukse- või nahavärvist. Ja kui sa juba oskad maailma ilusana näha, leiad ilu igas naises," kinnitab Reiman, kes seda oma klientidelegi seletab. "Mõni arvab, et ma meelitan vaid, aga iga kord, kui ma seda ütlen, mõtlen seda siiralt."

Fotograaf julgustab noori naisi aktifotosid tegema. "Kui oled elanud üle näiteks lahkumineku, võtnud aastatega kaalus juurde või sul on kõhul rasedusarmid, võtad lahti albumi. Sa näed, et see kõik on tulnud seepärast, et sa oled elanud ja näiteks kaks–kolm last sünnitanud," põhjendab ta. "Ja kui sa ei oskagi 20selt neid pilte hinnata, siis 40selt vaatad neid kohe teistmoodi."

See aga ei tähenda, et alastipilte peakski vaid noorena teha laskma. "Mu kõige vanem klient on olnud 63aastane naine, kelle pildid tulid väga ilusad," märgib Reiman.

Erilist ettevalmistust fotograaf pildistama tulles ei oota. "Kui inimene kannab enda eest kogu aeg hoolt, ei olegi tal vaja ennast ekstra sättida. Võib-olla mitte panna pesu, et ei jääks rante ja oleks vähem piltide töötlemist. Meigi võib teha, aga tohib tulla ka nii, nagu iga päev olete."

Aga kuidas on lood meestega? Kui tihti on piltnik neid selle kümne aasta jooksul kaamera ees kohanud? "Mehed on käinud enamasti siis, kui tullakse pildistama paarina," ütleb Reiman ja lisab, et aktifotode tegijatest moodustavad paarid poole, teine pool on üksinda pildistama tulnud naised.

"Mehi eraldi on käinud vahest kaks. Sellel on oma psühholoogiline põhjus," selgitab fotograaf. "Naine ja mees on ehitatud üles nii, et kui naine vaatab peeglisse, näeb ta, et on paks. Mees seevastu

30ndates Pärnust pärit kahe lapse ema Kaie (nimi muudetud) mõtles buduaari- ja aktifotodele pikalt. "Pidin alguses kevadel pildistama minema, aga see jäi ära," ütles ta ja võttis asja kätte sügisel.

Kaie ütleb, et mõte fotod teha ei seostunud temal üldse tähtpäevaga, vaid ta soovis neid endale mälestuseks. "Olen sünnitanud kaks last ja leidsin, et võiksin lasta endast pildid teha, mida oleks hea 60selt vaadata," selgitab ta.

Kaie tunnistab, et kuna ta tundis hirmu olla kellegi ees alasti, sai fotograafi valimisel kriteeriumiks tööde hulk. "Kuigi Pärnu fotograafid olid odavamad, valisin Riina Vaikmaa, kes töötab Tallinnas, sest ta tegelebki buduaarifotodega."

Pildistamisseansiks valis Kaie paketi, mis sisaldas nõustamist, millega pildistamise puhul arvestada, aga ka meiki, soengut ja hotellituba. "Sättimise ajal sain rüübata pisut *prosecco*'t. Seegi oli omamoodi tore, sest aitas meeleolu luua," ütles Kaie. Talle meeldis seanss väga ja kiitis, et fotograaf oli väikestele asjadele tähelepanu pööratud.

"Pildistamise ajal juhendas ta väga hästi, kui poose võtsin. Näiteks ütles kord, et ma muudaksin käe asendit, sest muidu jääb mulje, nagu nuusutaksin oma kaenlaalust," meenutab Kaie.

Et fotoseanss läks buduaarifotodelt üle aktiks, liikus naine toas alasti. "Ma pelgasin seda enne, aga ta pani mind ennast nii mugavalt tundma, et see ei tundunud üldse imelik," räägib Kaie.

Pildistamiselt sai Kaie endale kümme valge raamiga fotot. "Need olid nii ilusas karbis, et soovi korral oleksin saanud need kellelegi kinkida."

Ta on veendunud, et niisuguste piltide tegemine aitab rutiinist välja tuua ja pakub põnevust. "See ei ole nagu iga pildistamine, kus sa käid terve perega või paarina. See päev on sinu päev." *(PP)*

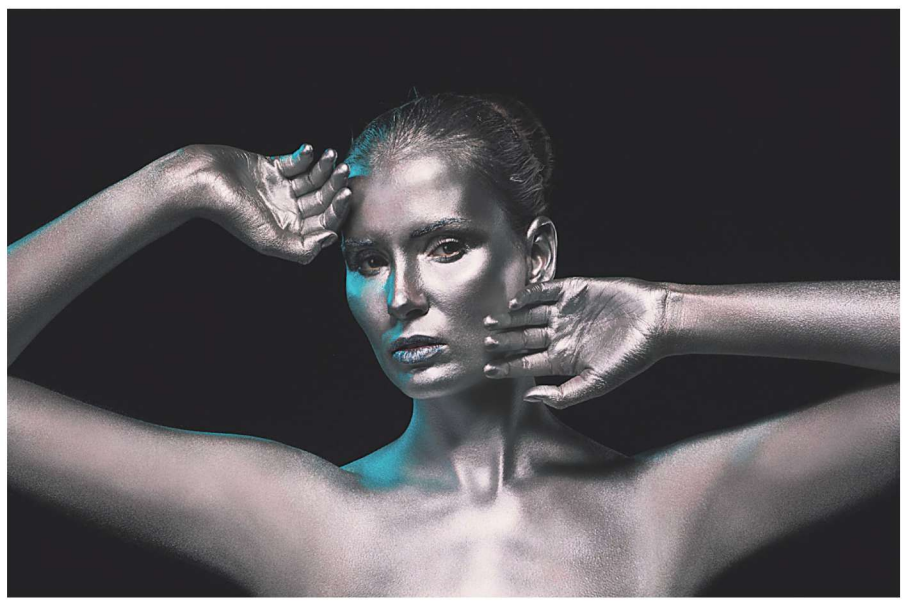

Leholale eesmärk on luua midagi tavapärastest aktisiluettidest erinevat. Mitu korda on ta inimesi värvidega üleni kokku määrinud.
Meelika Lehola

■ Reimani sõnul võib naine, kes enda eest iga päev hoolitseb, tulla pildistama ka nii, nagu ta tavaliselt välja näeb.
Viktoria Reiman

ji

de ravi

■ Fotograafi sõnul mõjuvad eri vanuses naistele ilu rõhutamiseks eri detailid.
Viktoria Reiman

■ Enne pildistamist räägib Reiman kindlasti kliendiga, et aru saada, millist pilti oodatakse.
Viktoria Reiman

leiab peeglisse vaadates, et tal pole midagi viga. Seda sellepärast, et mehe enesehinnang ei sõltu välimusest, vaid edukusest." Sestap jäävad meestel ära enesehinnangu tõstmiseks tehtavad fotod.

"Aga kui mees pildistama tuleb, on ta juba otsuse vastu võtnud, teab täpselt, mida tahab, ja võtab juba kindlad poosid," toob Reiman välja meeste ja naiste erinevuse.

Pärnus ja Tallinnas tegutsev fotograaf Meelika Lehola on veendunud, et buduaariaktifotode populaarsuse tipp on alles ees. "Praegu on küll tahtjaid, aga kindlasti võiks neid olla rohkem. Säärane pildistamine kogub hoogu," ütleb Lehola, kelle kaamera ette tulevad naised tavaliselt sooviga kallimale aastapäevaks eriline kingitus teha.

> **Akti pildistamise puhul eelistan huvitavaid varjundeid, poose ja kohti.**
>
> Meelika Lehola

Põhjus, miks alastifotosid tehakse veel võrdlemisi vähe, peitub Lehola sõnutsi inimeste kartuses, et nende keha ei ole selliseks fotosessiooniks küllalt vormis. "Kui pildile on tõesti jäänud midagi ülemäära, saab seda vähendada," kinnitab Lehola. Tema kundede vanus jääb üldjuhul 20ndatesse–30ndatesse, enamikus naised.

Aga mehed? "Huvi on tuntud küll, kuid pildistamiseni ei ole läinud. Ei teagi, kas häbenevad või mis see tegelik põhjus on," vastab fotograaf. "Leian, et mehed häbenema ei peaks, tegemist on ikkagi loominguga."

Lehola proovib enda fotod hoida võimalikult lihtsana. Oma kodulehel kirjutab ta: "Minu eesmärk on reaalsus ja ehtsus. Kui inimesed muretsevad, et neil ei ole ilusaid silmi, keha või naeratust, vaidleks tegelikult vastu. Kõige ilusam ehe on siirad emotsioonid."

Nii arvab fotograaf, et inimene ei tohiks olla pildistama tulles üleliia sätitud. "Kui inimene läheb meiki või soengusse, annan üsna tihti nõu, et jääda ikkagi akti piiridesse, kuna kõik soengud ja meigid ei pruugi sobida teatud pildistamistel," räägib Lehola, kes armastab natuke kunstilisemat lähenemist. "Akti pildistamise puhul eelistan huvitavaid varjundeid, poose ja kohti. Tahan luua midagi erinevamat tavapärastest aktisiluettidest. Mitu korda olen inimesi üleni värvidega määrinud, see on kindlasti huvitavam ja teistmoodi," toob ta näite.

Mida teha, kui ei oska poseerida? "Seda ütlevad vist alguses kõik. Aga kui oleme leidnud ühise keele ja klient tunneb end mugavalt, ei lähe pikalt keha paljastuseni," avaldab Lehola.

Kõige meeldejäävam kogemus on fotograafil paariga, kes rentis pildistamiseks hotellitoa. "Too paar tundis end kaamera ees mugavalt ja oli näha, et nad tõesti armastavad üksteist," meenutab Lehola, kelle piltidelt võib näha naist kenas pesus koos oma mehega.

Millega tuleks enne pildistamist arvestada, et fotod jääksid ilusad? "Kui tahta väga häid pilte, läheb aega," ütleb fotograaf. Miinimumpikkus peaks olema sellisel sessioonil tund, kuid siis võib saada vaid mõne hea pildi. "Sest alguses tuleb ikka inimesel harjuda." Seega soovitab aktifotograaf kindlasti pikema sessiooni võtta.

Kaasas võiks olla ka ilus pesu. Vähem tähtsad ei ole raseeritud piirkonnad, korras küüned ja hoolitsetud nahk. "Eriti hea oleks, kui keha oleks kreemitatud või veidi õliga määritud, see rõhutaks kindlasti seda, mida rõhutada vaja," lausub Lehola.

Nädalavahetusel astusid kursuslased Saku Suurhallis toimunud rahvariiete seminaril omavalmistatud rahvariietega lavale, kus Anu Randmaa komplekte ja ettevõtmist tutvustas. Sandra Urvak

Peenkäsitööliste võidukas lõpusirge

Vanaema mälestusele pühendatud Tori rahvariided valmistanud Aili Järvesaar tunnistab, et näputöö valmimise lõppfaasis läksid sageli käiku öötunnidki.

Silja Joon

Pea kahe aasta jooksul Tõstamaa käsitöökeskuses rahvarõivaid valmistanud Lääne-Eesti naised esinesid nõelasilmast tulnud kehakatetega pealinnas mardilaadal.

Koolitust "Minu rahvarõivas" koordineeris ja osaliselt ka õpetas Tõstamaa käsitöökeskuse perenaine ja käsitööõpetaja Anu Randmaa. Tema andmeil alustas rahvarõivaste tegemist 18 kursuslast. Kaks naist loobus, ent lisandus osaleja, kes soovis oma varem alustatud komplekti lõpetada.

Kursuslasi kogunes kõikjalt Pärnumaalt: Kilingi-Nõmmelt, Surjust, Häädemeestelt, Pärnust, Paadremalt ja Tõstamaalt. Samuti naabermaakonnast Läänemaalt – Vatlast ja Lihulast. Üks osalenuist käis kohal Tallinnast. Temal oli erisoov valmistada linaseid koopiasärke.

Randmaa teatel on mittetulundusühingul Rahvarõivas ja õpetajatel selliste kursuste korraldamise kogemust üle 15 aasta. "Eesmärgiks seame alati põhikomplekti valmistamise. Kui jõutakse rohkem, on hästi. Seekordki valmistas mitu lõpetajat endale veel pikk-kuue, suurräti, mitu põlle ja peakatet, üks osalenuist tegi isegi kaks seelikut," loetles kursuste eestvedaja.

Valmisid kaks Saarde, kolm Pärnu ja kaks Muhu rahvarõivakomplekti, Tori, Häädemeeste, Varbla, Kihnu, Lihula, Hanila ja Mihkli komplekt. Kõik abielunaiste omad. Üks osaleja valmistas oma abikaasale Karuse kihelkonna mehe rõivad.

Kuna paljud otsustasid oma esimese seelikukangagi kududa, oli see käsitööõpetaja hinnangul kindla peale keerukas ülesanne. Töömahukaks kujunesid veel pikk-kuued ja nende kaunistamine kaaruspaelaga. Osale kuubedele kulub paela kaugelt üle kümne meetri.

Rõhutada tuleks, et neil kursustel osalejad valmistavad enamiku esemeid ise. Soovitakse ju kõike proovida ja kogemust saada, kasutatakse ära võimalus meistrite käe all õppida. Sellised komplektid on pärandvara, millesse soovitakse rohkem panustada kui ülejäänud rõivastesse.

Randmaa teatel erineski Tõstamaa kursus selle poolest, et enamik kudus ise nii seelikukanga kui ülevisked. Mõistagi tikiti tanud, lahtkraed ja põlled.

Pärnu ja Tori naised õppisid ära lahtkrae fileepitsi valmistamise ja Saarde naised tegid tanu äärde ise tüllpitsi. Pott- ja kabimütsidki meisterdati ise. Kooti vööd ja sukad. Ülejäänud Eesti rahvarõivaist erineb suuresti Muhu oranži seeliku, langitud tikandiga särgi ja tanuga komplekt. Sellega oli kõvasti nuputamist õpetajatelgi.

"MINU RAHVARÕIVAS"

- Kursuste "Minu rahvarõivas" ametlik lõpetamine toimub Pärnu muuseumis 25. veebruaril kell 12. Sinna oodatakse peale lõpetajate kõiki sõpru-tuttavaid ja rahvarõivaist huvitatuid. Esitletakse valminud komplekte ja räägitakse eri kihelkondade rahvarõivatraditsioonist.
- Valminud komplektid hakkavad esindama Pärnumaa rahvarõivaid veebilehel "Eesti rahvarõivad".
- Kursuslasi juhendasid Vilve Jürisson (õmblemine), Silja Nõu (tikkimine, tanude õmblemine ja komplekteerimine), Maret Lehis (vööd, pott- ja kabimütsid), Anu Randmaa (korraldus ja kangaste kudumine). Projekti toetasid Eesti kultuurkapital, Tõstamaa vallavalitsus ja SA Tõstamaa Mõis.
- Rahvarõivas on meie pidulik riietus, millega sobib minna presidendi vastuvõtulegi. Üha rohkem leidub neid, kel on isiklikud rahvarõivad, kes tunnevad rahvarõivatraditsiooni ja oskavad hinnata rõivaste kvaliteeti.

Andmed: Anu Randmaa

Meie käsitöönaised teenisid aplausi

Silja Joon

"Usun, et olen oma esivanemate heaks midagi ära teinud. Kui me naistega seal Saku Suurhalli laval seisime, tundsin, et olen tõesti aplausi väärt," võttis rahvarõivakursused kokku ettevõtmises osalenud Aili Järvesaar.

Lasteaiaõpetajana töötav Järvesaar valmistas kursustel endale Tori rahvariided. Esimese omavalmistatud rahvarõivakomplekti pühendas naine oma Tori vanaema mälestusele. Järvesaar on õppinud käsitööinimene, kes on lõpetanud Viljandi kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö eriala. Kuna rahvarõivakursused toimuvad peamiselt Tallinnas, ei olnud pere kõrvalt aega seda teekonda ette võtta.

"Uskusin endasse seda ettevõtmist alustades. Täiesti uus asi oli mulle kabimütsi valmistamine," meenutas Järvesaar. Komplekti tarvis tuli kududa ja õmmelda seelik, kududa sukad ja vöö, õmmelda tikitud kraega särk, õmmelda ja tikkida kabimüts, õmmelda villane jakk.

Käsitöö tegemine kõrvuti sookaaslastega oli suur motivaator, mis nii mõnigi kord ajendas end kokku võtma või ohkama: teisedki pole jõudnud. Järvesaar tunnistab, et mardilaadale eelnesid uneta töö-ööd, et esemed tähtajaks valmis saada. Boonuseks Tori naiste tunnustus. "Tuli välja, et minu rõivad läksid neilegi korda," lisas Järvesaar.

Läbi-lõhki käsitööinimene Anneli Saarts märkis, et oli kunagi rahvariiete tegemist alustanud, aga need jäid oskuste nappusel pooleli.

Kaks aastat tagasi alustas Saarts töö kõrvalt õpinguid Olustvere teeninduse- ja maamajanduskoolis tekstiilkäsitöö erialal.

Õpe oli kestnud vaevu pool aastat, kui kuulutati välja Tõstamaa rahvarõivakursused. Õpingute krooniks kujunes Pärnu kihelkonna abielunaise komplekti valmistamine. "Kõige raskem oli tikkimine," mõtiskleb Saarts. Kursuslastest kujunes tore, toetav, abistav ja lõbus seltskond. Sinna kuulus nii õppinud käsitööinimesi kui asjaarmastajaid.

"Kui edaspidi on vaja täita CVd, saan sinna lisada modellitöö kogemuse," viskas Saarts nalja. Nimelt astusid kursuslased läinud nädalavahetusel Saku Suurhalli konverentsikeskuses rahvariiete seminaril omavalmistatud rõivais lavale, kus käsitööõpetaja Anu Randmaa komplekte ja ettevõtmist tutvustas.

Omavalmistatud autentset meistritööd esitleb Anneli Saarts – selline võis pidulikemail hetkedel välja näha 18.–19. sajandi Pärnu kihelkonna abielunaine.

Iselaadi elamu püüab pilke

Martin Laine

Pärnus Auli ja Supeluse tänava nurgale kerkinud omapärane süsimust elamu püüab möödajalutajate pilke ja on pälvinud tunnustust arhitektidelt ja muinsuskaitsjailt.

Mõni aasta tagasi otsustas ehitusettevõtja Toomas Toompuu, et talle kuuluv näotu kuur/elumaja vajab uuenduskuuri. Nii võttis ta ühendust pikaaegse sõbra ja arhitekti Peeter Perega, kelle julge ja omapärane visioon on Toompuud pikalt paelunud.

Krunt asub vanalinna ja kuurordi muinsuskaitsealal, mistõttu arhitekti sõnutsi tuli esimesi lahendusi veidi kõpitseda. Muinsuskaitseamet ei lubanud eelmist hoonet täielikult lammutada. Ehitus läks kirja rekonstruktsioonina ja amet nõudis, et vundament säiliks.

> **Olen seda meelt, et ajalooliste hoonete vahelistesse aukudesse pole vaja teha vanade majade makette, vaid miljöösse sobituvaid tänapäevaseid lahendusi.**
>
> Peeter Pere

Siiski erineb uus, puitfassaadiga elamu varasemast lagunenud ja metsa kasvanud nõukogudeaegsest kõrvalhoonest suuresti. Omaniku väitel kuuleb naabritelt üldjuhul häid sõnu, kuigi mõnel on värske ilmega linnapildiga raske harjuda.

"Mõni naaber ütleb, et linna koledaim maja," naljatas arhitekt Pere. Lisades: "Oli meeldiv üllatus, et praegune lahendus heaks kiideti. Olen seda meelt, et ajalooliste hoonete vahelistesse aukudesse pole vaja teha vanade majade makette, vaid miljöösse sobituvaid tänapäevaseid lahendusi."

Arhitekti jutu järgi põhineb idee vanal laudseinal, mis ajaga on kulunud ja mustaks värvunud. "Laudade vahelt eri laiusega pragudest on põnev sisse või välja piiluda," rääkis ta.

Pere sõnutsi ei tähenda terviklik keskkond ühesuguseid ehitisi, vaid just kohaliku eripäraga arvestamist.

"Linnas ei pea olema iga maja omapärane, kuid neid olgu parasjagu erilise linna tekkeks," avaldas arhitekt arvamust. "Auli tänavas tekib mu meelest põnev üleminek vanast, päevinäinud abihoonest mustale majale ja sealt edasi eelmise sajandi alguse erksatoonilisele puitelamule. Linnaruumis tekib mõnus pinge."

Arhitekti sõnu kinnitab asjaolu, et muinsuskaitseamet tunnustas maja tiitliga "parim ajaloolisse keskkonda ehitatud uus hoone".

Kunsti- ja arhitektuuriteadlane Leele Välja kasutab kõnealuse hoone materjale oma detsembris ilmuvas raamatus "Puit Eesti arhitektuuris".

Ta sõnas, et ehitise teeb väärtuslikuks intrigeeriv moodne lahendus, mis samal ajal arvestab ajaloolise ümbrusega. Välja nentis, et kuigi hoone asub Supeluse tänavast mõne sammu kaugusel, kajastuvad kõrvaltänaval hoopis teistsugused meeleolud.

"Auli tänaval on esindajaid kõikidest ajalooperioodidest viimase 150 aasta jooksul," selgitas kunstiteadlane, et uulitsal valitseb justkui arhitektuurne kaos.

"Tagasihoidlik must värv ja vertikaalsed aknapilud, mis hoone tänavalt üsna suletuks jätavad, on kõrvaltänavas igati õigustatud. Liialt edev või esinduslik arhitektuur oleks kohatu. Kindlasti piisab selles majas intriigi ja mänguilu, et arhitektuurihuvilised Pärnu sattudes selle üles otsiksid."

■ Rõdu moodustavad omalaadsed "ribid". Urmas Luik

■ Veider musta puitfassaadiga hoone tundub mõnele harjumatu, teisele imekaunis.

■ "Peaks kardinad tellima," mõtiskles majaomanik Toomas Toompuu, sest pikad ja kitsad aknapilud avavad toa tänavalt piilujatele.

■ Enne asus krundil hoone, millest poole moodustas kuur, teise poole elupind. Erakogu

Rohkem pilte digileht parnu.postimees.ee

BT Autohooldus OÜ

AUTODE REMONT JA HOOLDUS

• kliimatäitmine • diagnostika • sillastend • rehvivahetus

Tel 5919 6228 e-post info@btautohooldus.eu

Tehno Kuller www.tehnokuller.ee

E-R 8-18, L 8-15

TEHNOÜLEVAATUS

PAPINIIDUS SAUGAS

BRONEERI: www.tehnokuller.ee

Papiniidu 17 , tel 447 5715, GSM 523 6908 Lauka tee 6, tel 443 6990

VESTMAN

Aastast 1995

12016

METSA- JA PÕLLUMAADE OST JA HALDAMINE

maa@vestman.ee

ROSALIND

Novembrikuus kogu kaup -15%

Lisandub kliendikaardi soodustus 5%

Rosalind kauplused asuvad

Viljandis Lossi 22 · Pärnus Rüütli 38

Vaata ka e-poodi: rosalind.ee

AUTOKLAASID

MÜÜK JA PAIGALDUS

KASKO KLAASIKAHJUDE KÄSITLUS

MAURI TEHNOPARK

Remit Auto OÜ

Audru vald, Pärnumaa

tel 444 3180, GSM 5648 1742

www.remitauto.ee, autoklaasid@remitauto.ee

Remit Auto

Metsä Forest Eesti AS

ostab kasvavat metsa, metsamaad, palke ja paberipuitu, küttepuitu ja raidmeid

Tel 509 0200, 511 8671

e-post eesti@metsagroup.com

www. metsaforest.com/ee

Metsä

www.landeker.ee

OÜ LANDEKER

OÜ Landeker ostab metsa ja maad, sobib ka läbiraiutud ja hüpoteegiga maa, ettemaksu võimalus!

Tel 489 4055, 511 0415, 517 9866.

SRS Kaubandus OÜ

OSTAME PÕLLUMAAD

(võib olla koormatud rendilepinguga)

Maamüüjal võimalik jääda rentnikuks!

Pakkuda võib ka koos metsa ja hüpoteegiga

PARIM HIND! KIIRE TEHING!

tel 506 9600 | ott@apslund.ee

HEA KINGIIDEE!

Telli Pärnu Postimees tel 666 2525

või levi@postimeesgrupp.ee

parnu.postimees.ee

REINPAUL

OSTAME KASVAVAT ja LADUSTATUD VÕSA

Raiume võsast puhtaks kraavid, tee- ja põlluäärd, lepikud, haavikud jne.

Info tel 5593 3899, kaido@reinpaul.ee

www.reinpaul.ee

Mets kui taastuv loodusvara vajab heaperemehelikku hooldamist!

KaroMets

Pakume selleks konkurentsivõimelist ja ausat hinda!

- Ostame jätkuvalt metsamaterjali nagu saepalk, paberipuu ja KÜTTEPUU!
- Oleme huvitatud Teie raieõigusest ja soovi korral ka kinnistust
- Koostame metsakorralduskavasid

- **Meelis Meigo** tel 5343 1486 • meelis.meigo@karomets.ee
  Kinnistute ja kasvava metsa raieõiguse ostmine. Edela-, Lääne- ja Põhja-Eesti piirkond
- **Imre Undrus** tel 501 8703 • imre.undrus@karomets.ee
  Ümarmaterjali ostujuht AS Graanul Invest Imavere pelletitehases
  Kinnistute ja kasvava metsa raieõiguse ostmine. Kesk- ja Ida-Eesti piirkond
- **Heiki Olviste** tel 501 3636 • heiki.olviste@karomets.ee
  Hakkpuidu ostmine, tootmine ja turustamine

X-FAKTORIGA LINNAMAASTUR

UUS MOKKA X

» 30% parem nähtavus LED esituledega*

» Intelligentne nelikvedu

» Personaalne pakkumine Opel Liisingult

» OPEL OnStar

*Võrreldes halogeen esituledega.
Loetletud funktsioonid on saadaval valitud varustustasemete korral.
Pildil kujutatud lisavarustus on illustratiivne.
Kombineeritud kütusekulu 3,9–6,7 l/100 km. Kombineeritud CO_2 heitmed 103–155 g/km.

4 AASTAT VÕI 120 000 KM | ÜLEEUROOPALINE PIKENDATUD GARANTII KOOS MAANTEEABIGA

Amserv Pärnu
Tallinna mnt 89a, Pärnu
Telefon: 445 5740
info.parnu@amserv.ee

Amserv Sõpruse
Sõpruse pst 151, Tallinn
Telefon: 620 0950
info.sopruse@amserv.ee

opel.amserv.ee

20 OPELI AASTAT AMSERVIS | AMSERV

Pommid Pärnu pihta

Olaf Esna, bibliofiil

Tänavu oli meil jälle hea pommiaasta. Madal meri paljastas, et Valgeranna all oli lennuaparaadilt alla heidetud lõhkekehi rohkem kui kuival suvel metsas kukeseeni. Siit tekkis huvi, kuidas me sellise "rikkuse" omanikuks oleme saanud.

Kui kõik päris ausalt ära rääkida, kukutati Pärnu pihta esimest korda pomme juba 1916. aastal Saksa õhulaevade (tsepeliinide, dirižaablite) gondlitest 17/18. aprilli öösel ja 1917. aasta 2. oktoobri õhtul. Viimane kord langesid pommid Rääma taludele, kus ilmselt rikuti pimendamiseeskirju ja selle tulemusena süttisid põlema Lõo talu hooned ja Kurani-Jüri talust sai surma kaks koolipoisieas perepoega.

Teise suure sõja ajal päästeti esimesed pommid Pärnu pihta pommiluugist valla 7. juulil 1941. Kõigepealt tegi paar tiiru linna kohal "raam" ehk luurelennuk Focke-Wulf Fw 189 hüüdnimega Uhu, see tähendab öökull.

Paari tunni pärast olid kohal esmalt kaks Ju 88 lennukit pommituslennuväe Hindenburgi-nimelisest eskaadrist ja puistasid lennuväljale laadungi süütepomme. Tõkketulest sai ühe Junkersi mootor vigastada ja see lendas suitsuvine sabas üle lahe minema. Lennuk tegi hädamaandumise Häädemeeste rannas laevakapten Albert Rähessoni Jago talu kaerapõllul.

Lennuki komandör oli hilisema Eesti kindralkomissari Karl Siegmund Litzmanni vennapoeg major Walter Lehwess-Litzmann.

Kuna on märgitud, et Pärnut ründas sel päeval seitse selle eskaadri lennukit, siis seekordses rünnakus osales neid viis. Tulemusena hävitati Balti laevastiku raskepommitaja TB-3, pommitaja AR-2 ja hävituslennuk I-53, teine samasugune sai vigastada.

Okupantide vahetumise päeva, s.o 8. juuli õhtu eel külastasid punakotkad nüüd juba vaenlase valduses linna. Saaremaal asuva 10. segaõhuväebrigaadi komandöri käsul rünnati omakorda Sauga lennuvälja, kuhu olid maandunud sakslaste lennukid, ja hävitati sinna maha jäetud pommituslennuk SB-2. Samuti heideti mõni pomm ranna rajooni, kus paar maja sai vähemaid vigastusi. Pommikillud tapsid kalur August Jurnase.

Mehis Helme raamatus "Õhusõda Eestis 1941–1945" on kirjas, et 73. kiirpommituslennukipolgu lennukid pommitasid 10. juulil Pärnut. Muud allikad seda ei kinnita ja tagajärgedegi kohta pole andmeid. Küll sai 11. juulil muuli vahele punakotka heidetud pommi killust surma kümneaastane koolipoiss Olaf Pärn.

Suurem õhukallaletung Pärnule kui tähtsale strateegilisele sõlmpunktile võeti ette 29. juulil lausa kahel korral. Põhisihtmärk oli loomulikult Suursild, aga kuna seda kaitsesid õhutõrjekahurid, heideti pommid valdavalt äärelinna, kust tulejugasid taevasse ei tõusnud. Karusselli tänaval oli ohvreid kolmest majast viis inimest, üks hooneist hävis täielikult.

Sadamas aitade juures sai surma tuletõrjuja ja Riia maanteel võtsid pommikillud elu kahelt inimeselt, üks neist oli aasta ja kahe kuu vanune laps. Selle päeva varahommikune õhurünnak purustas maja Vilmsi/Nikolai tänaval Eliisabeti kiriku kõrval, kus aastaid asus Mihkel Õnnise fotoateljee. Sama pomm kahjustas kirikut, mille sein ja katus olid kildudest rikutud, tornikiiver kahjustatud, külguks purustatud, samuti kaheksa suurt akent, lagi, seinad, pingid ja isegi orel.

Helme raamatus on kirjas, et 3. augustil pommitasid kaks 73. kiirpommituspolgu AR-2 lennukit Pärnu sadamat ja olevat tabanud Suursildagi. See ei vasta tõele, sest alles 7. augustil tekkis väike auk silla jalakäijate teele.

5. augusti õhurünnakus hukkus üks inimene. Hoopis raskemate tagajärgedega oli punakotkaste visiit 7. augustil. Pommid tabasid taas elamukvartaleid. Inimesi sai surma Pärna, Aia ja Martna tänaval kokku viis. Rannas hukkus neiu pommikillust, raudteejaamas tappis pomm kümme riigitööteenistuslast ja viis hobust.

Fugasspomm kukkus Rüütli 40 pihta ja pärast lagede ning põrandate läbimist lõhkes alumisel korrusel, jättes keldrisse lõksu kümmekond omakaitselast, kes sealt siiski tervena päästeti. Teine pomm lõhkes maja hoovil.

> **Valgeranna pommikülv on sündinud lendurite tõttu, kes enne maandumisrajale suundumist olid sunnitud puistama oma kasutamata jäänud pommid merre.**

Veel samal päeval tabasid süütepommid Capitoli kino seansi ajal, aga ei toonud inimohvreid. Üldse hukkus sellel päeval pommirünnakute tagajärjel 11 tsiviilisikut.

16. augustil sai Riia maanteel pommikillust surma omakaitselane, järgmisel päeval tappis pomm Vee tänaval kolm meest. 18. augustil oli järgmine killuohver raudteelane veduridepoo juures.

Bernhard Parmingu käsikirja baasil avaldatud raamatus "Kaitseliidust Omakaitseni" on kirjas, et 8. juulist 20. augustini 1941 sooritati Pärnule kümme õhurünnakut 34 lennukiga. Linnale heideti üle 250 pommi, põhiliselt olid need fugass- ja kildpommid, ainult üks süütepomm. Suur osa alla heidetud pommidest ei lõhkenud. Tsiviilelanike kaotused olid 26 surnut ja 55 haavatut (Feliks Männikovi andmeil oli surnuid koguni 38). Õhurünnakute tagajärjel surma saanud sõdurite arvu pole saanud kindlaks teha.

Viis hoonet põlesid kas täielikult või osaliselt maha, 15 majale tekitati purustusi või tunduvaid vigastusi. Saksa õhutõrjekahurite valus tuli sundis lendureid pomme heitma väga suurest kõrgusest. Mitu lennukit sai tabamusi ja oli sunnitud hädamaanduma merre, Võlla rappa ja mujale. Omakaitse rannavalve pani märkpoid kahele merre kukkunud lennukile.

Seega, 1941. aasta suvest võib supel- ja Valgerannas pärineda mõni pomm, mitte selline pommikülv, nagu see on viimastel aastatel ilmnenud.

1941. aasta augustist kuni 1944. aasta talveni valitses Eesti taevast Luftwaffe.

1944. aasta augustis mobiliseeriti paljud noorukid lennuväe abiteenistusse. Osa neist rakendati 6. õhutõrjediviisi 127. flakipataljoni koosseisus Pärnut kaitsma. Oma mälestusi on nad jaganud mitmes raamatus, kuid sealt ei ole võimalik välja lugeda, et nad oleks saanud kordagi Pärnu õhuruumi tunginud Vene lennukite pihta tuld avada.

Punaväe sagedased luurelennukid peletasid siit minema sakslastega mehitatud flakimeeskonnad. Juba 18. septembril viidi Pärnust minema õhutõrjekahurid koos meeskonnaga, viimasena evakueerus 22. septembri õhtul helgiheitja patarei, mille koosseisu kuulus Ülo-Manifalde Karula, kes meenutabki, et 21. septembri õhtulgi olevat Pärnut pommitatud. Keegi teine seda fakti ei maini.

Punakotkad purustasid Narva, tegid massiivse terrorirünnaku Tallinnale ega halastanud Tartule. 22. septembril tegutsesid mõlemad okupandid Pärnus käsikäes: üks põletas ja teine pommitas linna. Seda pommitamist saab kvalifitseerida terrorirünnakuks, kuna sakslaste linnast lahkumine oli vaid tundide küsimus. 22. septembri rünnakust on küllaldaselt kirjutatud, seepärast ei hakka seda kordama.

1944. aasta oktoobri algul asusid Pärnu lennuväljale Balti laevastiku 9. ründediviisi 7. kaardiväe ründelennukite polk, 35. ründelennukite polk ja 12. hävituslennukite polk ja osa 15. õhuluure polgust.

Tori lennuväljal oli 13. õhuarmee 872. ründelennukite polk. Nende väeosade lennukid hakkasid ründama Saksa laevu Liivi lahes ja maapealseid sihtmärke Saaremaal. Siit käidi atakeerimas Sõrve säärt kaitsvaid ristlejaid Prinz Eugenit ja Admiral Scheeri.

Lahingud Sõrve säärel lõppesid 24. novembril.

Näiteks 22. novembril käisid 7. kaardiväe ründelennukite polgu kaks gruppi sakslaste laevu ründamas. Neli IL-2 sattusid tugevasse lumetormi ja pöördusid tagasi, kuid enne sooritasid pommide avariivisked. Lähtudes sellest julgen amatöörina siiski oletada, et Valgeranna pommikülv on sündinud lendurite tõttu, kes enne maandumisrajale suundumist olid sunnitud puistama oma kasutamata jäänud pommid merre. Teatavasti laskutakse Sauga lennuväljale mere poolt ja tõustakse mere poole.

Audru poldri uuemas osas, kus enne kollektiviseerimist asusid Saulepa küla talude heinamaad, oli mitme talu maale heinakamara väljalõikamisega tekitatud lennukikujutised, mida lendurid õppuste käigus pardakahuri tulega tabada püüdsid.

Pommilehtreid seal küll ei olnud, aga meres turritavaid või kaldaliivas lesivaid metallkesta ja tsementsisuga õppepomme siiski mäletan, kuigi neid ei olnud palju.

Äkki on kellelgi veel parem Valgeranna pommirikkuse seletus?

■ Nikolai 6 on saanud punakotkastelt pommitabamuse. Praegu asub seal parkimisplats.
Olaf Esna erakogu

■ 29. juulil 1941 tabasid punalendurid Eliisabeti kiriku naabermaja, kuid pommikillud räsisid kõvasti kirikutki.

Tahkuranna vallavalitsus

kuulutab välja konkursi

HUMANITAARNÕUNIKU

ametikoha täitmiseks alates 16. jaanuarist 2017.

Teenistusvaldkondadeks on haridusega, sotsiaalhoolekandega, sh lastekaitse ja kultuuriga seonduvate küsimuste koordineerimine.

Ametikohale kandideerimiseks esitada kandideerimisdokumendid märgusõnaga "KONKURSS" Tahkuranna vallavalitsuse **kantseleisse,** posti teel **Tahkuranna vallavalitsus, Pargi tee 1, Uulu küla 86502, Tahkuranna vald, Pärnumaa** või digitaalselt allkirjastatuna e-postile **tahkuranna@tahkuranna.ee** hiljemalt **24. novembriks 2016 kell 10.**

Info tel 444 8890.

Kuulutuse terviktekstiga ja ametijuhendiga on võimalik tutvuda Tahkuranna valla veebilehel **www.tahkuranna.ee.**

TÖÖ

KOLMESTAR

OÜ KOLMESTAR PAKUB TÖÖD KOGEMUSTEGA **HARVESTERI-OPERAATORILE.** TÖÖ EESTIS. Tel 503 5585.

KÕRTS VÕÕRASTEMAJA

Otsime oma armsasse kollektiivi

KLIENDITEENINDAJAID
KULINAARIAKOKKA
NÕUDEPESIJAT

Saada oma CV
info@kentuki.eu
või
info@bravocatering.ee

Vastame meelsasti kõikidele lisaküsimustele tel 5818 8190

OÜ Baltic Forest Paikuse saetööstus otsib oma kollektiivi: 1. puidutööstuse kogemustega **tootmismeistrit,** 2. puidutööstuse kogemustega **tootmisjuhti.** Pakume nüüdisaegset töökeskkonda ja motiveerivat töötasu. Info tel 5664 9289, e-postil info@balticforest.ee.

OÜ Raja KT pakub tööd **forvarderijuhile** ja **ekskavaatorijuhile.** 502 7849.

Teeme **ehitus-, remont- ja viimistlustöid.** 554 8164.

Vajatakse **laadurijuhti,** väljaõppe võimalus. Vajalik isikliku auto kasutamise võimalus ja kehtiv autojuhiluba. 5556 9531.

Vajatakse **SAEMEHI.** 5676 2088.

Vajatakse **võsamehi.** 5676 2088.

KINNISVARA

Välja üürida **1toaline korter.** 523 8942.

Anda üürile **3toal** ahik **krt.** 5365 9783.

Otsin **2toalist korterit** Pärnus hinnaga kuni 52 000 €. Anneli, tel 557 6175, Tõnisson KV.

OTSIN KORTEREID

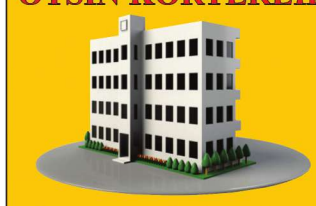

Olemas ostja 2toalisele korterile II–III korrusel Mai elurajoonis Pärnus hinnaga kuni 50 000 €. Oodatud kõik pakkumised.

Kui soovid müüa hea hinnaga, HELISTA!

Kinnisvaraspetsialist
Riina Kasesaar
Tel 5343 1039
riina@tonisson.ee

Tõnisson KINNISVARA

OÜ Estest PR ostab **põllu-** ja **metsamaad.** 504 5215, 514 5215.

Võtan üürile **1-2toal ahik krt** Pärnus. Tel 5910 2157.

Üürile anda **2toal** ahik möbl **krt.** 5365 9815.

Üürile anda **2toaline** ahiküttega **krt.** 5741 9608.

Üürile anda **garaažiboks** Kuldse Kodu tänaval. Tel 5895 5221.

Üürile anda väike **maja** (aed). 5392 9452.

TEADE

18.–20. novembril 9–20 SUUR KADRIPÄEVA LAAT Maxima parklas. Tel 5691 2670.

Audru Vallavalitsus teatab, et 10.11.2016 korraldusega nr 374 võeti vastu Papsaare külas Saare kinnistu **detailplaneering** (katastriüksuse tunnus 15904:003:0227). Üldplaneeringuga kooskõlas oleva detailplaneeringu eesmärk on 2,07 ha suuruse hoonestatud kinnistu jagamine kruntideks ja ehitusõiguse määramine kahele ühepereelamule. Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 5. detsembrist 2016 kuni 5. jaanuarini 2017 Audru valla veebilehel www.audru.ee ja tööaegadel Audru vallamajas. Avaliku väljapaneku jooksul on igal isikul õigus avaldada detailplaneeringu kohta arvamust. Avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu toimub 9.01.2017 Audru vallamajas kl 15. Detailplaneeringute materjalidele on avalik juurdepääs Audru valla veebilehel www.audru.ee. Info info@audru.ee.

Lp Südameliidu liikmed! Kohtume kolmapäeval, 23. novembril kl 13 Riia mnt 70. Päevakorras kardioloogi nõuanded ja jooksvad küsimused (sh jõuluürituse toimumisest 21. detsembril ja puudega inimeste päeva kontserdipiletite jagamine 4. detsembriks). Juhatus

TEENUS

Bristol Takso, 1700. Pärnu piires 3,50 €. 443 0600.

Ohtlike puude langetamine. Tel 5347 4029.

VEOD, KOLIMINE, töömehed. 442 6177, 5622 6895, ENNUPOISID.

3 t tagaluuktõstukiga **veok**, vajadusel ka töömehed. 5595 9144.

BETOONPÕRANDATE VALAMINE JA LIHVIMINE. Tel 5624 4625.

Ehitus-, remondi- ja viimistlustööd. 5657 4478.

EHITUSTÖÖD – ehitus ja remont. 5660 8122.

INVATRANSPORT. 5886 9590.

ELEKTRITÖÖD. 5812 3790.

ELEKTRITÖÖD. 5853 3905, Reemo.

Emailin vanne. Tel 552 2879.

Enne jõule katus peale! Tel 554 9131, info@kunnely.ee.

ENNUSTAMINE ja **HEA NÕU.** Helista 900 3014; 0,95 €/min.

GPSi uuendus. 5366 1071.

Juubelipillimees. 5647 2730.

Jõuluvana Hubert. Tel 5191 8008.

KAARDID ENNUSTAVAD. Tel 900 1727, 24 h.

KENT Kodumasinad. Tel 443 2552.

Korvtõstuk 22 m. Vihmaveerennide puhastamine. 517 5783.

Küttepuude saagimine ja lõhkumine halumasinaga. Tel 503 0813.

Laadur-ekskavaator. 564 1501.

Lumekoristustööd 24 h. 5646 7282.

Lumekoristustööd. Tel 5595 9144.

Ohtlike ja suurte puude langetamine. 517 5783.

ElektriJuht

- Sise- ja väliselektritööd
- Elektrikilbid
- Nõrkvoolutööd
- Käit

Täpsem info ja hinnapakkumine

tel 527 0100, 354 5007
e-post
info@elektrijuht.com
www.elektrijuht.com

PLASTAKENDE REMONT, akende avatavaks muutmine. Margus Aknad OÜ. 5663 3850.

Puhastame kraavid võsast tasuta. 5880 4028.

Salvkaevude kaevamine, puhastamine. Tel 5679 3951.

Raamatupidamisteenus. Tel 5624 1795.

KASUTATUD ASJAD

MÜÜK

Müüa 6 kW klaasuksega **malmkamin,** 150 €. 513 3482.

Müüa 750 l **survepaak** ja **alumiiniumvärvi pulbrit.** 5835 9314.

Müüa **elektrimootorid.** 5382 1416.

Müüa **kapp** (tamm), 450 €. Tel 5566 7945.

Müüa Meda ja Neva 5 **kudumismasin,** Veritazi **õmblusmasin.** 5683 7890.

Müüa **nurgasaag** Stuslo (mudel 0358, 40 €), **triikimislaud** (15 €), **lumepuhur** (mudel ST 2100, 200 €), **ketassaag** (läbimõõt 77 cm, 15 €). Tel 5190 9253.

Müüa NECi **arvutimonitor** (diagonaal 44 cm), 20 €. Tel 5567 2459.

Müüa Soome **kraanikauss,** 20 €. Tel 5567 2459.

Müüa **voodiraam** koos 2 sahtliga. Küsi mõõte ja hinda tel 5347 3634, 5564 9335.

Müüa korralik kahesüsteemne kaanega **WC-pott** (25 €), **kraanikauss** (10 €), **sektsioon** (pähkel), **plate-saag** (50 €), **riiuleid** jpm. 510 0181.

Müüa **kuiva planku, uksed, aidakaal, kangasoad.** 5667 4802.

Müüa korralikud talve **lamellrehvid,** 195x65, R15. Tel 5560 9649.

Müüa tilgakujuline **laud,** 65 €. Tel 5566 7945.

OST

OSTAN **POSTKAARTE,** VANA **RAHA, MÄRKE, MEDALEID, ANTIIKI.** Tel 5817 9548.

OSTAN **RAAMATUID, LAUANÕUSID, MÖÖBLIT.** Tel 5192 9453.

Ostan **veneaegseid ja vanemaid erinevaid naisteehteid:** merevaigust kaelakee (hind kuni 700 €), sõled, prossid, sõrmused, käevõrud, vanad kuld- ja hõbeehted. Huvitavad ka **vanad raamatud, mööbel, nõud, kujud, maalid** ja palju muud. Alati aus asjaajamine! Tel 5639 7329, Liina.

Ostan ümmarguste või ovaalsete kividega merevaigust **kee.** Maksan kuni 700 €. Tel 5871 0351.

Ostan veneaegseid **märke** (plekist, metallist). 5378 9119.

Ostan veneaegseid esemeid: **raamatuid, kellasid, rinnamärke, rahasid, mänguasju, mööblit, lauanõusid, lampe-valgusteid, dokumente-trükiseid, muusikariistu, raadioaparaate, fototehnikat, mööduriistu** ja palju muud. Kõik vana huvitab! Tel 5872 5458.

Puurkaevude rajamine ja puhastamine. **Vee- ja kanalisatsioonitorustike, septikute, süvaveepumpade** paigaldus. Tel 502 1279, 526 9604, puurkaevumeistrid.ee.

Raietööd ja metsa väljavedu. Tel 520 9687.

LAARMANN KRAANAD – kummiroomikutega 9 t ekskavaator, treilerveod, haagisega kraana, teleskooplaadur. Tel 5552 0847.

RÕDUDE KLAASIMINE. Klaasitar OÜ, Lai 10. 5679 3321.

Veoteenused ja kolimine. 5886 9590 .

Teemantpuurimine. Tel 5668 9845, www.teemantpuur.eu.

SOOJUSSÕLMEDE JA KATLAMAJADE HOOLDUS/REMONT, surveproovid, läbipesu, automaatika. 553 1057.

Puurkaevude, küttekaevude puurimine, puhastamine, projekteerimine
Septikute müük ja paigaldus
Kanalisatsiooni- ja veetrassitööd
Süvaveepumpade müük ja paigaldus

Balti Puurkaev

Tel 521 7415, 504 2999
www.BaltiPuurkaev.ee

Puit- ja **parkettpõrandate** paigaldus, lihvimine, viimistlus, taastamine. Tel 515 4056.

„SÜSTIME SEINAD SOOJAKS" ja tuulepidavaks **TERMOVAHUGA.** Soojustuskonsultatsioon ja Thermi termograafia. www.therm.ee, 5660 6010.

VEOD + KRAANA. 516 7789.

Väikeehitus-, koristus-, lammutus- ja kolimistööd. 5595 9144.

Fassaadide **soojustustööd, katusekattetööd.** 5347 0972, meriluxehitus@gmail.com.

SOOJUSPUMBAD. 5823 0863.

Majade **ehitus,** korterite **remont** ja pööningute väljaehitamine. Tel 5697 9788, www.1ja1.ee.

Ohtlike **puude langetus, võsalõikus.** Helista julgelt ja leiame lahenduse. Randy, 5623 0373.

Soodsad **laua-, süle- ja tahvelarvutid.** Müük, hooldus, remont. Pärnu, Riia mnt 54. Tel 600 6600.

SOODSALT **ehitustööd.** 5559 7700.

Teeme **san-tehnilisi töid.** 5673 0400.

Teen **uue ahju** või putitame vana. 5343 1402.

VELT motocenter
PÄRNU-JAAGUPI HOOLDEPUNKT

AVATUD:
E-R 9.00-18.00
L-P kokkuleppel
Pärnu-Jaagupi
Uus tn 51a
tel. +372 55 77 035
gert.hirvela@mail.ee
www.veltmotocenter.ee

Ostame **metsamaad**, **põllumaad** ja **kasvavat metsa**
GRUNDAR PUIT OÜ
Müü oma mets, põllumaa ja kasvav mets otse metsafirmale!
Väärtustame Eesti metsa, maksame **parimat hinda!**
www.grundar.ee I (+372) **510 3681**
Grundar Puit – Sinu partner metsas ja põllul juba 17 aastat

Küsi, mis su kinnisvara väärt on!
DIANA NÕMME
Pärnu osakonna juht / kutseline hindaja
Diana.Nõmme@arcovara.ee
514 1045
ARCO VARA
Sinu kinnisvarahindaja Pärnus ja Pärnumaal

MÜÜK

Libedusetõrje, kuiv **lepp, kask, saar** 0,27 m, 0,3 m, 0,4 m 0,5 m, 3 m pinnud, **haava-, kase- ja lepaklotsid**, jämedad **kaminaklotsid**, võrgus ja puistena. Vedu tasuta. Tel 5349 2771.

Korralikud **kasepinnud, halupuud.** Vedu. Tel 5667 0705.

Müüa kvaliteetsed toored **halupuud** (lepp, kask, saar, 30–50 cm), **kasepinnud** (30–50 cm). Veoga. 5346 1200.

Müüa **küttepuud** ka võrkkotis, tasuta transport. Tel 505 9868.

Kvaliteetsed **HALUPUUD** (must lepp) veoga. Tel 564 4507.

Kvaliteetne **puidubrikett** ja kuivad **klotsid** kottides. 5662 5110.

Kuivad **kaseklotsid** (30 cm ja 50 cm). 5392 8834.

Kuivad **klotsid.** Paksud **kasepinnud.** 5390 5039.

Halupuude müük. Tel 5663 1103.

Toidukartulid. Vedu. 5358 3254.

ILUTULESTIKUVAHENDID – 1., 2., 3. (profitoode) klass. www.ALVE.ee, Suur-Jõe 67, tel 447 8477, 5662 2123.

KILLUSTIKU, MULLA, LIIVA, MAAKIVIDE, KRUUSA müük ja vedu. Teede, vundamendialuste, platside ehitus. Ekskavaatoritööd. Hinnad soodsad. 5854 4417.

JÕULUKAUBAD – vanikud, kuuseehted, kunstkuused, kuusejalad, leedkuuseküünlad ja valgusvoolikud. www.ALVE.ee, Suur-Jõe 67, tel 442 5701, 5662 2123, 501 7062.

Kuivad küttepuud, 50 cm. Tel 5664 9450.

Küttepuud (3 m) ja **halupuud** (30–60 cm). Tel 5669 0234.

Küttepuud 4 rm kaupa. Tel 514 4359, Lillemets.

Küttepuud. 529 2284.

Küttepuud. 5620 8231.

Küttepuud (ka kuivad). 5595 9144.

Sauna- ja **suitsuahjud, kaminad, pliidid, boilerid** soodsalt. **Pottsepatööd.** 505 4355.

TOORED HALUPUUD (lepp, must lepp, kask, saar) veoga. 517 5783.

tootsi
AS Tootsi Turvas müüb
küttetükkturvast ja kütteturbahalgu
lahtiselt ja pakendatult kodu ja väikekatlamajade tarbeks.
- **Tükkturvas** 15 kg kotis hind **1,50 €** kott
- **Tükkturvas** lahtiselt hind **45,60 €** tonn
- **Turbahalg** 15 kg kotis hind **2,35 €** kott

Ostu saad sooritada edukalt ka kodust lahkumata e-poest
www.tootsiturvas.ee
Tel 513 8956
krista.toomiste@tootsiturvas.ee

Turba- ja puidubrikett koos veoga. Tel 507 8754, briketivedu.ee.

LIIV, KILD, MULD, KRUUS, FREESASFALT. Veoga. 517 5783.

Ehituslik **saematerjal**, kalibreeritud **ehituspuit** (C18, C24) otse tootjalt. Tel 514 8160, 518 6129, www.dorioone.ee.

"Gala", "Vineta" **toidukartulid** ja kojuvedu. 5668 3451.

Kuivad pakitud **kütteklotsid**. Vedu tasuta. Tel 5383 9215.

Müüa **suitsuvorsti** ja **maasinki** väikehulgi, kohaletoomisega. Info tel 5196 2628, 5351 7414.

Kvaliteetsed toored ja kuivad **küttepuud**. 5815 2410.

Kuiv **kask** (50 cm, 4–5 rm). 511 9344.

Kuivad **halud**. 5556 1602.

Müüa **küttepuud:** valge lepp (32 €), must lepp (38 €). Tel 515 3758.

Pakitud kvaliteetne puidubrikett (10 kg)
Kuivad kaminapuud (lepp ja kask, 40 l)
Küttegraanulid (16 kg)
Täiskuivad männipuuklotsid võrgus
Kojuvedu
Küttekeskus, Sauga vald, Kilksama
Tellimine 449 0099, 5348 2098
www.kuttekeskus.ee

Müüa **põranda-, voodri- ja ehituslaudu**. Mitmesugused laiused. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Müüa kuivi pakitud **kütteklotse** ja **kaminapuid, pelleteid** ning **puidu-** ja **turbabriketti** alusel. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.

Müüa pargitud **saarmanahk**. Tel 5566 8736.

Müüa soodsa hinnaga **sealiha.** Vajadusel tükeldamine. Tel 5354 3002 või 505 9151.

Otse tootjalt pakitud küttematerjal: **puidubrikett** (al 129 €), **turbabrikett, pelletid, klotsid, kivisüsi** kotis. Vedu. 506 8501.

TEKSAPOOD II KORRUS
Papiniidu Keskus, II korrus, Riia 106a. Sooja voodriga **teksad** ja **meestejoped.**

PÕLLUNDUS

Mahe **söödanisu, -oder, -kaer**, ka jahuna, veo võimalus. Tel 5627 0966.

SÕIDUKID

Autode kokkuost. 553 3060.

Kaubiku rent. 521 5198.

Ostan teie sõiduki kiirmüügi hinnaga, helistage julgelt. 5457 6618.

TUTVUS

44 a haritud **mees tutvub** naisega. Tel 5618 0888.

OST

LUMBAR ENERGY WOOD

Ostame **kasvavat võsa ja lepikute raieõigust**. 5660 7729, kristjan@lumbar.ee, www.lumbar.ee.

AM Timber ostab **kasvavat metsa, võsa ja metsamaterjali**. Tel 507 9940.

Avariilised, seismajäänud **sõidukid**. 5679 3622.

Kasepalk ja kase paberipuu. Tel 520 9687.

SkanEst Holding ostab **pakke, paberipuid ja palke** (ka metsakuivi ja sinega) ning hakkevõsa. Transport. 5678 3433.

VESMEL
www.vesmel.ee
Ostame metsakinnistuid ja kasvava metsa raieõigust
Tel 502 0471, 447 3672
info@vesmel.ee

Lillepood FLORES
Riia mnt 108c
Pärnu
E–R 8–19
L 9–18, P 10–16
MEIE LÕIKEROOSIDE HINNAD
40 cm ... 1 €
50 cm ... 1,50 €
60 cm ... 1,80 €
70 cm ... 2,20 €

Ostame veiseid
(lehmad, mullikad, pullid)
Ostame lüpsikarja,
kuni 200 lüpsilehma
Tasume kohe, soovi korral sularahas
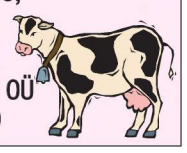
NTN Teenused OÜ
Tel 5551 2929

Ostame metsakinnistuid
OÜ Södra Metsad
Merivälja tee 1, 11911 Tallinn
Tel 516 3569
Fax 609 8055
e-mail taavi.mullerson@sodra.ee
SÖDRA

ÄRA ANDA

Kassipojad. Tel 5342 0486.

Kassitüdruk otsib kodu. Ema on tubli hiirepüüdja. 5689 6004.

TÄNUAVALDUS

Täname Reinu sõpru, klassikaaslasi, klassijuhatajat. Kõiki sugulasi, sõpru ja tuttavaid, kes **Rein EESTALU** viimsele teele saatmisel abiks olid ja meie leina jagasid.
Omaksed

KIVIRAIE
† HAUAKIVID †
MATUSEPLAADID
TEL. 5646 4216
MÄNNIKU 3A, PÄRNU
WWW.MORSK.EE

Öös kollane kuu, see puudutab mu suud.
Päevas päike on ere, ta ütleb mul TERE.
Lahti lasen ma Sind, Sa oled vaba kui lind.

Teatame kurbusega, et lahkus meie kallis abikaasa ja ema

Kaire AALMAA
5. IV 1966 – 17. XI 2016

Leinavad omaksed.

Hüvastijätmine 22. XI kl 15
Viimse Tee kabeli suures saalis Sillutise 4.
Põrm tuhastatakse.

Südamlik kaastunne
Eda Hernele perega
kalli ema ja vanaema

Hilja OTTI

kaotuse puhul.

Pärnu Rääma põhikooli pere

Mis värvi on viimane meri?
Nüüd siis sedagi tead.
Sina vaikid.
Igaüks ise seda nägema peab.
M. Sepling

Mälestame head sõpra

Asti EELTAMME

ja avaldame kaastunnet lähedastele.

Sõbrad Sulev ja Aivar peredega ning Ain

Üks elutee on lõpuni käidud,
üks süda on vaikinud ...

Mälestame toredat klassikaaslast

Asti EELTAMME

Südamlik kaastunne lähedastele.

Klassikaaslased Metsapoole päevilt

Avaldame sügavat kaastunnet Sirje Kivilole ema

Linda AIMSALU

surma puhul.

AS Wendre

Südamlik kaastunne Maiele ja lähedastele

Kaire AALMAA

surma puhul.

Taimi ja Asta peredega

Kallist vennatütart

KAIRET

mälestab onu Henno pere.

Avaldame kaastunnet armsale dr Kaja Rannale isa

Olev PAALI

kaotuse puhul.

Sinu kolleegid psühhiaatriakliinikust

Mälestame oma armast kauaagset sõbrannat ja teekaaslast

Tamara PUSSET

Asta ja Malle perega

Jää hüvasti, kallis klassijuhataja

Tamara PUSSE

Sügav kaastunne omastele.

Taali kooli 1960. a lõpetajad

Koos käidud kodukandi kooliradu meenutades mälestame leinas

Evgeni SERGEJEVIT

Südamlik kaastunne omastele.

Massiaru kooli vilistlaskogu

Südamlik kaastunne Üllele kalli ema

Linda AIMSALU

kaotuse puhul.

MS Balti Trafo OÜ

Mälestame kallist venda ja onu

Heldur HEAMETSA

Õde ja õetütar lastega

Avaldame sügavat kaastunnet perekond Rohulale kalli

Juta ROHULA

kaotuse puhul.

MS Balti Trafo OÜ

Südamlik kaastunne Irenele kalli abikaasa

Asti EELTAMME

ootamatu kaotuse puhul.

Töökaaslased OÜst KindlustusEst Kindlustusmaakler

Südamlik kaastunne Aini ja Evelini perele armsa ema, vanaema ja vanavanaema

Helju LOPSIKU

kaotuse puhul.

Malle laste peredega

Tunneme kaasa Valvele lastega kalli ema ja vanaema

Aino KERGI

surma puhul.

Töökaaslased Lõpel

Meie sügav kaastunne Edale ja Kaidole peredega ema

Hilja OTTI

kaotuse puhul.

Sõbratarid Hilja ja Virve

Mõni hetk on kohe
väga, väga valus ...

Kallis Maie perega.
Südamlik kaastunne Sulle ja Sinu perele teie leinas.

Karmen, Virve ja Terje perega

Päev looja läinud
ja tühjaks kodukamber jäänud ...

Kallid Üllle ja Elle peredega.
Meie siiras kaastunne teile teie leinas.

Lilli ja Kai

Ühisnädala juhatab sisse muusikaline **jutuhommik**

Anu Jürisson

Ühisnädala üks teemasid, millest Shalomi abikeskuses räägitakse, on Pärnu laste heaolu. Urmas Luik

Esmaspäeval kell 11 pakuvad Pärnus Riia maanteel asuvas Shalomi abikeskuse mööblipoes külastajatele meeldivat muusikalist atmosfääri pärnakatest muusikud Laura Junson ja Erko Niit.

Külla tuleb Eesti kristliku nelipühi kiriku Pärnu koguduse pastor Janno Peensalu, kes jutustab konkreetseid lugusid kogukonna abistamisest. Kogudusel on käsil heategevuslikke projekte, millest leivakirikut tutvustab ta lähemalt.

Sama päeva õhtupoolikul kell 16–17.45 vesteldakse Shalomi mööblipoes Pärnu laste heaolust. Vestlusringi aitab vedada Pärnu lastekaitseteenistuse juhataja Jaana Kannistu. Oodatud on kõik huvilised, eriti aga algkooliõpilaste vanemad. Siit saab vastuseid küsimustele, kellele on laste varjupaiga teenus mõeldud ja mida Shalomi lastemaja päevakeskuses tehakse. Külas on lastemaja päevakeskuse töötajad ja seal käivad lapsed.

Mõlemad üritused toimuvad järgmisel nädalal Eestis peetava ühisnädalaga, mis väärtustab hoolivust, koosloomist ja kogukondlikku ettevõtmist. Sealhulgas korraldatakse kohtumisi, kus saab nii kuulata kui ka ise aktiivselt kaasa rääkida kodanikuühiskonda puudutavatel teemadel.

Teisipäeval leiab Raeküla Vanakooli keskuses aset ühisnädala Pärnumaa kodanikuühenduste konverents "Kuidas hästi aidata?". Foorumist on oodatud osa võtma maakonna mittetulundusühingute eestvedajad ja aktiivsed liikmed, samuti omavalitsuste töötajad, ettevõtjad, õpilased ja kõik huvilised.

Teisipäeval kell 14.30 räägib mittetulundusühing Pesapuu Pärnus Laatsareti 12a huvilistele täpsemalt, mis või kes on töövarjud. Meeldivas õhustikus kohvi ja küpsiste saatel selgitatakse, miks peaks iga töö- ja õppesuunda valiv inimene enne lõpliku valiku langetamist olema töövarjuna eelistatud ametis, et teha targemaid valikuid tulevase karjääri suhtes. Vestlusringi on oodatud nii põhikooli- kui ka gümnaasiumilõpetajad, töötud ja valitud ametiga rahulolematud inimesed.

Samas kohas ja samal ajal arutletakse kolmapäeval taaskasutuse teemal ja meisterdatakse vanadest ajalehtedest kausse. Reedel kell 11 ja 13 on kõik suured ja väikesed huvilised oodatud Pesapuusse Kriidikuga mängima ja lustima: tutvustatakse sotsiaalses ettevõtluses valminud tahvlivärviga kaetud vineerist nukku, mille valmistamine ja müügitulu aitab kaasa pikaajaliste töötute tööturule naasmisele.

Vahenurme Vaheka seltsimajja on kolmapäeval kell 17 oodatud ümarlauda kõik aktiivsed inimesed Halinga valla küladest, kes hoolivad oma küla elanikest ja on nõus vabatahtlikena panustama nõu ja jõuga ühistegevustesse, sealhulgas EV 100 tähistamiseks.

Pärnumaa vabatahtlike keskus kutsub kõiki vabatahtlikke või neid, kes kaasavad vabatahtlikke, kolmapäeval kell 18 Supelsakste kohvikusse, et õdusas õhkkonnas arutada vabatahtliku tegevuse olemust ning kas ja miks on vabatahtlikke vaja. Peale selle tehakse plaane, kuidas jätkata klubi tegevustega järgmisel aastal.

Paikuse avatud noortekeskuses Panoke toimub reedel kell 16 üritus "Märgake 11", kus tõstetakse tegevuste kaudu noorte teadlikkust, miks helkur võib elu päästa.

Pärnjõe rahvamajas on reedel kell 18.30 ajurünnak teelauas. Osaleda võivad kõik, keda oma küla heaolu puudutab. Arutatakse, mida igaüks ja kõik koos saaksid küla heaks teha. Õhtu lõpetab film "Pärnjõe 1980".

Soometsa külamajas toimub järgmisel nädalavahetusel kahepäevane tasuta seminar Pärnumaa külade 14–18aastastele noortele elanikele. Käsitletakse kiusamist, lähisuhtevägivalda, soolist diskrimineerimist, kultuuridevahelisi erinevusi, vabatahtliku tegevuse olemust ja kõike muud, mis on olulised noore inimese kujunemisel aktiivseks ja hoolivaks kodanikuks.

Kogu ühisnädala programmiga, mille raames peetakse kogu Eestis üle 100 ürituse, saab tutvuda veebiaadressil www.uhisnadal.ee. Osa sündmuste puhul soovitatakse eelregistreerida.

> **Ühisnädal väärtustab hoolivust, koosloomist ja kogukondlikku ettevõtmist. Sealhulgas korraldatakse kohtumisi, kus saab ise aktiivselt kaasa rääkida.**

Tre Raadio
Pärnu 92,7

Pärnu Tre raadio ootab sinu arvamust!

Tule lehele **www.treraadio.ee**, leia Pärnu regioon ning vasta lihtsale küsimustikule.

Kõikide arvamuseavaldajate vahel
loosime 5. detsembril välja mõnusa auhinnapaketi kahele,
kuhu kuulub õhtusöök kohvikus **Nullpunkt**,
Endla teatri külastus ja ööbimine hotellis **Victoria**.

Vaata lisa **www.treraadio.ee**

Näitleja Sepo Seeman on Pärnu linnaorkestriga varem teinud plaadi "Rändavad laulud", uus lastele mõeldud kontserdisari kannab pealkirja "Rändavad muinasjutud". PLO

Linnaorkester alustab sarjaga mudilastele

Pärnu linnaorkestrit juhatab homme Pärnu kontserdimajas Elmo Tiisvald ja Endla näitleja Sepo Seeman loeb orkestrantide muusika vahele muinasjuttu. Seega on vanemate ja vanavanemate käekõrval kontserdisaali väga oodatud kõik kooli- ja lasteaialapsed.

Esitusele tuleb "Uinuv kaunitar", mida saadab muusika Pjotr Tšaikovski samanimelisest balletist ja süidist. *(PP)*

Näitleja Helle Laas kutsub nukkudega mängima

Kolme- kuni kuueaastastele põnnidele mõeldud perehommikuga tähistab NUKU teater täna keskpäeval Pärnu Rahva Raamatus armastatud nukunäitleja, lavastaja ja lastekirjaniku Helle Laasi 75. sünnipäeva.

Nalju, krutskeid ja mänguröömu tulvil nukunäitlejal on kaasas vahva seltskond igasuguseid nukke, keda ta osavalt ellu äratada oskab. Nii näitabki ta, mida nukud teha võivad ja kuidas neile elu sisse tuleb. Nukud ise on väga lihtsad – sellised, mida lapsed kodus järele teha saavad.

Peale nukkudega teatri tegemise näevad lapsed, kuidas lavastusest võib saada raamat. Koos autoriga vaadatakse lasteraamatuid "Kodud" ja "Hanel oli auto" ja nendest lugudest pärit nukke.

Tund hiljem valmistavad Pärnu Keskuse Apollos laste kokaraamatu autorid, kolme lapse emad Hele-Mai Alamaa ja Merle Liivak Kelly Sildaru eriti lihtsat energiasmuutit. "Lase mind kööki" on järg mullu ilmunud Kahvliahvi kokaraamatule.

"See on hoogne ja pisut pöörane kogumik, kus lapsed esitlevad oma lemmikretsepte teistele lastele," selgitas Liivak.

Raamatus kokkavad peale trikisuusataja Kelly Sildaru näiteks telesarjast "Meie pere ja muud loomad" tuttav Uma Säsil Hanso, Evelin Ilvese tütar Kadri Keiu ja Sänna tillukese Leiutajateküla kooli lapsed. *(PP)*

Lõõtsaga läbi Euroopa

Ammende villas esitavad homme õhtul salongikontserdil meeleolukaid viise Pärnus endale teise elupaiga leidnud Erhard Ohlhoff Saksamaalt ja Raido Koppel Väikeste Lõõtspillide Ühingust. Kontsert "Lõõtsaga läbi Euroopa" on tasuta, kuid vajalik on eelregistreerimine. *(PP)*

Noortelavastus VAT teatrilt ja *stand-up* komödiantidelt

Eestikeelne püstijalakomöödia löögirühm Comedy Estonia tuleb homme õhtul taas Endla Küüni Pärnu publiku südameid vallutama.

Täiesti uute naljadega astuvad lavale vanad tuttavad Karl-Alari Varma, Sander Õigus, Mikael Meema, Ardo Asperk, Daniel Veinbergs ja Mikk Sügis. Esitatakse aasta jooksul kogutud parimaid palu.

Esmaspäeval annab Endla teatris külalisetenduse VAT teater. Noortelavastus "Web Demon" on justkui teekond varjatud võrku.

Oma arvuti eest kaob jäljetult 14aastane tüdruk, kelle leidmise võtab südameasjaks detektiiv, tõsine ja küüniline vana kooli mees, kes kõigi hoiatustest ja manitsustest hoolimata kavatseb selle müsteeriumi ära lahendada.

Mihkel Seederi kirjutatud ja Margo Tederi lavastatud näitemängus teevad kaasa Elina Reinold, Tanel Saar, Liis Pokinen ja Ago Soots. Lavastus on sündinud rahvusvahelise projekti Platform Shift+ raames.

Taas tuleb VAT teater Endlasse juba 5.–6. detsembril, kui publiku ette jõuab Mart Kivastiku kirjutatud ja lavastatud näitemäng elupõlisest baarimehes "Gunn, Gunn, vana ...".

Kivastikule on see esimene lavastajatöö teatris. Gunni rollis on Tõnu Oja ja kõiki ülejäänud osi täidab Tiit Sukk. *(PP)*

RISTIKU RISTSÕNA

KULTUURTAIM		TAVA	TÄPITÄHT	ÄIGAMINE	RAAMATU-KOGU	JÕUK	SAKSA HELILOOJA	HÕBE	KOSMEETI-KABRÄND	DETSI-	AUSTRAALIA JAANALIND	EMAPUU	ORGANISMI VASTUPIDA-VAMAKS MUUTMA	... MANG (ASTRO-LOOG)	JOOD	PIIMA-SUHKUR						
KALJULAID						IMI-NAPPADEGA RÖNGUSS						AASTA										
KAKSIK-VOKAAL			SIISKI / KINNI-JOODETUD KLAASANUM							VÕLUR / SÜÜTUSE TÖENDUS KURITEO PUHUL					B NAABER / KABAREE-TANTS (PR. K.)							
E. SUUSA-TAJA (IN.+NIMI)					AKTIINIUM / JANT, NALI			VAIMUSTUS-HÜÜE / E. KUNSTNIK (IN.+NIMI)				... HOTEL (BÄND) / LITSUMA										
PIIMAEMA				GLASUURIGA POTTKIVI / RUTTU							E. RÕIVA-TOOTJA / MOODNE											
PRINTERITOOTJA / LÕPP							HÄÄLETUS / MÄHKIMA							NORD-OST / KÄIBELE LASKJA								
P NAABER		KALA UJU-MISELUND / RAND IDA-VIRUMAAL				MÖÖDUNUD AASTAL / ... KROSS (KIRJANIK)			E. VANNI-TOOTJA / VAIMNE JUHT INDIAS													
PEIDETUD KARMAN										PUTUKATE TEKITATUD HELI / AHNELT							SELLES	SULI	A JA ... (KÕIGE TÄHTSAM)	TIHU-MEETER	PEA KINNI!	SUUR SÕEL VILJA TUULA-MISEKS
																					SPORTLANE	
ARSEEN								KIRJANDUS-TEOS / SUPEL-PÜKSID							HETKE-(MAJ.) / KIVI-, KIVIMI							
NISU TÄHK													TORKERELV VEHKLEMISES / JÕGI VENE-MAAL JA UKRAINAS						MAAVARA LEIUKOHT / E. JALG-RATTUR (IN.+NIMI)			
MINU / TULIKUUM					LÕIGE / BANGLA-DESHI RAHA						JÕGI UKRAI-NAS JA MOLDOVAS / NÜÜDSAMA									KOLMIK / ... VEESAAR (NÄITLEJA)		
RÜTMIPILL																	ISALE OMANE / BLOKEERU-MATU PIDUR					
EKSA-		IDEAAL / NOOT												RASUGA KAETUD / VÕI (INGL. K.)								... OJA (DIRIGENT) / SEE TÄHENDAB
TAGAJÄRG, TOIME							PEENUTSEJA / SENT											MAGAMIS-TEMPERA-TUURIL / HAPNIK				
VADIN						TALLINKI PARVLAEV									14-VÄRSI-LINE LUULETUS							ORGANISMI PUHKE-SEISUND

SELLES	SULI	A JA ... (KÕIGE TÄHTSAM)	TIHU-MEETER	PEA KINNI!	SUUR SÕEL VILJA TUULA-MISEKS	SUPEL-KOSTÜÜM	MALEND	PLAAT (KÕNEK.)	OTSE-JOONES, KIIRUGA
				SPORTLANE					
		MAAVARA LEIUKOHT / E. JALG-RATTUR (IN.+NIMI)							
			KOLMIK / ... VEESAAR (NÄITLEJA)						
ISALE OMANE / BLOKEERU-MATU PIDUR							TANTAAL / MOLDOVA RAHA		
					... OJA (DIRIGENT) / SEE TÄHENDAB				
	MAGAMIS-TEMPERA-TUURIL / HAPNIK							ATO- / NJUUTON	
						ORGANISMI PUHKE-SEISUND			

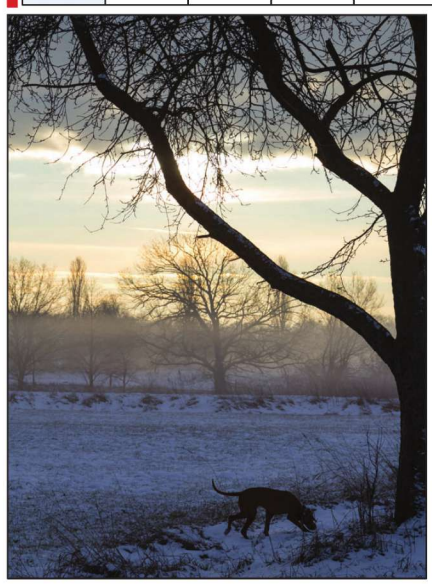

NAUDI RISTSÕNU!

1. JÄTA OMA TUTVUMISKUULUTUS TASUTA:
Helista 66 22 525 Kuula hoolega juhiseid. Ütle 40 sek jooksul selge häälega oma kuulutuse tekst. Ära lõpeta kõnet enne, kui oled ära kuulanud oma postkasti numbri ja salakoodi. NB! Kirjuta need üles. Soovitame Sul enda jaoks kuulutuse tekst eelnevalt valmis kirjutada.

2. NII VASTAD LEHEST LEITUD KUULUTUSELE:
Helista 900 2626, peale sissejuhatust vali kood **047**. Kuula hoolega juhiseid, sisesta kuulutuse number, millele vastad, ja siis ütle oma teade.

3. NII KUULED SULLE SAABUNUD VASTUSEID:
Helista 900 2626, peale sissejuhatust vali kood **047**. Kuula juhiseid, sisesta oma kõneposti number ja salakood ning kuula oma teateid.

TÄHELEPANU! Meie numbritele saab helistada tavatelefonilt ja kõikidelt mobiilidelt, kasutage palun klahvidega, **toonvalimisega** telefoni. 9002626 numbri eritariif 0,63 €/min. Uued kuulutused ilmuvad laupäeviti Pärnu Postimehes. Teenuse osutaja Indata OÜ.

NAINE MEEST

Üksik Tallinna naine soovib leida mõnusat 182 cm 69 a kaaslast. 74269

Kui soovib veeta selle päeva, pärastlõuna või õhtu koos minuga, siis palun võta ühendust. Olen sale ja sportlik, soe ja hooliv 57 a naine, kellele meeldib mets ja loodus, kokakunst ja kaissupugemine. 74262

Tallinna proua soovib tutvuda u 75 a härraga, kes on mõnus kaaslane ühisteks ettevõtmisteks. 74259

60+ rõõmsameelne lesknaine soovib tutvuda saleda, toreda ja ausa mehega, keda hoida ja armastada. 74249

60+/175/80 vaba Tartu naine soovib tutvuda normaalse 60–65 a mehega. 74248

Viiekümnendates lesk kagust otsib sõpra. Kui oled saatuse tahtel üksi jäänud, aga suudad veel elust midagi positiivset leida ja huumorisoon pole ka umbe läinud, anna endast märku. 74240

70 a üksikuks jäänud sale naine soovib tutvuda üksikuks jäänud mehega. 74238

Särasilmselt rõõmsameelne kerge puudega 65+ leskproua, kes saab endaga väga hästi hakkama, soovib leida enda kõrvale toredat sõbralikku 65–75 a meest Tallinnast või sellele lähiümbrusest. 74235

55 a vaba Lõuna-Eesti vanaema soovib tutvuda rõõmsameelse, avatud ja toreda samas vanuses pikemat kasvu vanaisaga, kes viitsib tantsimas käia. 74232

Sale nooruslik 70 a leskproua Tallinna lähedalt soovib leida sobivas vanuses suhtest vaba, hoolivat, intelligentset ja pikemat kasvu meessõpra-kaaslast. 74227

76 a Tallinna naine soovib sõbraks vaba korralikku sobivas vanuses meest. 74226

64/171/72 naiselik naine soovib olla kaunistuseks pikemale haritud kultuuri-, reisi- ja tantsuhuvilisele materiaalselt kindlustatud mehele. 74203

Vitaalne naiselik 60+ naine soovib tutvuda saleda, majanduslikult kindlustatud, vaba ja intelligentse 65–75 a mehega. Loodan leida head kaaslast edaspidiseks. Elan Tallinna lähedal. 74223

60 a maal elav optimistlik naine soovib tutvuda lahtiste kätega kaaslasega, kellel ei ole alkoholiga probleeme. Tore, kui sul on auto. 74219

70+ üksikuks jäänud tallinlanna soovib tutvuda vaba härraga. 74218

70 a parajalt priske tallinlanna ootab ellu sobivat partnerit. 74217

65 a nooruslik Pärnu naine soovib tutvuda sobivas vanuses härraga, kellele meeldib muusika, teater, loodus ja küünlavalgus. 74209

Üksik Tallinna naine soovib leida mõnusat 180–185 cm kuni 72 a kaaslast. 74205

56 a iseseisev Kesk-Eesti naine otsib vaba sõpra, kellega koos Eestit avastada. 74200

50+ väiksemat kasvu Pärnu kandi naine soovib tutvuda toreda sõbraga, kellega võiks eluteelgi koos edasi minna. 74194

Tutvun 70–75 a kodurahu armastava mehega. 74191

Seitsmekümnendates aastates vaba brünett naine soovib tutvuda samavanuse vaba härraga. Mulle meeldivad sportlikud jalutuskäigud, tantsimine, hea muusika ja poliitika. 74179

Maakodu ja Mustamäe korteriga pikemat kasvu naine ootab kohtumist püsisuhteks 180–185 cm pikkuse linnahärraga. 74178

70+ elujaatav Tartumaa lesknaine soovib veel tunda enda kõrval mehe soojust ja hoolivust. 74146

60 a vaba naine suvepealinnast soovib leida endal kõrvale kuni 67 a optimistlikku, heasüdamlikku ja ausat sõpra. Ei otsi seiklusi. 74176

69 a naine soovib tutvuda vaba heasoovliku mehega. 74165

Vaba majanduslikult kindlustatud naine soovib tutvuda pikema südamliku kuni 72 a härrasmehega, kes võiks olla ka laulumees. 74153

Vitaalne, sale, naiselik ja nooruslik Tallinna lähedal oma majas elav 70 a leskproua soovib tutvuda sobivas vanuses pikema majanduslikult kindlustatud, vaba ja intelligentse härrasmehega lootuses leida head kaaslast edaspidiseks. 74148

45+ naine tutvub u 50 a vaba mehega, et tuua soojust sügisesse ja südamesse ning tasakaalu ellu. 74135

70+ tallinlanna soovib tutvuda vaba härraga. 74133

65/165/65 tegus ja toimetulev lesknaine soovib leida 58–66 a meest, kes on suhtest prii. Kasuks tuleb 4 ratast ja piisavalt romantikat. Elan Kesk-Eestis. 74132

76 a tallinlanna soovib tutvuda üksindust tundva härraga. 74123

MEES NAIST

57 a vaegnägijast mees, kellele meeldib tantsida, soovib tutvuda 45–55 a naisega. 74256

Kenapoolne pahedest vaba Harjumaa mees tutvub kuni 55 a naisega, et aeg-ajalt suhelda. 74268

55 a sale mees tutvub üksiku kaaslasega. 74245

Huumorimeelne ja rahulik 60+ keskmiste mõõtudega mees tutvub sobivas eas naisega Tallinnas või lähiümbruses. 74244

Vanem mees pakub parimaid tundeid keskealisest vanemale naisele. 74266

Vaba sõbralik huumorimeelne 55 a mees soovib tutvuda noorusliku kena vaba naisega. Ei ole viinamees või muidumees. 74265

55 a Võru mees tutvub kodu armastava naisega püsisuhte eesmärgil. 74251

65 a Tallinna mees tutvub saleda naisega, kellega vahel kohtuda. Korter olemas. 74243

56 a Võrumaa mees soovib tutvuda naisega, keda armastada ja kallistada. 74234

45/188/80 pühenduv, sümpaatne, sportlik, intelligentne, hea huumorimeelega ja majanduslikult kindlustatud mees soovib tutvuda ja investeerida suhtesse kena, saleda, seksika ja meeldiva iseloomuga Tallinna naisega, kes on tüdinenud üksildusest ja soovib alustada uut suhet. 74233

Hilisemas keskeas mees soovib lähemalt tutvuda majanduslikult ja iseendaga hästi toime tuleva saledapoolse 45+ Kagu-Eesti naisega. 74224

Atraktiivne pikemat kasvu härrasmees soovib tutvuda sümpaatse 50–60 a Tallinna daamiga. 74197

70+ sõltumatu Tartu leskmees soovib leida seltsilist, sobivusel püsisuhteks. 74196

67 a mees pakub parimaid tundeid kuni 63 a naisele. 74168

69 a Tallinna mees soovib tutvuda sobivas vanuses daamiga, keda huvitavad kultuuriüritused ja kellega pikki sügisõhtuid veeta. 74188

Üldiste kultuurihuvidega suitsust ja viinast sõltumatu Viljandimaa mees soovib tutvuda 68–73 a mittesuitsetava naisega püsisuhte eesmärgil. 74182

Otsin partnerit, kes vaatamata vanusele hindab mehes seksikust, sportlikkust, kainust, kultuurilembust, tantsuoskust ja südamlikkust. 74174

56 a Lõuna-Eesti leskmees soovib tutvuda naisega, keda armastada ja kellega koos elus edasi minna. 74163

Üksi elav ja toimetulev 55 a vaba mees otsib nooruslikku ja kena sõpra-kaaslast. 74161

Mees soovib tutvuda 60 a naisega, et käia väljas, teatris-kinos. 74160

Olen 50 a tumedat verd lahutatud Tartu mees, lapsed täiskasvanud. Töötan ja saan endaga hakkama. Soovin leida sobivas vanuses daami, kellele meeldib reisimine. Esialgu heaks kaaslaseks. Suitsetan ega ole karsklane. 74158

Majanduslikult kindlustatud 55+ Tallinna härra soovib tutvuda lühemat kasvu rinnaka daamiga püsisuhteks. 74150

60/170/70 koolis käinud Harjumaa mees otsib sobivas vanuses kaaslast. 74144

43 a Tallinna mees soovib tutvuda. 74143

Karske sportlik mees, 58/180/75, tutvub püsisuhteks vaba naiseliku Tartu naisega. Probleeme ei ole. 74128

NIMEPÄEV

Eliisabet, Eliise, Elis, Els, Elsa, Else, Liis, Liisa, Liisi, Liisu, Ilse, Betti

SUDOKU

						4	9	2
4		2	6					
	5			9		8		
	4	1		2				
6					1		2	
		5	3			1	7	
5					6	7		1
	6		1	4				
1		4		8			3	

Täida tühjad kohad numbritega 1...9 nii, et üheski reas, veerus ja tumedama joonega piiratud 9 ruudukeses poleks korduvaid numbreid.

TÄHTSAD TELEFONID

Kiirabi, politsei, päästeamet	112
Linnavalitsuse infolaua telefon	444 8200
Linnavalitsuse infotelefon ja e-post	15 505 15505@lv.parnu.ee
Pärnu Elektrivõrgu välisrikked	1343
Elektri siserikked 24 h	523 6555
Pärnu Vesi dispetšerteenistus	445 5650
Tänavavalgustus ja e-post	443 4929 rike@elwo.ee
Pärnu bussiinfo	12 012
Matuseteenused:	
Hingemaa OÜ 24 h	447 0090
Viimne Tee OÜ 24 h	443 7400
Vinuk OÜ 24 h	442 5111
Infoteenus	1188
Usaldustelefon	126
Keskkonnainspektsiooni valvetelefon	1313
Autoabi	1888
Laste- ja perede varjupaik	443 1133
Pärnu naiste varjupaik	5398 1620
Loomade varjupaik	524 6705

Nädalavahetus ja esmaspäev Pärnus

L, 19. NOVEMBER

Kontserdimajas kl 19 „Merepidu“. Linna kultuuriseltsid ja Kihnu Virve pereansambel. Välja müüdud!

Ööklubis Sugar kl 24 ansambel Smilers. Klubi avatud kl 23. DJ Sven Arusoo.

Ööklubis Vaarikas „Highway to Hell“. Striptiisi-*show*. DJd Tõnu Tiks ja Kert Allas.

Ööklubis Mirage kl 19 „Magus laupäev“. DJd Enno Lohu ja Kristo Kiisk.

Öölokaalis Kassa kl 23 videodisko „Movie Star“. DJ Vardo Rohtmets.

Villa Ammende restoranis kl 19 meeleolumuusika. Duo Con-taktid (tšello Marina Peleševa, viiul Kristiina Birk või Kristel Põldoja-Eeroja).

Kuursaalis ansambel Terminaator. DJ Marko Pille.

C. F. Hahni pubis Qvalda.

Kentuki kõrtsis Annely Ott ja Rein Kontson. VJ Mike Sun.

Iiri pubis Sweet Rosie Peacemaker.

Kultuuriklubis Tempel 17–19 Pärnu kitarrifestivali konkurss.

Trahteris Postipoiss kl 21 esineb Eesti Mees Band.

Kohvikus Versus kl 19.30 Pärnu kitarrifestival. Rääma Blue 10. aastapäeva kontsert. Kl 21 vaba lava.

Nikolai Lehtlas kl 20.30 esineb Kaili Baarth.

Pubis Bum-Bum kl 21 Duo Catarsis ja DJ Riho Pruul.

Alexmajas kl 20 Soome *crossfolk* ansambel Sysmä.

Tervise kultuurikeskuse Pilliroo baaris kl 20 tantsuõhtu.

Spordihallis kl 17 korvpalli meistriliiga: Pärnu Sadam – BC Kalev/Cramo.

Pärnu kunstmuruväljakul kl 13 jalgpall: Pärnu LM – Maardu LM.

P, 20. NOVEMBER

Endla teatris kl 19 *stand-up*-komöödia „Comedy Estonia: suurel laval“.

Kontserdimajas kl 12 lastekontsert „Rändavad muinasjutud“. Pärnu linnaorkester, muinasjuttu loeb Sepo Seeman. Dirigent Elmo Tiisvald.

Villa Ammendes kl 18 salongikontsert „Lõõtsaga läbi Euroopa“. Erhard Ohlhoff ja Raido Koppel (VLÜ).

Perona Bowlingus kl 19 „Koosolek – Bowling Party“. DJ Ed.

Kultuuriklubis Tempel 12–14 Pärnu kitarrifestivali lõppkontsert. Vahur Kubja soolokava, festivali huvitavamad esinejad, kitarriorkestrid.

Tervise kultuurikeskuse Pilliroo baaris kl 20 tantsuõhtu.

Spordihallis kl 17 võrkpall: Pärnu VK – Rakvere VK.

E, 21. NOVEMBER

Endla teatris kl 14, 17 VAT teatri lavastus „Web Demon“.

Tervise kultuurikeskuses kl 19.30 romantiliste laulude õhtu. Solist Toomas Krall, klaveril Andranik Kechek.

EELINFO

Avahoolduskeskuses (Metsa 10). 24. novembril kl 11 sotsiaalkonverents „Pärnu pensionäride liidu 25 tegusat aastat“. Kontsert.

Pärnu kontserdimajas 15. dets kl 19 Koit Toome ja Maria Listra jõulugala 2016. Piletid Piletilevist.

Tori kirikus 20. dets kl 19 Inga ja Toomas Lunge kontsert „Meie pere jõulud“. Piletid Piletilevist.

Kontserdimajas reedel, 23. dets kl 17 Arsise kellade ansamblid, RO Estonia solist Kristel Pärtna. Piletid Piletilevist ja Piletimaailmast, www.arsis.ee.

HOROSKOOP

JÄÄR (21. III – 19. IV)

Paistad täna oluliste inimeste silmis hea välja. Sinu mõtteid ja panust hinnatakse kõrgelt. Anna endast parim!

SÕNN (20. IV – 20. V)

Kuna pead nüüd ilust rohkem lugu kui tavaliselt, tasuks külastada kunstigaleriisid, butiike, muuseume, parke või arhitektuurimälestisi.

KAKSIKUD (21. V – 20. VI)

Täna on hea päev laenu küsida, kui seda vajad. Oled võimeline teiste inimeste heaolust kasu lõikama.

VÄHK (21. VI – 22. VII)

Suhted partnerite ja lähedaste sõpradega on praegu sõbralikud. Toetate teineteist ja soovite üksteist aidata.

LÕVI (23. VII – 22. VIII)

Päev on kollektiivis suurepärane: soovite üksteist aidata ning toetada, sest mõistate, et koos suudate rohkem.

NEITSI (23. VIII – 22. IX)

Usalda enda kunstimeelt, kuna oled täna oma muusaga kontaktis. Romantika on kirglik. Naudid kogunemisi ja keskustelu.

KAALUD (23. IX – 22. X)

Sulle võib palju rõõmu pakkuda ümbruskonna atraktiivsemaks muutmine. Renoveerimise ja dekoreerimise projektid on sulle eriti meeltmööda.

SKORPION (23. X – 21. XI)

Naudid tänasel päeval kaunist ümbrust ja ilu. Märkad, kui palju armastust on su ümber ja oskad sellest lugu pidada.

AMBUR (22. XI – 21. XII)

Kui satud täna poodlema, soovid endale ja kallimatele heameelt valmistada. Hea päev on äri teha.

KALJUKITS (22. XII – 19. I)

Päev on poodlemiseks suurepärane ja garderoob välja vahetada, kuna soovid ennast hästi tunda. Tahad, et sulle meeldiks, mida peeglist näed.

VEEVALAJA (20. I – 18. II)

Üksindus kenas keskkonnas rõõmustab sind. Võta aega rahu ja vaikuse nautimiseks.

KALAD (19. II – 20. III)

Oled täna oma sõbrast sisse võetud. Vahest kasvab sellest välja koguni armastus. Nii või naa soovid olla lahke.

Bulls Graphics

Black Bull RESTORAN
PÄEVAPRAAD
kl 12–14
3,00
Tutvu meie menüüga
Hotell Alexmaja
Kuninga 20

SAVINÄPUD KERAAMIKA
KORRALDAB TAMMISTE KÜLAS
TÖÖTUBASID,
TEEB TELLIMUSTÖID JA
MÜÜB VALMISTOOTEID

Keraamikaringide ühe korra tasu on 6 eurot, mis sisaldab savi, glasuure, savi eel- ja glasuurpõletust ning juhendamist.
Saviringid toimuvad
T, K, N
kell 18.00 – 20.00
Grupi suurus kuni 10 inimest.
Vajalik eelregistreerimine savinapud@gmail.com 56980767 Evelin / 56458687 Virge

27. november 19.00 Endla Teater
Piletid müügil Piletilevis, Piletimaailmas ja kohapeal.

MUSTLASPRINTSESS
osana "GIPSY PRINCESS SHOW"
Euroopa kontsertreisist
Muusikalis osaleb 10 esinejat: **suurepärase häälega solistid Rinaldo ja Anna Dribas** (Hispaania), **mustlastantsu tähed Rada ja Lilijana** (Ukraina), **Margarita ja Juliana** (Läti). Üritusele lisavad sära muusikalis "Mustlasparun" osalenud virtuoosid: **viiuldaja Kaspars Püdniks** (Läti), **kuulus kitarrist Agry Rich** (Iirimaa) ja **trummar Arthur Aeropetian** (Armeenia). Esinejad toovad endaga kaasa lavakujunduse, dekoratsioonid, erilise valgustehnika ja 40 komplekti lavarõivaid. Muusikal "Mustlasprintsess" on laulude, tantsude ja muusika pidu, kus esitatakse kaunimaid lugusid mustlas-, hispaania, vene ja inglise keeles. See muusikal on oma erandlikkusega pälvinud palju auhindu rahvusvahelistel festivalidel Slovakkias, Rootsis, Norras, Poolas ja Lätis ning võitnud fännide südame üle kogu Euroopa. Ärge jääge sellest imelisest sõust ilma!
Hea tuju on tagatud!
Info www.piletimaailm.com

Esmaspäev 21. november

06.55 Terevisioon
08.55 Ballykissangel
09.50 Terevisioon*
11.50 Maahommik*
12.35 Kapist välja: Eesti disaini bränding*
13.00 Hommik Anuga*
14.15 Kahekõne (sub)*
14.40 dok Korüfee
15.10 Eesti parim koolikokk*
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13 (Eesti 2011)
17.40 Ballykissangel*
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Osoon
20.35 Meie inimesed: Damilola
21.00 Aktuaalne kaamera
21.30 Sport
21.40 Välisilm
22.10 Välisilma dokk: Boko Haram: kurjuse lätetel
23.05 Sild*
00.05 Ringvaade*

06.15 Meie Charly*
07.05 Animasarjad
08.00 Reporter*
09.00 Purunenud elud*
10.00 Lihtsalt Maria*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Sajandi valitsejanna*
13.20 Kuldvillak*
13.50 Meie Charly
14.50 Küladetektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Lihtsalt Maria
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Köök
20.30 Kodutunne
21.30 Naabriplika
22.30 Ühikarotid
23.30 Mõrvaennetajad
00.25 Kriminalistika ajalugu
01.15 Galileo*
02.30 Reporter*

06.15 Animasarjad
07.35 Armastuse võim*
08.30 Minu köök on parim*
09.50 Kirgede torm*
10.55 Vaprad ja ilusad*
11.25 Su nägu kõlab tuttavalt*
14.25 Kellapid*
14.55 Armastuse võim
15.55 Vaprad ja ilusad
16.25 Kirgede torm
17.25 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed uudised
20.00 Kuuuurija
20.30 Papad mammad
21.30 Eesti selgeltnägijate tuleproov
23.00 Mf G.I. Joe: Kättemaks
01.10 Sherlock New Yorgis
02.05 Ameerika õudukas: mõrvamaja
03.00 Viimane tõeline mees
03.25 Kolmas naine
03.50 Kuuuurija*

07.00 Animasarjad
07.30 Tammetõru seiklused* **07.55** Animasarjad **09.00** Ringvaade* **09.35** Eesti lood: Ultra Vennikased **10.05** Oru valitseja* **10.55** 5 sentimeetrit sekundis* **11.55** PÖFFi kaheksa ja pool* **12.06** ERR.ee uudised **15.30** Uus Tase* **15.50** Animasarjad **16.00** Lastetuba: Meisterdame Mariga **16.15** Mis? Miks? Kuidas? **16.20** Animasarjad **18.30** Lastetuba: Seebimeistrid **18.45** Animasarjad **18.55** Uus Tase **19.20** AK (viipek) **19.30** Mõistlik või mõttetu **20.00** Mahommik* **20.45** Poolvend **21.30** Kultuuriuudised **21.35** PÖFFi kaheksa ja pool **21.45** Plekktrumm **22.30** Kinoklassika: Juuksed

08.50 Seitsmesed uudised
09.20 Elu keset linna* **09.50** Kälimehed* **10.50** Mf Legend kõige halvemast ankrumehest* **13.10** Top Shop **13.25** Elu keset linna **14.00** Kutsuge Cobra 11* **15.00** Kälimehed **16.00** Kutsuge Cobra 11 **17.00** MacGyver **17.55** South Park* **18.20** OTSE: Korvpalli VTB Ühisliiga. BC Kalev/Cramo – Moskva CSKA **20.30** Simpsonid **21.00** Kõige naljakamad koduvideod **21.30** Mf Merejalaväelane 3 **23.20** Puhkus Mehhikos **00.30** Simpsonid* **01.00** South Park*

05.30 Doktor Oz **06.15** Lihtsalt Maria **07.00** Trennispikker **07.25** Hommikuvirgutus **07.55** Kodus ja võõrsil* **08.20** Lastega kodus **08.50** Poissmees* **10.25** Tüdruk nimega Elif* **12.05** Top Shop **12.20** Keelatud armastus **14.00** Mf Kaks ema* **16.05** Retsepte pisipõnnidele **16.15** Kaks kanget Ameerikas* **17.10** Tüdruk nimega Elif **19.00** Kodus ja võõrsil **19.30** Suur lotokolmapäev **20.30** Mf Peaaegu abielus **22.20** Poissmees **23.20** Valede võrgustik **00.10** Sõbrad **00.40** Reporter **01.35** Doktor Oz* **02.20** Lihtsalt Maria* **03.05** Tantsi, kui oskad

06.35 Kõige rajum telemäng **07.00** Reporter+ **08.00** Viini võmmid* **08.55** Bel Airi prints* **09.50** Hubert & Staller* **10.45** Jututuba **14.00** Klikitähed* **14.30** Must nimekiri* **15.20** Bel Airi prints **16.15** Viini võmmid **17.10** Monk **18.05** Must nimekiri **19.00** Klikitähed **19.30** Hubert & Staller **20.30** Autosaade Grip **21.30** Kriminaalne Venemaa: Tabamatud ründajad **22.35** Galina **23.35** Monk* **00.25** Autosaade Grip*

Teisipäev 22. november

06.55 Terevisioon
08.55 Ballykissangel
09.50 Terevisioon*
11.50 Tähendamisi*
11.55 Prillitoos (sub)
12.50 Osoon (sub)*
13.20 Välisilm*
13.55 Dok Otsus
14.50 4x4. Tadžikistan. Türkmenistan. Usbekistan*
15.20 Hingetu*
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13 (Eesti 2011)
17.40 Ballykissangel*
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Vabariigi kodanikud
21.00 Aktuaalne kaamera
21.30 Sport
21.40 OP
22.10 Koduigatsus: Küünlavalgus hell ja soe
22.50 Plekktrumm*
23.35 Ringvaade*

06.15 Meie Charly*
07.05 Animasarjad
08.00 Reporter*
09.00 Purunenud elud*
10.00 Lihtsalt Maria*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Naabriplika*
12.30 Kodutunne*
13.30 Heeringas Veenuse õlal
13.50 Meie Charly
14.50 Küladetektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Lihtsalt Maria
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Radar
21.00 Krimi
21.30 Siberi võmm
22.30 Chicago tuletõrje
23.30 Mf Piiri peal
01.35 Subboteja
02.25 Mõrvaennetajad*

06.15 Animasarjad
07.35 Armastuse võim*
08.30 Minu köök on parim*
09.50 Kirgede torm*
10.55 Vaprad ja ilusad*
11.30 Top Shop
11.45 Kuuuurija*
12.20 Eesti selgeltnägijate tuleproov*
13.55 Südameasi
14.55 Armastuse võim
15.55 Vaprad ja ilusad
16.25 Kirgede torm
17.25 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed uudised
20.00 Kaua võib!
20.30 Suletud uste taga
21.30 Padjaklubi
22.30 Kellapid*
23.00 Mf Droonide sõda
01.10 Sherlock New Yorgis
02.05 Ameerika õudukas: mõrvamaja

07.00 Animasarjad
08.15 Lastetuba* **08.30** Animasarjad **09.00** Ringvaade* **10.05** Oru valitseja* **10.55** Plekktrumm* **11.40** Poolvend* **12.25** PÖFFi kaheksa ja pool* **12.35** Eesti muusikavideod **13.05** ERR.ee uudised **15.30** Uus Tase* **15.50** Animasarjad **16.00** Lastetuba* **16.15** Animasarjad **18.30** Lastetuba **18.45** Animasarjad **18.55** Uus Tase **19.20** AK (viipek) **19.30** Heureka: Kuidas toidunõud meid mõjutavad? **20.00** Tuled surnuks! **20.45** Vaesus? Armastus ja prügi **21.00** Miranda **21.30** Kultuuriuudised **21.35** PÖFFi kaheksa ja pool **21.45** Eesti lipp ümber Kuuba **22.15** dokkaader: Tapjavaal **23.35** Mf Suured lootused

08.10 Seitsmesed uudised
09.25 Elu keset linna* **10.00** Kälimehed* **11.00** Mf Merejalaväelane 3* **12.50** Kõige naljakamad koduvideod* **13.10** Top Shop **13.25** Elu keset linna **14.00** Kutsuge Cobra 11* **15.00** Kälimehed **16.00** Kutsuge Cobra 11 **17.00** MacGyver **18.00** South Park* **18.30** Simpsonid* **19.00** Suure paugu teooria **20.00** South Park **20.30** Simpsonid **21.00** Kõige naljakamad koduvideod **21.30** OTSE: Euroopa jalgpalli Meistrite liiga. Sporting CP – Real Madrid

05.30 Doktor Oz **06.15** Lihtsalt Maria **07.00** Trennispikker **07.25** Hommikuvirgutus **07.55** Kodus ja võõrsil* **08.20** Gordon Ramsay köögisaladused **08.50** Poissmees* **09.50** Sõbrad* **10.20** Tüdruk nimega Elif* **12.05** Top Shop **12.20** Keelatud armastus **14.00** Mf Peaaegu abielus* **15.45** Eetriapsud 2015 **16.15** Suur lotokolmapäev* **17.10** Tüdruk nimega Elif **19.00** Kodus ja võõrsil **19.30** Naabriplika **20.30** Kellega ma küll abiellusin? **21.00** Kuninglik hospidal **22.20** Poissmees **23.25** Valede võrgustik **23.55** Sõbrad **00.50** Reporter

06.35 Loomahullud **07.00** Reporter **08.00** Viini võmmid* **08.55** Bel Airi prints* **09.50** Hubert & Staller* **10.45** Jututuba **13.50** Klikitähed* **14.20** Must nimekiri* **15.10** Bel Airi prints **16.05** Viini võmmid **17.00** Monk **17.55** Must nimekiri **18.45** OTSE: Korvpalli otseülekanne. TLÜ/Kalev – BC Prienai **21.00** Ivo Linnaga Ameerikat avastamas* **21.30** Mf Väsimatud vanad torisejad **23.30** Monk* **00.20** Eestlased – endli-rahvas!

Kolmapäev 23. november

06.55 Terevisioon
08.55 Ballykissangel
09.50 Terevisioon*
11.50 Plekktrumm*
12.35 Meie inimesed: Damilola*
13.00 Riigikogu infotund
14.00 Ajavaod. Riigi mehed: Karl Soonpää*
14.30 Teadus kolme minutiga: Nanomaterjalid – kas uus oht?
14.35 Midsomeri mõrvad: Purunenud kett*
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13 (Eesti 2011)
17.40 Ballykissangel*
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Pealtnägija
21.00 Aktuaalne kaamera
21.30 Sport
21.40 Foorum. Kuidas parandada elu Eestis?
22.40 Meie maailm: Kolm juveeli
23.30 Ringvaade*

06.15 Meie Charly*
07.05 Animasarjad
08.00 Reporter*
09.00 Purunenud elud*
10.00 Lihtsalt Maria*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Siberi võmm*
12.30 Radar*
13.30 Heeringas Veenuse õlal
13.50 Meie Charly
14.50 Küladetektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Lihtsalt Maria
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Suur lotokolmapäev
21.00 Saladused
21.30 Pilvede all
22.30 Saage tuttavaks
23.00 Rizzoli ja Isles
23.55 Vanga
01.00 Roaldi nädal*

06.15 Animasarjad
07.35 Armastuse võim*
08.30 Minu köök on parim*
09.50 Kirgede torm*
10.55 Vaprad ja ilusad*
11.30 Top Shop
11.45 Suletud uste taga*
12.50 Padjaklubi*
13.55 Südameasi
14.55 Armastuse võim
15.55 Vaprad ja ilusad
16.25 Kirgede torm
17.25 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed uudised
20.00 Kallis, sa oled kosunud
21.00 Võimalik vaid Venemaal
21.30 Juurdlust viivad läbi sensitiivid
22.35 Kuuuurija*
23.05 Reis Venemaa lõppu
23.40 Top Gear
01.05 Moodne perekond

07.00 Animasarjad **08.15** Lastetuba* **08.30** Animasarjad **09.00** Ringvaade* **10.05** Oru valitseja* **10.55** Heureka* **11.25** PÖFFi kaheksa ja pool* **11.35** Eesti TOP 7* **12.24** ERR.ee uudised **15.30** Uus Tase* **15.50** Hiir Hops **16.00** Lastetuba* **16.10** Animasarjad **16.30** Tammetõru seiklused **16.55** Animasarjad **18.30** Lastetuba **18.50** Animasarjad **18.55** Uus Tase **19.20** AK (viipek) **19.30** Kapist välja: Eesti disaini bränding* **20.00** Kontakt: Indrek Ojari ja Mikk Järjens **21.20** Kutsumus **21.30** Kultuuriuudised **21.35** PÖFFi kaheksa ja pool **21.45** Maailma kino: Pommidest valjem **23.30** Boko Haram: kurjuse lätetel

08.10 Seitsmesed uudised
09.25 Elu keset linna* **10.00** Kälimehed* **11.00** Kalamehejutud **13.10** Top Shop **13.25** Elu keset linna **14.00** Kutsuge Cobra 11* **15.00** Kälimehed **16.00** Kutsuge Cobra 11 **17.00** MacGyver **18.00** South Park* **18.30** Simpsonid* **19.00** Suure paugu teooria **20.00** South Park **20.30** Simpsonid **21.00** Kõige naljakamad koduvideod **21.30** Mf 13. rajoon: Telliskivihäärberid **23.25** Puhkus Mehhikos **00.35** Suure paugu teooria*

05.30 Doktor Oz **06.15** Lihtsalt Maria **07.00** Trennispikker **07.25** Hommikuvirgutus **07.55** Kodus ja võõrsil* **08.20** Gordon Ramsay köögisaladused **08.50** Poissmees* **09.50** Sõbrad* **10.40** Tüdruk nimega Elif* **12.20** Top Shop **12.35** Keelatud armastus **14.15** Kellega ma küll abiellusin?* **14.45** Kuninglik hospidal* **16.05** Retsepte pisipõnnidele **16.10** Naabriplika* **17.10** Tüdruk nimega Elif **19.00** Kodus ja võõrsil **19.30** Kodutunne **20.30** Mf Pruutneitsid **23.05** Poissmees **00.10** Valede võrgustik **00.35** Sõbrad **01.05** Reporter

06.35 Rooli võim* **07.00** Reporter **08.00** Viini võmmid* **08.55** Bel Airi prints* **09.50** Eestlased – endli-rahvas!* **10.45** Jututuba **14.00** Ivo Linnaga Ameerikat avastamas* **14.30** Must nimekiri* **15.20** Bel Airi prints **16.15** Viini võmmid **17.10** Monk **18.05** Must nimekiri **19.00** Klikitähed **19.30** Hubert & Staller **20.30** Autosaade Grip **21.30** Dok Bresti kindlus **22.30** Dok Tapke seltsimees Stalin **23.30** Monk*

Neljapäev 24. november

06.55 Terevisioon
08.55 Ballykissangel
09.50 Terevisioon*
11.50 Pealtnägija*
12.40 Vabariigi kodanikud (sub)*
13.35 Meie maailm: Kolm juveeli*
14.30 OP*
15.00 Elu lugu: Sven Grünberg
15.15 Ilus maa: Parafiiniliug
15.25 Koduigatsus*
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13 (Eesti 2011)
17.40 Ballykissangel*
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Kahekõne
20.30 ENSV
21.00 Aktuaalne kaamera
21.30 Sport
21.40 Kapital
22.10 MI: Orkestri lugu
22.35 Muusikadokk: Bonus track
00.00 Üks koorilaul: Nokturn*
00.05 Ringvaade*

06.15 Meie Charly*
07.05 Animasarjad
08.00 Reporter*
09.00 Purunenud elud*
10.00 Lihtsalt Maria*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Pilvede all*
12.30 Suur lotokolmapäev*
13.30 Heeringas Veenuse õlal
13.50 Meie Charly
14.50 Küladetektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Lihtsalt Maria
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Meie aasta Austraalia
20.30 Suur komöödiaõhtu
22.00 Jumal tänatud, et sa siin oled!
22.55 Mf Kõigele jah
01.05 Mf Piiri peal*
02.50 Rizzoli ja Isles
03.35 Reporter*

06.15 Animasarjad
07.35 Armastuse võim*
08.30 Minu köök on parim*
09.50 Kirgede torm*
10.55 Vaprad ja ilusad*
11.30 Top Shop
11.45 Kallis, sa oled kosunud*
12.50 Papad mammad*
13.55 Südameasi
14.55 Armastuse võim
15.55 Vaprad ja ilusad
16.25 Kirgede torm
17.25 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed uudised
20.00 Kellapid
20.30 Kättemaksukontor
21.35 Dok Roolijoodikute Eesti
22.35 Kolmeraudne
23.40 Kondid
00.40 Quantico
01.40 Graceland

07.00 Animasarjad **08.15** Lastetuba* **08.35** Animasarjad **09.00** Ringvaade* **10.05** Oru valitseja* **10.55** Eesti lipp ümber Kuuba* **11.25** PÖFFi kaheksa ja pool* **11.35** Eesti muusikavideod **12.04** ERR.ee uudised **15.30** Uus Tase* **15.50** Animasarjad **16.00** Lastetuba* **16.10** Animasarjad **18.30** Lastetuba **18.50** Animasarjad **18.55** Uus Tase **19.20** AK (viipek) **19.30** Tareq Taylori Põhjamaade kokakunst: Tornedalen **20.00** AegRuum **20.55** Heureka* **21.25** Üks lugu: Sven Grünberg **21.30** Kultuuriuudised **21.35** PÖFFi kaheksa ja pool **21.45** Peaky Blinders **22.45** Miranda* **23.15** Eesti TOP 7 **00.05** dokkaader: Tapjavaal*

08.10 Seitsmesed uudised
09.25 Elu keset linna* **10.00** Kälimehed* **11.00** Mf 13. rajoon* **12.55** Kõige naljakamad koduvideod* **13.10** Top Shop **13.25** Elu keset linna **14.00** Kutsuge Cobra 11* **15.00** Kälimehed **16.00** Kutsuge Cobra 11 **17.00** MacGyver **18.00** South Park* **18.30** Simpsonid* **19.00** Suure paugu teooria **20.00** South Park **20.30** Simpsonid **21.00** Kõige naljakamad koduvideod **21.30** Mf 13. rajoon: Telliskivihäärberid **23.25** Puhkus Mehhikos **00.35** Suure paugu teooria* **01.30** MacGyver*

05.30 Doktor Oz **06.15** Lihtsalt Maria **07.00** Trennispikker **07.25** Hommikuvirgutus **07.55** Kodus ja võõrsil* **08.20** Gordon Ramsay köögisaladused **08.50** Poissmees* **09.50** Sõbrad* **10.20** Eetriapsud 2015 **10.30** Tüdruk nimega Elif* **12.10** Top Shop **12.25** Keelatud armastus **14.10** Mf Elu magusam pool **15.45** Äralend **16.10** Kodutunne* **17.10** Tüdruk nimega Elif **19.00** Kodus ja võõrsil **19.30** Pilvede all **20.30** Nad tulid tagasi **21.35** Surmavad naised **22.35** Poissmees **23.40** Valede võrgustik **00.30** Sõbrad **01.00** Reporter **01.55** Doktor Oz*

06.30 Kuldvillak* **07.00** Reporter **08.00** Viini võmmid* **08.55** Bel Airi prints* **09.50** Hubert & Staller* **10.45** Jututuba **14.00** Klikitähed* **14.30** Must nimekiri* **15.20** Bel Airi prints **16.15** Viini võmmid **17.10** Monk **18.05** Must nimekiri **19.00** Klikitähed **19.30** Hubert & Staller **20.30** Autosaade Grip – otse Saksamaalt **21.30** Mf Pandimaja kroonikad **23.40** Monk* **00.30** Autosaade Grip – otse Saksamaalt*

Reede 25. november

06.55 Terevisioon
08.55 Ballykissangel
09.50 Terevisioon*
11.50 Kahekõne*
12.15 Kapital*
12.45 Foorum (sub)*
13.45 Teaduspalavik: Kliimamuutus*
14.15 Üks koorilaul: Nokturn*
14.20 MI: Orkestri lugu*
14.50 Vaadates sisse
15.45 Suur maaritöö
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13 (Eesti 2011)
17.40 Ballykissangel*
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
19.30 Minu pere
20.00 Eesti parim koolikokk
21.00 Aktuaalne kaamera
21.30 Sport
21.40 Mf Toaneitsi päevik
23.15 Pealtnägija*
00.00 Ringvaade*

06.15 Meie Charly*
07.05 Animasarjad
08.00 Reporter*
09.00 Purunenud elud*
10.00 Lihtsalt Maria*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Meie aasta Austraalias*
12.00 Suur komöödiaõhtu*
13.30 Heeringas Veenuse õlal
13.50 Meie Charly
14.50 Küladetektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Lihtsalt Maria
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
19.55 Kuldvillak
20.30 Roaldi nädal
21.30 Nädalalõpp Kanal 2ga
23.00 Köök*
23.30 Mf Poseidon
01.30 Mf Kõigele jah*
03.15 Reporter*

06.15 Animasarjad
07.35 Armastuse võim*
08.30 Minu köök on parim*
09.50 Kirgede torm*
10.55 Vaprad ja ilusad*
11.30 Top Shop
11.45 Kättemaksukontor*
12.50 Dok Roolijoodikute Eesti*
13.55 Südameasi
14.55 Armastuse võim
15.55 Vaprad ja ilusad
16.25 Kirgede torm
17.25 Minu köök on parim
18.45 Seitsmesed uudised
19.55 Me armastame Eestit
21.30 Mf Kiired ja vigased!
23.00 Mf Paranormaalne aktiivsus 5: Märgistatud
00.35 Mf Droonide sõda*
02.45 Kaunitar ja koletis
04.35 Seitsmesed uudised

07.00 Animasarjad **08.15** Lastetuba* **08.35** Animasarjad **09.00** Ringvaade* **10.05** Oru valitseja* **10.55** Mõistlik või mõttetu* **11.25** PÖFFi kaheksa ja pool* **11.35** Eesti muusikavideod **12.04** ERR.ee uudised **15.30** Uus Tase* **15.50** Animasarjad **16.00** Lastetuba* **16.15** Animasarjad **18.00** Piknikutort **18.30** Lastetuba **18.45** Animasarjad **18.55** Uus Tase **19.20** AK (viipek) **19.30** Uhutud mõistus: Globaalses embuses **20.00** maalLM: Simon Reeve'i pühad jõed: Ganges **20.50** Tareq Taylori Põhjamaade kokakunst* **21.20** Filipiinid **21.30** Kultuuriuudised **21.35** Teatriõhtu: Mäng **23.35** Plekktrumm* **00.20** Peaky Blinders*

08.10 Seitsmesed uudised
09.25 Elu keset linna* **10.00** Kälimehed* **11.00** Mf 13. rajoon* **12.55** Kõige naljakamad koduvideod* **13.10** Top Shop **13.25** Elu keset linna **14.00** Kutsuge Cobra 11* **15.00** Kälimehed **16.00** Kutsuge Cobra 11 **17.00** MacGyver **18.00** South Park* **18.30** Simpsonid* **19.00** Suure paugu teooria **20.00** South Park **20.30** Simpsonid **21.00** E-sport **21.30** Mf 30 ööd paranormaalset aktiivsust koos lohetätoveeringuga tüdrukuga, kel saatan seespool

05.30 Doktor Oz **06.15** Lihtsalt Maria **07.00** Trennispikker **07.25** Hommikuvirgutus **07.55** Kodus ja võõrsil* **08.20** Gordon Ramsay köögisaladused **08.50** Poissmees* **09.50** Sõbrad* **10.20** Eetriapsud 2015 **10.30** Tüdruk nimega Elif* **12.10** Top Shop **12.25** Keelatud armastus **14.05** Nad tulid tagasi* **15.15** Surmavad naised* **16.15** Pilvede all* **17.10** Tüdruk nimega Elif **19.00** Kodus ja võõrsil **19.30** Meie aasta Austraalias **20.00** Igal kodul oma lugu **20.30** Mf Petisest südametemurdjaks **22.15** Poissmees **23.15** Valede võrgustik

06.35 Krimi* **07.00** Reporter **08.00** Viini võmmid* **08.55** Bel Airi prints* **09.50** Hubert & Staller* **10.45** Jututuba **14.00** Klikitähed* **14.30** Must nimekiri* **15.20** Bel Airi prints **16.15** Viini võmmid **17.10** Monk **18.05** Must nimekiri **19.00** Klikitähed **19.30** Hubert & Staller **20.30** Autosaade Grip – otse Saksamaalt **21.30** Mf Kiirendus **23.15** Monk* **00.05** Autosaade Grip – otse Saksamaalt*

Laupäev 26. november

07.30 Animasarjad
09.00 Üks koorilaul
09.05 Meie inimesed: Damilola*
09.30 Teaduspalavik: Kliimamuutus
10.00 Maahommik
10.45 Õnne 13 (sub)*
11.15 Pealtnägija (sub)*
12.05 Eesti parim koolikokk*
13.05 Hommik Anuga*
14.20 Dallas: Valeülestunnistused
15.00 Elu parim aeg: Puudus
16.00 Midsomeri mõrvad
17.30 Osoon*
18.00 ENSV*
18.30 Aktuaalne kaamera
18.40 Loodusdokk: Põhja-Ameerika: Kümme parimat
19.25 8 mm ELU
19.55 Rännud Kersnaga: Iraak
20.30 Õnne 13
21.00 Aktuaalne kaamera
21.20 Sport
21.35 Lilyhammer
22.20 PÖFF-i auhinnagala
23.50 Hingetu

06.15 Tantsi, kui oskad*
07.45 Preili Moon
08.00 Top Shop
08.15 Ameerika talent*
10.10 Igal kodul oma lugu
10.40 Hooaeg
11.30 Rooli võim
12.00 Eesti otsib superheeringat*
14.00 Radar*
15.00 Kodutunne*
16.00 Siberi võmm*
17.00 Mf Metsiku roosi org
19.00 Reporter+
19.35 Galileo
21.05 Meie aasta Austraalias*
21.35 Sajandi valitsejanna
23.35 Mf Dilemma
01.50 Mf Poseidon*
03.25 Nädalalõpp Kanal 2ga*
04.40 Roaldi nädal*
05.25 Saage tuttavaks
05.50 Reporter+*

06.30 Kirgede torm
07.25 Animasarjad
09.00 Simpsonid
10.00 Hardi köök
10.30 Kalamehejutud Iirimaal
11.00 Nurgakivi
11.30 Naistesaade
12.00 Kättemaksukontor*
13.05 Eesti selgeltnägijate tuleproov*
14.35 Dok Roolijoodikute Eesti*
15.40 Midsomeri mõrvad
18.00 Kallis, sa oled kosunud
19.00 Seitsmesed uudised
19.30 Mf Saabastega kass
21.15 Saabastega kass ja kolm võrukaela
21.30 Padjaklubi*
22.30 Mf Linnapreili provintsis
00.30 Mf The Commitments
02.50 Midsomeri mõrvad*
04.40 Nurgakivi*

09.00 Väikelinna detektiivid: Kuidas me detektiive mängisime **09.25** Piip ja Tuut köögis **09.50** Animasarjad **11.00** Heureka: Kuidas toidunõud meid mõjutavad?* **11.25** Kontakt: Indrek Ojari ja Mikk Järjens* **12.45** Tuled surnuks!* **13.30** Uhutud mõistus* **14.00** Ei Grapsile?* **14.50** Ob-la-di, Ob-la-da* **15.40** Sa oled koor minu kohvis **17.00** Kui jõulumees alla sajab **18.45** Animasarjad **19.05** Piip ja Tuut teevad pannkooke **19.20** AK (viipek) **19.30** maalLM: Simon Reeve'i pühad jõed: Ganges* **20.25** Otsides valgust **21.30** Eesti lipp ümber Kuuba* **22.00** AegRuum **22.50** Maailma kino: Pommidest valjem* **00.35** Eesti TOP 7

08.25 Kondid **10.15** Kolmeraudne **11.25** Stop! **11.55** Uus tüdruk **12.25** Mf 30 ööd paranormaalset aktiivsust koos lohetätoveeringuga tüdrukuga, kel saatan seespool* **14.00** Bobi burgerid **14.30** Legaalne **15.00** Hawaii 5-0 **16.00** Isad **16.30** Kõige naljakamad koduvideod* **17.00** OTSE: Alexela Korvpalli Meistriliiga. G4S Noorteliiga – TLÜ/Kalev **19.00** Ninjasõdalased **19.30** Rammumees 2015 **20.30** Simpsonid **21.00** Top Gear **22.10** Mf Vale pööre 4 **00.10** Ameerika õudukas

05.35 Long Islandi meedium **06.00** Mf Rosamunde Pilcher – Talvine pööripäev **07.35** Meie Charly **08.30** Retsepte pisipõnnidele **08.45** Top Shop **09.00** Trennispikker **09.30** Hommikuvirgutus **10.00** Mf Petisest südametemurdjaks **11.50** Mf Lumekuninganna **13.25** Elo **13.50** Miss Marple **15.40** Kokka koos Gordoniga **16.35** 10 aastat nooremaks **17.05** Issiga kodus **17.40** Piinlikud kehad **18.35** Üks eriline loomakliinik **19.30** Suur komöödiaõhtu **21.00** Mf Rosamunde Pilcher – Tundmatu süda **22.55** Terane detektiiv Candice Renoir

07.00 Reporter **08.00** Kriminalistika ajalugu **09.00** Ekstreemkalapüük **10.00** Mf Lunaraha **12.15** Dok Tapke seltsimees Stalin* **13.20** OTSE: Suusatamise MK-sari: Ruka – sprint klassikastiilis **15.20** Dok Bresti kindlus* **16.20** Mf Pandimaja kroonikad* **18.30** Metsikud rekordid **19.30** Ivo Linnaga Ameerikat avastamas **20.00** Takso **20.30** Subboteja **21.30** Mf Tapjamesilaste pealetung **23.30** 69 seksikat seiklust

Pühapäev 27. november

07.30 Animasarjad
09.00 Tähendamisi
09.05 Prillitoos
10.00 Hommik Anuga
11.15 Kapist välja
11.40 Mille cherubini – tuhat inglit
12.00 Esimese advendi jumalateenistus EELK Valga Jaani kirikus
13.00 Loodusdokk: Põhja-Ameerika: Kümme parimat*
13.45 Mf Toaneitsi päevik*
15.20 Ilus maa: Krõbisev küüslauk
15.30 Minu pere*
16.00 Viini Filharmoonikute kontsert Tokios
17.40 Lilyhammer*
18.30 Aktuaalne kaamera
18.40 Ajavaod
19.10 Vana aja asjad: Söök ja jook
19.30 Midsomeri mõrvad
21.00 Aktuaalne kaamera
21.40 Sport
22.00 Sild
23.00 Elu parim aeg: Puudus*
23.55 Dallas: Valeülestunnistused*

06.15 Heeringas Veenuse õlal*
06.40 Roaldi nädal*
07.30 Igal kodul oma lugu*
08.00 Galileo*
09.30 Alvin ja koopaoravad
10.00 Suur komöödiaõhtu*
11.30 Nädalalõpp Kanal 2ga*
13.00 Naabriplika*
14.00 Pilvede all*
15.00 Mf Rosamunde Pilcher – Tundmatu süda
17.00 Mf Inga Lindström: Perekonnabande
19.00 Reporter+
19.30 Eesti otsib superheeringat: Finaal
21.30 Ameerika talent
00.10 Mf Sõelapõhjaks
01.45 Mf Dilemma*
03.35 Mf Mobiil*
05.10 Hooaeg*
05.50 Reporter+*

05.40 Kirgede torm
07.25 Monster High Suur Õuduste Riff
09.00 Simpsonid
10.00 Mf Saabastega kass*
11.45 Saabastega kass ja kolm võrukaela*
12.05 Kellapid*
12.35 Me armastame Eestit*
14.10 Stop!
14.40 Võimalik vaid Venemaal*
15.10 Reis Venemaa lõppu*
15.45 Midsomeri mõrvad
18.00 Papad mammad*
19.00 Seitsmesed uudised
19.30 Su nägu kõlab tuttavalt
20.55 Mf Must Alpinist
23.10 Mf Perekond Peeples
01.15 Politseipere
02.10 Miss Fisheri mõrvalood
03.00 Midsomeri mõrvad*

09.00 Kui jõulumees alla sajab* **10.45** Animasarjad **11.10** Dok Otsides valgust* **12.15** Plekktrumm* **12.55** Viis kildu Gunnar Grapsist* **13.25** Hetki minevikust **13.35** Soolo* **14.00** Hetki minevikust **14.10** Pulmapilt (Eesti 1980)* **14.40** Kosmos '68 – Legendid vol 1* **15.45** PÖFFi kaheksa ja pool* **16.20** Laskesuusatamise MK etapp: Östersundis **18.00** Piip ja Tuut köögis* **18.25** Animasarjad **18.30** Buratino tegutseb jälle **19.00** Laskesuusatamise MK etapp **20.00** AK (viipek) **20.10** Teemaõhtu: Sven Grünberg 60: Kõlab hästi! **20.15** Tähelaev **21.25** Üks lugu **21.30** Bonus track **22.50** Hukkunud Alpinisti hotell **00.10** Noortemuusika

08.30 Kondid **10.20** Totaalne muutumine: kodu-eri **11.20** Uus tüdruk **11.50** Kolmeraudne* **13.00** Totaalne muutumine: kodu-eri* **14.00** Bobi burgerid **14.30** Legaalne **15.00** Kirvemehed **15.55** Jääraja rekkavennad **16.50** OTSE: Korvpalli VTB Ühisliiga. Kaasani Unics – BC Kalev/Cramo **19.00** Ninjasõdalased **19.30** Totaalne muutumine: kodu-eri **20.30** Simpsonid **21.00** Vormel 1: Abu Dhabi GP **23.30** Top Gear* **00.45** Kaunitar ja koletis **01.45** Brickleberry **02.05** Ameerika õudukas*

05.35 Long Islandi meedium **06.00** Mf Rosamunde Pilcher – Tundmatu süda* **07.40** Meie Charly **08.30** Retsepte pisipõnnidele **08.45** Top Shop **09.00** Trennispikker **09.30** Igal kodul oma lugu* **10.00** Issiga kodus* **10.35** 10 aastat nooremaks* **11.05** Üks eriline loomakliinik* **12.00** Südame seadus **13.50** Miss Marple **15.40** Kahtluse all **17.05** Surmavad naised **17.35** Piinlikud kehad – teismelised **18.30** Hooaeg **19.15** Saage tuttavaks **20.10** Kaks kanget Ameerikas **21.05** Mf Valentinipäev **23.30** Kõik seksist **00.55** Reporter+ **01.25** Tippkokk

07.00 Radar **08.00** Subboteja* **09.00** Galina* **10.00** Metsikud rekordid* **10.55** Kriminalistika ajalugu* **11.50** Ivo Linnaga Ameerikat avastamas* **12.20** Takso* **12.50** OTSE: Suusatamise MK-sari: Ruka – 15 km klassikastiilis **15.00** Mf Kiirendus* **16.45** OTSE: Võrkpalli otseülekanne: Rakvere – Flamingo Volley **19.00** Rooli võim **19.30** Õine vahetus **20.30** Kuldvillak **21.00** Krimi **21.30** Mf Lunaraha* **23.50** Mf Gracias A la Vida

Vanemad inimesed mäletavad rajusid peoõhtuid Kuld Lõvi trahteris.

Trahter **Kuld Lõvi** nukker lugu

Kalev Vilgats

Kaks aastakümmet tagasi kirjutas Pärnu Postimees, et trahter Kuld Lõvi uued omanikud Raul Pint ja Aivo Karu tahavad hoone restoraniosa detsembris avada.

Kunagine pärnakate menukõrts oli enne seda olnud pikemat aega suletud, kuid augusti algul 1996. aastal ilmus uudis, et Kuld Lõvi müügiks on sõlmitud eelleping. Pärnu majandusühistu juhatuse toonane esimees Jüri Pärg lükkas ümber Päikeseraadio ja Sõnumilehe uudise, et kõrtsi hind olevat olnud 350 000 krooni.

1799. aastal ehitatud Kuld Lõvi on üks suuremaid ja väljapaistvamaid klassitsistlikus stiilis kõrtsihooneid Eestis. Ehitis teenis postijaamana ja on Julesle Verne'i kriminaaljutu "Draama Liivimaal" Murtud Risti kõrtsi prototüüp. ETKVLi süsteemi kõrtsiks ehitati Kuld Lõvi 1977. aastal.

> **2002. aastal oli tänu Kuld Lõvile pidu Pärnu vahistatutel, sest trahter tarnis arestimaja asukatele toitu: 30 krooni eest inimese kohta päevas.**

1996. aasta hilissügiseks oli trahter saanud antiikkivist katuse, millele anti 99aastane garantii, välja vahetati tehnovõrgud, välisfassaadile tehti uus viimistlus.

Teise korruse rõdu suurendati 50 kohani, sissepääsu vastasküljele ehitati veel 30kohaline rõdu. Põhisaal jäi enam-vähem samasuguseks, vaid tantsuplats nihkus veidi. Istuma mahtus ligemale 200 inimest, kuid järgnevad peod näitasid, et isegi 500 külastajat polnud probleem.

Peakokaks läks Kuld Lõvisse seni Mon Repos's töötanud Andres Lass. Retseptid pärinesid näitlejast gurmaanilt Peeter Kardilt. Prae hinnaks oli kalkuleeritud umbes 35 krooni.

Trahter oli iga päev avatud 12–17, õhtuti kolmapäevast laupäevani ka kell 19–3. Turundusjuht oli Pärnu *line*-tantsu ema Kaie Seger. Spetsiaalset kava Kuld Lõvi avamiseks valmistas ette Kuldne Trio. Pärnu ja trahteri vahet oli plaanis sisse seada bussiühendus. Ühe taksofirmaga peeti läbirääkimisi, et nad kasutaksid Kuld Lõvisse sõitmisel linnasisest tariifi.

Edasised plaanid nägid ette hoone teise tiiba tubade ehitamise: kokku taheti suures hoones teha 22–25 tuba, ööbimise hind 400 krooni. Mõtteis mõlkus saungi kümnele inimesele 200 krooni eest tunnis.

Kuld Lõvi läks melu ja menuga käima. Aivo Karu müüs asutuse 2001. aastal. Uued omanikud lubasid uudset programmi ja rahvuslikke toite, Eesti muusikat, rahvuslikku meelelahutust. Projektijuht oli Andrus Siim.

Eestipärase söögikorra eest küsiti 48 krooni: hernesupp, kruubipuder pekiga, leivavaht ja hapupiim. Kõik road toodi lauale keraamilistes nõudes. Menüüs oli praevaagen, millest jätkus kolmele. Sel ajal oli Kuld Lõvi ainus fondüümenüüga koht, kus kliendid võisid ise suupiste valmistada ja seda spetsiaalsete kastmetega süüa.

Reedel ja laupäeval töötas teisel korrusel sakste kamber, kus 40-liikmeline seltskond pidas privaatpidu, nähes suures saalis toimuvat ja käies seal tantsimas, kuid kontvõõraid turvamees kambrisse ei lubanud. Neil päevil sai Pärnu kesklinna taksopeatusest sõita taksoga trahterisse ja pärast pidu linna tagasi.

Aknad ja uksed kindlalt suletud – selline seis on Kuld Lõvis kestnud juba aastaid. Trahteri omanikud ootavad pakkumisi. Urmas Luik

2002. aastal oli tänu Kuld Lõvile pidu Pärnu vahistatutel, sest trahter tarnis arestimaja asukatele toitu: 30 krooni eest inimese kohta päevas.

Kuid uued omanikud panid Kuld Lõvi juba 2004. aasta sügisel kinnisvarafirma LVM vahendusel taas müüki 11,5 miljoni krooni eest.

Kuld Lõvi oli olnud müügis üle kahe aasta, kui selle ostmiseks avaldas uuesti soovi Aivo Karu. Plaan taasavada oli 2. veebruaril 2007. Avapeo külalised olid Peeter Volkonski ja ansambel Propeller.

Avalikke üritusi korraldati kolm korda kuus, eelistati era- ja firmapidusid. Vaid suveperioodil oli mõte kasutada trahtrit igapäevase söögikohana. Tegelikult ei olnud vahepeal esialgne kava sugugi edenenud. Trahter hõlmas hoonest vaid viiendiku. Ülejäänud maja oli tühi: ei ühtegi numbrituba ega sauna – need plaanid löödi uuesti tolmust puhtaks.

Ent ajad polnud niisugused, mis varem. Audru vallavanem Siim Suursild ütles, et Kuld Lõvile said saatuslikuks kaks muutust: kõigepealt Lihula maantee otseehitus, siis linna meelelahutuskohtade tormiline areng.

Vanad uued omanikud tegid panuse tõigale, et kui 2000. aastal möödus trahterist Lihula maanteed pidi 1100 autot päevas, siis 2007. aastal juba 7000, aga õiget vunki enam ei olnud.

Mais 2009 selgus, et Aivo Karu firma OÜ Autoimpex võib minna pankrotti. Sama aasta augustis kirjutas leht, et pankrotis Autoimpexile kuuluv Kuld Lõvi jäi 2,8 miljoni kroonise alghinnaga kirjalikul enampakkumisel müümata. Kogu kompleksis oli neli eluruumi pindalaga 304 ruutmeetrit ja kolm muud ruumi 600ruutmeetrise põrandapinnaga. Swedbanki kasuks oli seatud 3,36 miljoni kroonine hüpoteek. Nüüd tekkis Kuld Lõvi käekäiku mitmeaastane lünk, mida siinkirjutaja täita ei suutnud. Igal juhul käis Kuld Lõvi müük edasi.

LAAM Kinnisvara maakler Risto Saaremets tunnistas, et omanike tegevusplaanid on muutunud ning 950ruutmeetrise üldpinnaga objekti saab osta 155 000 euro eest. Korterid kõrvalhoones tulnuks välja ehitada, kuid restoran oli heas korras. Lehes kirjutati, et B&B (*bed and breakfast* ehk hommikueinega majutus) tüüpi turismikompleksi pidamine poleks suur jõupingutus ja kuldsete kätega inimene saaks hakkama.

Viimasel viiel aastal, mil Siim Suursild on olnud Audru vallavanem, pole Kuld Lõvi omanikega kontakti olnud. Praegu kuulub Kuld Lõvi mitme firma kaasomandisse.

OÜ ATV esindaja Arvo Tiirmaa ütles telefonitsi, et Kuld Lõviga edasi minemiseks head ideed ei ole. Kunagi mõeldud korteriarendus vanas muinsuskaitsealuses hoones nõuaks märkimisväärseid kulutusi. Kinnistut on üritatud müüa ja müügisoovi väljendas Tiirmaa selleski jutuajamises. "Ma ei oska restorani pidada. Ometi loodan, et kord tuleb pealehakkaja ettevõtja, kellele pakuks Kuld Lõvi huvi. Tahaks küll müüa," kostis Tiirmaa.

Seni peab Kuld Lõvi ootama, mil tema antiikkivist katuse all jälle peoks läheb.

HIND 1 euro

ISSN 14062-917

Pärnu Postimees
Rüütli 14, 80010 Pärnu, Tel 447 7090, postimees@parnupostimees.ee, www.parnu.postimees.ee

Pärnu Börs igal kolmapäeval · PÄRNU This Week igal suvel · 60+ igal kuul · MAAELU igal neljapäeval · OSUTI tarbijalisa

Toimetuse sekretär tel 447 7090
Peatoimetaja Merili Nikkolo, tel 447 7063
Tegevtoimetaja Kadrin Karner, tel 447 7070

Arvamus: arvamus@parnupostimees.ee; Siiri Erala, tel 447 7074, Kalev Vilgats, tel 447 7075
Foto: tel 447 7079

Uudised: uudised@parnupostimees.ee; tel 447 7080, tel 447 7086, tel 447 7073
Veebitoimetus: tel 447 7095, tel 447 7092

Kultuur: kultuur@parnupostimees.ee; tel 447 7085
Tarbija: tarbija@parnupostimees.ee; tel 447 7060

Sport: sport@parnupostimees.ee; tel 447 7076
Tellimine tellimine@parnupostimees.ee; tel 447 7087, 666 2525

Reklaam, kuulutused: reklaam@parnupostimees.ee; tel 447 7077

Lugejate kirjad kirjanurk@parnupostimees.ee

Kojukanne Pärnu linnas Expresspost tel 617 7717
Pärnu maakonnas Eesti Post tel 661 6616
Trükk AS Kroonpress

Väljaandja AS Postimees Grupp

Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita.